

Erdészeti Lapok

Alapítva: 1862-ben

CLIV. évfolyam
2019. február

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata

www.oee.hu

A TARTALOMBÓL:

ERDŐTÖRVÉNY-MÓDOSÍTÁS ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

ÉRDEI BIOMASSZA ÉGETÉS ÉS KLÍMAVÁLTOZÁS

AZ ERDŐTERÜLETEK ALAPGYOMIRTÁSA

TANULJ, HOGY MEGTANULD SZERETNI AZ ERDŐT!

JAVULT A KASZÓI ERDŐK ÁLLAPOTA

AZ OEE ELNÖKSÉGE 2019-2022

Megrendelhető!

Erdész emléktárgyak, egyesületi kiadványok az Országos Erdészeti Egyesülettől

Megrendelés a www.oe.hu honlapon elérhető *termékmegrendelő* alkalmazáson keresztül, vagy közvetlenül az OEE Titkárság megkeresésével lehetséges.

A megrendelt termékek személyesen az OEE titkárságán (1021 Budapest, Budakeszi út 91). vehetők át, vagy postai utánvétellel a megadott címre küldjük őket.

További részletekért látogasson el honlapunkra!

Várjuk megrendelését!

OEE Titkárság

A magyar erdőgazdálkodás képes története I-II-III. kötet

I-II. kötet változatlan áron 5800 Ft/kötet

2018. november 28-án megjelent a kiadványsorozat befejező, harmadik kötete, amely már megvásárolható, megrendelhető!

Megjelent, megvásárolható! III. kötet ára: 6500 Ft/kötet.

Az Országos Erdészeti Egyesület legszebb hagyományait folytatja, amikor útjára bocsátja dr. Oroszi Sándor erdőmérnök-erdészettörténész szerkesztésében a magyar erdőgazdálkodás történetét képekben megjelenítő, háromkötetes egyedi albumsorozatát.

Gyökerek és Lombok 11. kötet

Várhatóan 2019. márciusában jelenik meg az erdőszportré kiadványsorozat 12., befejező kötete!

Megjelent Pápai Gábor legendás erdész életút sorozatának utolsó előtti része.

Ár: 3000 Ft/kötet

Országos Erdészeti Egyesület ALMANACH I.

Ár: 3000 Ft/kötet

A teljes terméklista a www.oe.hu egyesületi honlapon érhető el.

Erdészcsillag kitűző

Egyedi ezüst tagsági jelvény, 15 mm-es átmérő, dobozba csomagolva.

Ár: 4300 Ft/db

2019-ben megjelenik a helyi csoportokat, szakosztályokat bemutató II. kötet!

Az OEE történetét, szervezetét bemutató hiánypótló kétrészes kiadvány első kötete.

Ár: 3500 Ft/db

A magyar állam összes erdőségeinek átnézeti térképe 1896

A híres Bedő-féle erdőterkép digitálisan felújított, kiváló felbontásban megjelenített, színes kivitelű, ófszet íves nyomással, B1-es méretben (98 x 63 cm) gyártott, műanyag kupakkal záródó papírhengerbe (tuba) csomagolt és címkével ellátott reprint kiadása.

Államtikárrá nevezték ki az OEE elnökét

2019. február 18-i hatállyal Áder János köztársasági elnök felmentette megbízatása alól Bitay Mártont, a Földügyekért Felelős Államtikárság felelős államtitkárát. A távozó szakembert Zambó Péter váltja, akinek személyével az Agrárminisztérium erősíteni kívánja az ágazatot.

Zambó Péter az 1999-ben megalakult, a természetszerű erdőgazdálkodás alapelveit valló Pro Silva Hungaria Egyesület alapító tagja. 2010 májusától választották meg az Országos Erdészeti Egyesület elnökének. Államtikári kinevezéséig a Pilisi Parkerdő zártkörűen működő részvénytársaság vezérigazgatói beosztását töltötte be.

MTI, AM Sajtóiroda/kormany.hu
Fotó: Kovács Tamás/MTI

A szakmatörténeti jelentőségű kinevezéssel – kálnoki Bedő Albertet, Kaán Károlyt és Madas Andrászt követően – hosszú évtizedek után ismét államtikári rangban, erdész szakember irányíthatja a hazai erdőgazdálkodást, az erdészeti ágazatot.

A kinevezéshez szívből gratulál elnökének az Országos Erdészeti Egyesület, munkájához sok sikert kívánunk!

Országos Erdészeti Egyesület

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület havonta megjelenő folyóirata
CLIV. évfolyam 2. szám (február)
A kézirat lezárva: 2019. február 8.

**A címlapon:
Ígétet...**

Fotó: Nagy László

FŐSZERKESZTŐ: **NAGY LÁSZLÓ**

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE:
HARASZTI GYULA

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:
dr. Csóka György, Duska József,
dr. Gribovszki Zoltán, Kiss Csaba,
Lomnici Gergely, Puskás Lajos,
dr. Schiberma Endre, Sipos Sándor,
Szentpéteri Sándor, Wisnovszky Károly

SZERKESZTŐSÉG:

1021 Budapest, Budakeszi út 91.
Telefon: 06 (1) 201-6293
Mobil: 06 (20) 330-3462
e-mail: erdlap@oee.hu
www.oee.hu

KIADÓ: Országos Erdészeti Egyesület,
1021 Budapest, Budakeszi út 91.

Levél cím: 1021 Budapest, Budakeszi út 91.
FELELŐS KIADÓ: **ZAMBÓ PÉTER** elnök

Tördelőszerkesztő: Balog Zoltán
Olvasószerkesztő, nyelvi korrektor:
Macskássy Zsuzsa

Nyomdai munkák:

Pharma Press Nyomdaipari Kft., Budapest
Felelős vezető: Fabók Dávid ügyvezető

Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Felvilágosítást a
lappal kapcsolatban az Egyesület ad.

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvánartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosok a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. Honoráriumot megegyezésessel csak felkért írásokért, illetve grafikai munkáért fizetünk.

ISSN 1215-0398

A tartalomból:

- Dr. Gálbidy László:*
Erdőtörvény-módosítás és természetvédelem 34
- Dr. Somogyi Zoltán:*
Az erdei biomassa égetése gyorsíthatja a klímaváltozást 37
- Szabó Roland:*
Szükséges és elégséges megoldás az erdőterületek
alapgymirtásához 40
- Korda Márton:*
A keskenylevelű ezüstfa 42
- Csóka Péter:*
Az erdő és az oktatás a figyelem fókuszában 46
- Dr. Borovics Attila, Zannidouche Ouabid, Dr. Somogyi Norbert:*
Erdőtelepítés a száraz sztyeppéken Algériában II. 47
- Lakatos Mónika, Bíróné Kircsi Andrea, Hoffmann Lilla:*
2018 volt a legmelegebb év 1901 óta Magyarországon 50
- Dr. Nagy László, Dr. Koltay András, Szalai Kitti,
Horváth László:*
Pozitív eredményekkel zárul a KASZÓ-LIFE projekt 51
- Dr. Sárvári János:* Múltban gyökerező jelenünk.....53
- Az OEE Elnöksége 2019–2022 54
- Szabó Stefánia:*
Erdőpedagógiai továbbképzés Lengyel-Annafürdőn 56
- Stubán Zoltán:*
Erdész-pedagógus párok találkozója Keszthelyen 56
- Andrészi Dániel, Koczka Zoltán:*
A TAEG Zrt.-nél jártak a kecskeméti 57
- Dánfy László:*
Évzáró Emlékszakestély Kecskeméten 57
- Dr. Sárvári János:* A Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár
2018. évi beszámolója 58
- Szabó Lajos, Lászlka István:* Mátraiak az Alföldön 59
- Puskás Lajos:* Békés megyei erdészek emlékezete 60
- Inokai Balázs:* Roth Gyula és Gunda Mihály emlékére 60
- Apatóczy István:* Mechatron-íron/'R', mint reciprok 61
- Nagy László:* Törökmogyoró a csatatéren 68

Az erdőtörvény a teljes erdészeti ágazat és vele az erdőgazdálkodói szakmai munka alapjogszabálya. A törvény-módosítás általános összefoglalását korábbi lapszámunkban már közreadtuk. A 2018. novemberi lapszámunkban indult tematikus cikksorozatban hatósági/tervezési, magánerdő-gazdálkodói, természetvédelmi és végül állami erdőgazdálkodói szempontrendszerként kerülnek bemutatásra az erdőtörvény-módosítás hatására életbe lépett legfontosabb változások.

Erdőtörvény-módosítás és természetvédelem

Dr. Gálbidy László – erdővédelmi programvezető, WWF Magyarország

Az erdőtörvény 2017. év őszén hatályba léptetett módosítása számos ponton érinti a természetvédelmi kérdéseket. A következő néhány bekezdésben főként a védett, illetve Natura 2000 területeken álló erdők-re vonatkozó fontosabb jogszabályi változtatásokat tekintjük át.

Erdőgazdálkodás és természetvédelem

Magyarország első védett természeti területe az 1939-ben oltalom alá helyezett debreceni Nagyerdő lett. A négy esztendővel korábban hatályba lépett, *Kaán Károly* nevével fémjelzett *1935. évi IV. törvénycikk az erdőkről és a természetvédelemről* szintén arról tanúskodik, hogy a két ágazat – erdőgazdálkodás és természetvédelem – szellemisége megfér egymással, céljai szorosan összekapcsolódnak.

Az azóta eltelt több mint hetven év alatt felhalmozódott tudásunk alapján bátran kijelenthető, hogy elődeink jó úton jártak: az erdők fenntartható használatára – annak valamennyi ökoszisztéma-szolgáltatását figyelembe véve – nem valósítható meg a természetvédelmi szempontok alapvető érvényesítése nélkül.

Hogy csak egy, világszerte igazolt példát hozunk: az erdőben található álló holt, illetve odvas fák védelme a rovarfogyasztó madár- és denevérfajoknak biztosít élőhelyet, ami hozzájárul az erdőkárók csökkentéséhez.

A természetvédelem élőhelyeket helyreállító törekvése az erőforrások megőrzését is szolgálja – pl. az elegység, vagy a változatos korosztály-szerkezet ellenállóbbá teszi az erdőt a különféle elemi károkkal; szélöntésekkel, jégtörésekkel, tűzzel, rovarkárokkal stb. szemben.

Magyarország erdőterülete – ismert tájtörténeti okokból – az alacsonyabb természetességű faállományok túlsúlyá-

val jellemezhető, különösen síkvidéken. Hegy- és dombvidéken ugyancsak jellemző, hogy az erdők természetessége számos mutató vonatkozásában elmarad a lehetőségtől.

A természetvédelmi korlátozások eszköztárának fontos szerepe van abban, hogy a korábbi évszázadok erdősítései és fahasználatának örökségei – pl. termőhelyidegen fajokból álló erdők, hiányos korosztály-szerkezetű, elegyfajokban és mikroélelőhelyekben szegény stb. állományok, különösen a védett és Natura 2000 területeken – fokozatosan természetesebbé válhassanak. A faanyagtermelés hagyományos

A 2009-es erdőtörvény ugyancsak fontos előrelépést tett a nem vágásos (akkori terminológiával: száraló, átalakító, faanyagtermelést nem szolgáló) üzemmódok támogatásában; előírva azok alkalmazását az állami erdők egy részén, az ország valamennyi erdőtervezési körzetében.

Természetvédelmi célú korlátozások változása védett és Natura 2000 erdőterületeken

Az erdőtörvény 2017. évi átfogó módosítása jelentősen érintette a természetvédelmi célú paragrafusokat. Az erdőtermészetességre, rendeltetésre,

Tölgyes száraló erdő (Balaton-felvidék)

időbeli és térbeli korlátozási lehetőségek mellett a faállomány-szerkezet átalakításában komoly szerepe van a társadalom részéről egyre inkább támogatott nem vágásos üzemmódoknak is.

A védett és Natura 2000 területek természetességi állapotának javításában kulcsfontosságú szerep hárul az erdőtörvényre. A törvény 2009 óta markánsan jeleníti meg az erdőtermészetesség koncepcióját; rendelkezései a természetesség növelését, illetve szinten tartását tűzik ki célul.

illetve üzemmódra épülő, differenciált szabályozás komoly átalakításon esett át, ahogyan a korlátozások hagyományos elemeire – pl. a hagyásfacsoportok és a holtfamegőrzése – vonatkozó mennyiségi előírások is.

A korlátozások mértékének csökkenése mellett azok területi hatálya is nagymértékben leszűkült. Különösen szembeűnő, hogy a védett, illetve Natura 2000 területek erdei az eddigi gyakorlattól eltérően nem kapnak automatikusan természetvédelmi rendeltetést;

Vágásterület védett erdőben (Budai-hegység)

ahhoz további, természetességhez kötődő, vagy egyéb feltételnek kell teljesülnie. Mindez a szóban forgó erdőterület jelentős részén csökkenteni a tényleges védettség elért szintjét, gátolja az erdei élőhelyek fejlesztését, miközben jogi eszközökkel különbséget tesz hasonló természetvédelmi státuszú területek között.

Példaként: Natura 2000 elsődleges rendeltetést a módosított törvény alapján csak olyan, a Natura 2000 hálózatba tartozó erdő kaphat, amely „*kiemelt közösségi jelentőségű, jelölő erdei élőhelynek minősülő, természetes vagy természetes erdő természetességi állapotra vonatkozó alapelvárású erdő*” [23. § (3)]. Vagyis a Madárvédelmi Irányelv alapján kijelölt területek kiesnek a körből. Továbbá azok az erdők is, melyek ugyan az Élőhelyvédelmi Irányelv alapján kijelölt, különleges természetmegőrzési területen találhatók, de a származékerdő kategóriába sorolódnak – pl. értékes, sarjeredetű faállományok.

Gyengülő korlátozások

A védett és Natura 2000 területek erdei élővilágának túlélése szempontjából alapvető, hogy a fakitermelés során az élőhelyük ne semmisüljön meg maradéktalanul, és bizonyos szerkezeti elemek folyamatosan fennmaradjanak az érintett területen.

A 2009-es erdőtörvény lehetővé tette, hogy a hagyasfacsoportok akár 10% területarányban kerüljenek visszahagyásra; a meghagyható holtfa mennyiségének pedig nem volt felső határa. A védett madarak esetén a fészkek körüli védőzóna kialakítása szakmai ajánlások szerint eltérő mértékben történt,

melynek során a kialakított kör sugara elérhette a 200–400 m-t is (pl. fekete golya esetében).

Az új, 2017-es módosítások nyomán a hagyasfák előírható termértéke 5%-ban rögzítésre kerül. Ugyancsak felső korlátot kap a visszahagyott holtfa mennyisége – 5 m³/ha mértékig (28. §), amely a szakmailag indokolható 20–30 m³/ha mennyiségtől jelentősen elmarad.

A fészkek körüli védőzónák 50 m-es (teljes korlátozás), illetve 100 m-es (időszakos korlátozás) (28/A. §) egységes meghatározása szakmai szempontból ugyancsak problémás. A korlátozás az összes kiemelt közösségi jelentőségű fajra vonatkozik, tekintet nélkül azok ökológiai igényeire, érzékenységre, illetve a szóban forgó erdőállomány elhelyezkedésére, szerkezetére. Például az erdőgazdálkodás természetvédelmi

célú időbeni korlátozására általánosságban kijelölt április 1. – július 15. időszakhoz képest vannak védett, fokozottan védett bagoly- és harkályfajok, továbbá nappali ragadozó madárfajok, amelyek fészkelési időszaka ennél több hónappal korábban kezdődhet, vagy esetenként tovább tarthat.

A fajokra vonatkozó szabályozás általános értelemben is kritikus eleme a módosításnak. A közösségi jelentőségű fajok közül csak a kiemeltekre vonatkozik az új szabályozás, amely ezáltal a Madárvédelmi Irányelv mellékleteiben szereplő madárfajok teljes körét kivonja a korlátozások hatálya alól. (A madárfajok esetében ugyanis sem az irányelv, sem a hazai szabályozás nem határoz meg „kiemelt” kategóriát.) A hazai jogszabályok által védetté nyilvánított fajok köre a fentiekkel párhuzamosan a fokozottan védett fajokra szűkül le (28/A. §).

Szakmailag indokolt, de a törvényben megszabottnál nagyobb mértékű korlátozásra csak az erdőgazdálkodóval történő megállapodás után van lehetőség [28/A. § (3)]. Helyi védett területek esetén [28/A. § (4)] a rendeltetés közérdekből történő megállapítása kártalanítási kötelezettséget vonhat maga után [23. § (3)] – ami további jelentős erdőterületet vonhat ki a tényleges természetvédelmi korlátozások alól.

A korlátozásokkal érintett erdők körének szűkülése

Fontos változás, hogy a módosított erdőtörvény a természetvédelmi korlátozásokat az elsődleges rendeltetéshez, a természetességhez, illetve esetenként további feltételekhez köti. Védett er-

Telepített tölgyes (Velencei-hegység)

dők esetében a korlátozások *csak az első két természetességi kategóriára* vonatkoznak, ami az érintettséget országos átlagban kb. harmadára (!) csökkenti (27. §).

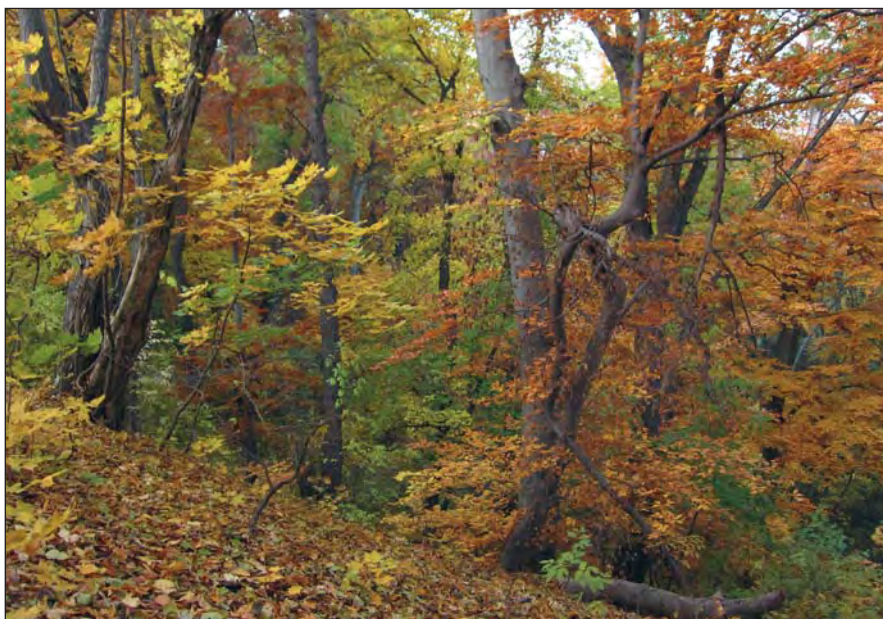
Szintén védett területen az árvízvédelmi és honvédelmi rendeltetés megelőzi a természetvédelmi rendeltetést (23A. §, 28C. §), így ott az első két természetességi kategória esetén is csak részlegesen érvényesíthetők a korlátozások.

Ahogy már említettük, Natura 2000 erdőknél ezentúl csak a különleges természetmegőrzési területek közösségi jelentőségű, *első két természetességi kategóriába tartozó* erdeire vonatkoznak a korlátozások.

Mindez azt jelenti, hogy a Natura 2000 rendeltetés az uniós elvek alapján kijelölt terület töredékén marad meg. (Megjegyzés: a védett, illetve Natura 2000 hálózatba tartozó erdők jelentős része a harmadik, ún. származékerdő kategóriába esik – köztük a sík- és dombvidékek sarjeredetű erdei, pl. értékes tölgyesek.)

A 2009. évi erdőtörvény szerint a nem vágásos üzemmódok alkalmazására állami erdőekben kötelező részhatások alapján kellett fokozatosan áttérni, valamennyi erdőtervezési körzetben. A törvényt módosítás nyomán, síkvidéken e kötelezettség megfelelődik (10. §).

A védelmi rendeltetések többsége kikerül abból a körből, amelyben a nem vágásos üzemmódok előírhatók, és csak az elsődleges rendeltetés számít. A Natura 2000 elsődleges rendeltetés fentebb részletezett szigorítása pedig további forrása annak, hogy a 10. § területi hatálya

Idős, védett erdő (Budai-hegység)

többszörösen leszűkül. Hogy milyen mértékben, azt az Országos Erdőállomány Adattár alapján elvégzett pontos elemzések tudnák feltárni, de a nagyságrend megbecsülhető.

A területi hatály csökkenése mellett egy új üzemmód bevezetése is jelentősen átrajzolja a folyamatos erdőborításra való áttérés koncepcióját. A nem vágásos üzemmódok között – az *örökerdő* és *faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódok* mellett – megjelenik az ún. *átmeneti üzemmód*, ami a korábbi *átalakító üzemmód* utóda. Annyi különbséggel, hogy ennek keretei között 1,5 hektáros vágásterületek is létrehozhatók [29. § (3.)]. Az elsőre aprónak tűnő változtatás jelentős mértékben kiüresíti a 2009. évi erdőtörvény egyik előremutató vívmányának tekinthető 10. §-t.

Hogyan tovább?

A fenti néhány témakör elemzése távolról sem ad teljes képet. Sok egyéb módosítás – az erdőfelújítás szabályainak lazításától a közelítő nyomok kialakításáig; az alacsonyabb természetességű erdők vágáskorának eltörléséig – további hátrányos változások forrása lehet természetvédelmi szempontból (is). Akadnak ugyanakkor olyan változtatások – pl. az erdei legeltetéssel, felnyíló erdőkkel kapcsolatosak – amelyek előrelépésnek bizonyulhatnak. Az összkép azonban kevésbé értékelhető progresszívnek. A törvényhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek a hatálybalépés óta eltelt több mint egy év alatt nem készültek még el teljes körűen. Már csak ezért sem láthatjuk egyelőre pontosan, hogy milyen módon érvényesül majd a terepen a módosított erdőtörvény. A természeti értékek védelmét erdőknél szabályozza, és bár egyes esetekben prioritása lehet – aligha hidalja át az erdőtörvény korlátozásainak könnyítése után előálló valamennyi rendszerszintű konfliktust.

Realitás, hogy az erdőgazdálkodás és a természetvédelem között meg kell találni a társadalmilag elfogadható, támogatható egyensúlyt. Mégis, ha a 2009-es erdőtörvény preambulumban megfogalmazott – a biológiai sokféleség megővésére vonatkozó – gondolatokat összevetjük a fentebb összegzett változtatásokkal, az a kényelmetlen érzésünk támadhat, hogy elmélet és gyakorlat nem egy irányba mutat.

Képek: **dr. Gálhidy László**

Holtfa, ártéri erdőben (Maros-ártér, Arad mellett)

Az erdei biomassza égetése gyorsíthatja a klímaváltozást

Dr. Somogyi Zoltán – tudományos tanácsadó, NAIK ERTI

Előző lapszámunkban közöltük az Európai Akadémiák Tudományos Tanácsadó Testülete (EASAC¹) 2018-ban kiadott, Az EU erdeinek sokoldalú hasznosítása és fenntarthatósága című tanulmánya alapján készített állásfoglalás összefoglalóját, amelyhez csatoltuk dr. Báldi András előzményeket ismertető jegyzetét. Az állásfoglalás fő megállapítása, hogy a biomassza (energianyerés céljából történő) elégetése „nem minden esetben tekinthető karbonsemlegesnek”. Cikkünkben e megállapítás elemzésével mutatjuk meg, hogy a biomassza klímavédelmi szerepét át kell értékelnünk.

Minden fosszilis tüzelőanyag valamikor biomassza volt – mitől volna kedvezőbb a mai biomasszát elégetni? A kétféle energiaforrás közötti leglényegesebb különbség a felújítással kapcsolatos.

Az erdei biomassza égetése esetén automatikus kötelezettség az erdőfelújítás, és ezzel az erdei biomassza (tűzifa) égetése révén kibocsátott szén *idővel* lekötődik.

A fosszilis tüzelőanyagoknál nincs ilyen kötelezettség, és az ezek égetésekor keletkező kibocsátások ellensúlyozására a költségek miatt alig történnek (a felújítással analóg hatású) erdőtelepítések. Ezért a biomasszáról sokakban az a – jó szándékú – kép alakult ki, hogy a fosszilizékkal szemben annak használata kívánatos, mert „karbonsemleges”.²

Megfelelő elemzéssel azonban kimutatható, hogy ez a kép általánosító és csak bizonyos feltételek mellett igaz, és hogy konkrétabb megfogalmazásban talán még inkább elgondolkodtató állítások tehetők.

Ahhoz, hogy meggyőződünk bármely fenti állítás igazságáról vagy hamisságáról, megfelelő definíciókra és tényekre alapozott, kvantitatív (az anyag- és az energiamegmaradás törvényét alkalmazó) és rendszerszemléletű (közvetett hatásokkal is számoló) vizsgálatokra van szükség.

Az alábbiakban ennek jegyében először lerögzítjük, mit jelent a karbonsemlegesség fogalma; aztán bemutatjuk az idődimenzió fontosságát a klímaváltozás kezelésében; végül elemezzük, hogy milyen hatása lehet a légkörre és ezáltal a klímaváltozásra az annak kezelésében releváns közeljövőben annak, ha energetikai célból erdei biomasszát tüzelünk el fosszilis energiahordozók helyett. Az elemzés, mint ahogyan az EASAC állásfoglalása is, az EU 2030-ig, illetve hosszabb távra szóló energia- és klímaváltozási céljainak³ megfogalmazásához, ezen belül a biomasszából származó energiamennyiség kívánt szintjének helyes megállapításához járulhat hozzá.

¹ European Academies' Science Advisory Council (<https://easac.eu/>).

² Érdekes, hogy sokan az erdőket nem mint egyensúlyban lévő rendszereket, hanem mint (állandó) szénnyelőkötőket tartják számon – de egy egyenleg kapcsán nyilván vagy csak erről, vagy csak semlegességről lehet beszélni.

³ <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/2030-energy-strategy>.

Karbonsemlegesség

Erdőkkel összefüggésben a karbonsemlegesség a szénforgalom szén-dioxid (szervesanyag lebomlásából vagy elégéséből származó) kibocsátási és a (fotoszintézis révén megvalósuló) elnyelési folyamatainak az *egyensúlyára* utal. A kibocsátás és az elnyelés azonban *nagyon különböző időtávokon* történik, így egyenlegük konkrét időszakokra értelmezhető csak, és egyensúly is csak speciális esetekben jöhet létre.

Egy-egy erdőrészletben pl. a *hosszú idő* (több évtized) alatt lekötött szén valamilyen károsítás, erdőtűz vagy fakitermelés következtében *nagyon rövid idő* (akár néhány nap) alatt visszakerülhet a levegőbe; majd persze (megfelelő erdőfelújítás után) az új fageneráció növekedése révén később újra (de megint csak sok év alatt) beépül a növényekbe, így kikerül a légkörből (és így tovább).

Egy-egy erdőrészletnél karbonsemlegesség kb. egy vágásforduló *egészére nézve* valósul meg; egyéb időszakokra általában nettó kibocsátásról vagy nettó elnyelésről beszélhetünk csak. (Tegyük hozzá, hogy csak akkor, ha az erdő típusa és a növekedési feltételek állandóak, amit a klímaváltozás könnyen felülírhat.)

Sok, különböző korú, összetételű, termőhelyű és különbözőképpen kezelt erdőrészlet összességében – a gyakorlatban ennek van jelentősége – az egyenleget meghatározó fenti folyamatok a különböző erdőrészletekben egyszerre, de nem feltétlenül ugyanolyan intenzitással vannak jelen.

Egy ilyen erdőterület teljes szénegyenlege az időben az erdőrészleténél sokkal nagyobb stabilitást mutat – de itt sincs állandó egyensúly. Általában még egy ország összes erdejére nézve sem beszélhetünk egyensúlyról: az erdei folyamatokat befolyásoló tényezők (pl. az időjárás vagy a fakitermelési igények), valamint az erdő releváns tulajdonságai (az erdőterület megoszlása fajok, kor, termőhely, beavatkozási igény stb. szerint) évről évre változnak, s időről időre, egyes években, de akár több évtized távlatában is, inkább vagy a kibocsátó, vagy az elnyelő folyamatoknak kedveznek. Ezért itt is csak hosszabb távon (több évtized), és csak egyes időszakokban lehet nyelő vagy karbonsemleges az erdő.

Nincs idő!

Az emberiség összes éves üvegházgáz-kibocsátása (minden eddig erőfeszítés ellenére) gyorsuló ütemben emelkedik; a légkör üvegházgáz-tartalma exponenciálisan nő; és emiatt a klímaváltozás is egyre gyorsuló ütemben zajlik.⁴

Az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület (IPCC) legutóbbi különjelentése⁵ szerint legrosszabb esetben már csak 1-2 évtizedünk maradt arra, hogy *jelentősen* csökkentsük a kibocsátásokat, különben a légkör annyira felmelegszik, hogy az már egyre növekvő mértékű károkat fog okozni.

Megállapodás van arról (ez az ún. Párizsi Megállapodás), hogy a kibocsátásainkat az évszázad második felére nullára kell csökkenteni. Egyelőre azonban homályosan látszanak azok az új társadalmi, pénzügyi vagy technológiai megoldások, amelyekkel ezt a célt el tudnánk érni, az emberiség teljes kibocsátása növekvő trendet mutat, ezért *minden már most meglévő eszközt* (minden nemzetgazdasági ágazatban) *be kell vetnünk* annak érdekében, hogy a felmelegedést minél inkább lelassítsuk, *amíg valamilyen új eszközt nem tudunk kifejleszteni*.

Addig, amíg valamilyen alternatívát nem találunk, olcsósága miatt az erdőgazdálkodásra fontos szerep hárul a klímavédelemben. *Nem várhatunk évtizedeket vagy évszázadokat a szén lekötésére.*

Nem mindegy, hogy erdeink „úgy általában”, vagy elsősorban a következő néhány évtizedben képesek-e valamennyire ellensúlyozni a klímaváltozásért felelőssé tett kibocsátásunkat. Nem kockáztathatjuk, hogy ebben a kérdésben téves koncepciókkal dolgozzunk.

A karbonsemlegesség jó szándékú feltételezése helyett ezért célszerűbb inkább azt a kérdést megvizsgálni, hogy *hogyan kezeljük az erdőket, a biomasszát és a fosszilis energiahordozókat annak érdekében, hogy a legkisebb nettó kibocsátást okozzuk a következő két-három évtizedben?*

Fosszilisat vagy biót?

Kérdésünk megválaszolása érdekében (azon túl, hogy energiafelhasználásunkat egyéb vonatkozásokban is át kell gondolnunk) meg kell vizsgálnunk a jelenlegi energianyerési módszerek fő alternatíváit, hogy az egyéb megoldási lehetőségek feltárásáig:

- többet termeljünk-e a már meglévő erdőkből, és földgáz helyett a kitermelt biomasszából (egészük-e el („bioökonómiai” forgatókönyv); vagy
- kevesebbet fát termeljünk (a fát az erdőben hagyjuk), és a ki nem termelt biomassza helyett földgázt égesünk-e („fosszilis” forgatókönyv).

További lehetőséget jelent mindkét forgatókönyvnél az, hogy erdőtelepítéssel kombináljuk, és így kompenzáljuk a kibocsátásokat, illetve tovább növeljük az erdők szénfelnyelését.

Azt, hogy a fentiek közül melyik alternatívát válasszuk, modellezéssel dönthetjük el. A modellezésnél figyelembe kell venni az égetés kibocsátási hatékonyságát, vagyis azt, hogy egységnyi energianyerés milyen kibocsátással jár.

Tipikus számokkal dolgozva: földgáz esetén ez a hatékonyság 202 t CO₂/GWh, erdei biomassza esetén 403 t CO₂/GWh. *Egységnyi energia előállításakor tehát jóval több*

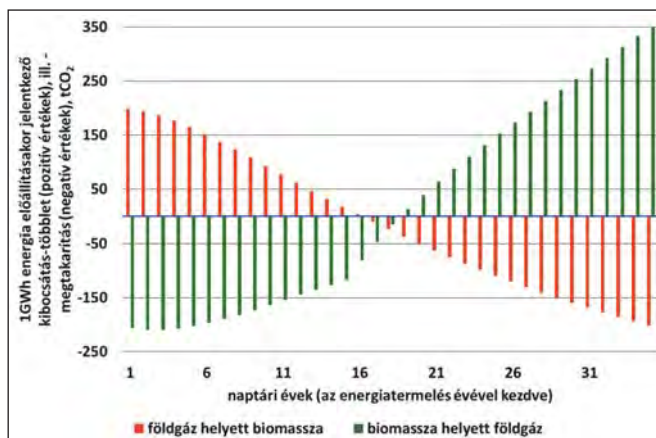
szén-dioxid kerül a levegőbe biomassza elégetésekor, mint földgáz égetésekor. (Az energiahatékonyság erőművenként eltérő, és ennek, valamint a tüzelőanyag kitermelési és szállítási jellemzőinek a figyelembevétele némileg pontosíthatja ugyan a számítást, de a következtetések érvényességére nemigen van hatással.)

A továbbiakban csak egyévnyi, tipikus akácospól származó tűzifaégetés hatását elemezzük. (Minden újabb évre, illetve másféle erdőből származó tűzifára nézve hasonló elemzést végezhetünk, de a következtetések lényegét ez nem befolyásolja.)

A hatások elemzésekor modelleztük azt, hogy a földgáz égetésénél egyszeri kibocsátás történik, nyelés nincs; erdőknél az égetés után a nyelést a felújítás utáni fanövekedés biztosítja a kor függvényében, a kibocsátás pedig égetésen kívül az erdőben hagyott faanyag lebomlásából származik.

Feltételeztük végül, hogy a biomassza termelése 35 éves vágásfordulóú átlagos akácospán, véghasználatkor történik, illetve ha nem történik meg a véghasználat, a fák bizonyos idő elteltével elhalnak, a faanyaguk pedig elbomlik. Minden egyéb módszertani elemet illetően a hazai üvegházgáz-leltárban⁶ alkalmazott nemzetközi módszertani standardokkal⁷ és adatokkal dolgoztunk.

A modellezés eredményét bemutató grafikon az energianyerés utáni évekre azt a szénmennyiséget mutatja, ami egy

energianyerési módszer leváltásának hatására a levegőbe került, vagy onnan hiányzik *az eredeti módszerhez képest*. Az ábrából levonható legfontosabb következtetések:

- A biomassza földgáz helyett történő égetése nemcsak az energianyerés évében többletkibocsátást, utána kb. másfél évtizedig szén-dioxid-koncentráció többletet eredményez.
- Biomassza helyett földgáz égetése az energianyerés évében kibocsátásmegtakarítást, majd utána kb. másfél évtizedig alacsonyabb szén-dioxid-koncentrációt eredményez.
- A görbék nem teljesen tükörképei egymásnak, mert a biomassza-égetés esetén felújított (fiatal) erdő gyorsabb növekedése jobban csökkenti a szén-dioxid-koncentrációt, mint az idősé, és alig keletkezik benne száradék, míg a vágásérett állomány lassabb növekedésű, és az egy idő után beinduló mortalitás kibocsátásokhoz vezet.
- A vizsgált időszakot követően a kibocsátásokra és elnyelésekre nézve nem tudunk jóslatot tenni, mert az a majdani döntéshozók döntésétől függ.

A biomassza-égetésből származó szén-dioxid-többlet felmelegedést okoz, amit a később elért széndioxid-csökken-

⁴ <http://www.matud.iif.hu/2017/06/03.htm>.

⁵ <http://www.ipcc.ch/report/sr15/>.

⁶ <https://unfccc.int/process-and-meetings/transparency-and-reporting/reporting-and-review-under-the-convention/greenhouse-gas-inventories-annex-i-parties/national-inventory-submissions-2018>.

⁷ <https://www.ipcc-nggip.iges.or.jp/public/2006gl/index.html>.

tés csak évek alatt tud kompenzálni. Ezért a biomassa égetése az alkalmazott modellben kb. 33-34 évig (lassan növő tölgyeknél, csernél akár 100 évig is; gyengébb termőhelyeken az átlagosnál hosszabb ideig) melegebb klímát eredményez, mint a földgázé. Ez az az időtáv – kb. egy vágásforduló –, amin belül a földgáz égetése kedvezőbb a klímára nézve, s ahogyan ezt fent jeleztük, ezt az időtávot nem hagyhatjuk figyelmen kívül.

Ha az el nem égetett, de kitermelt biomasszából faterméket állítunk elő, akkor későbbre tolódik a fában tárolt szén kibocsátása és az abból eredő hőmérséklet-emelkedés. Szintén későbbre tolható, lassítható, illetve akár teljes mértékben kompenzálnható az energianyerésből történő kibocsátások miatti melegedés, ha erdőt telepítünk, mivel ilyenkor hosszú ideig nettó szénfelnyeléssel számolhatunk.

Az erdőgazdasági ágazat számára messze ez a legfontosabb lehetőség. Az erdőtelepítések finanszírozását részben a biomassa-termelés elhagyása miatt elmaradt, illetve későbbre halasztott véghasználatok és felújítások költségeiből oldhatnánk meg.

A fa az erdőbe, nem kazánba való

A nem kellően definiált és használt fogalmakból gyakran mítoszok alakulhatnak ki, melyek alapján helytelen, hosszú távon fenntarthatatlan stratégiák fogalmazhatók meg. Fent bemutatuk, hogy a „semlegességnek” (és általában a fenntarthatóság-nak) csak konkrét időtáv megjelölése esetén van értelme; és hogy a biomassa égetése évtizedekig nagyobb kibocsátást jelentene. Ez ellentmond az egész emberiség érdekének, ami a következő évtizedekben a kibocsátások csökkentése, összhangban a 2016-ban életbe lépett Párizsi Megállapodással is.

A fa nagyobb mértékű energetikai felhasználása a „bioökonomia” korszerűnek látszó ötletéből adódó lehetőség lenne. Ez azonban mind a fenti elemzés, mind részletes elemzések⁸ szerint hiba lenne. Az erdőtelepítéseken kívül klímavédelmi szempontból a legfontosabb erdészeti lehetőségek:

- az energetikai célú biomassa érdekében végzett fakitermelések visszafogása, szüneteltetése;
- a másra nem használható, az erdőben egyébként elkorhadó, és általában talajbolygatás nélkül kitermelhető hulladék faanyag: a tisztítási, gyérítési, egészségügyi célú fakitermelésből származó faanyag energetikai célú elégetése (feltéve, hogy a kitermelés nem jár a talaj kiszáradásával, tápanyagkészletének csökkenésével);

- a fafeldolgozás során keletkező fahulladék maradéktalan elégetése;
- meglévő állományok minőségének javítása.

A következő néhány kritikus évtizedben a lehető legnagyobb klímaváltozás-mérséklési hatást erdészeti módszerekkel tehát úgy érhetjük el, ha a fát addig tartjuk az erdőben (a gyökereket és tuskókat a földben), amíg csak lehet; a fát legfeljebb fatermékként hasznosítjuk; csak az erdei, illetve faipari fahulladékot égetjük el; végül pedig, ha minden erdészeti és nem erdészeti (pl. földgázégetésből származó) kibocsátást (a felújításokon kívül) erdőtelepítéssel próbálunk kompenzálni.

Megemlíthető még, hogy a szénlekötés növelésére számításba vehető módszerek közül az átlagnövedék növelése érdekében végzett vágáskorcsockéntés sem megfelelő, mert a vágáskor bevezetésének idején többlet-fakitermelés, és ebből adódóan többletemisszió jelentkezik, továbbá a korábban kitermelt fák kisebb méretűek, vagyis kevesebb fatermék gyártható belőlük, ami pedig a fatermékek kötésben tartható szénmennyiség nagyságát és a lekötés idejét csökkenti.

Az elemzés cikkbeli módszereit illetően természetesen van szerepe az összes részlet pontosításának, konkrét helyzetek elemzésekor. Más képet kaphatnánk akkor is, ha sikerülne növelni a biomassa égetésének hatékonyságát és (mérnöki módszerekkel) lekötöni a kibocsátott üvegházgázokat – de ez természetesen a földgáz (olaj, kőszén stb.) égetésére is vonatkozik.

A számítás pontosítása a következtetések érvényességére azonban nincs hatással. Minden alternatívának eltérőek lehetnek a költség- és bevételi vonzatai is (bár ezek a jövő bizonytalan megjósolhatósága miatt nehezen elemezhető) és az erdei biodiverzitásra és más fontos szempontra gyakorolt más hatásai is. Megalapozott döntéshez ezeket is elemezni kell.

Végül szükséges rögzíteni, hogy az erdők, az erdészeti szektor és a fafelhasználás nagyon komplex rendszerek – és ma már sokkal komplexebb módon kapcsolódnak más szektorokhoz és a társadalom egészéhez, mint korábban.

Klímavédelmi szempontból az összes szektor eredő kibocsátása számít. Ma már ezért más szektorok is figyelik, értelmezik és értékelik az erdőgazdasági szektort is, többek között a kibocsátások miatt. Egyáltalán nem mindegy tehát, hogy mit kezdünk az erdei biomasszával, és hogy (pl. az üvegházgázleltár elemzésével) helyesen mérjük-e fel intézkedéseink hatását. 🌿

⁸ Lásd például <https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/EU%20Carbon%20Impacts%20of%20Biomass%20Consumed%20in%20the%20EU%20final.pdf>.

A szükséges és elégséges megoldás az erdőterü

A PLEDGE 50 WP a SUMI AGRO-tól

Erdészként és gyombiológusként egyszerre vizsgálva a hazai erdősítéseket és az újulatokat, e földrészetek állapota az évek előrehaladtával látványosan romló tendenciát mutat. Ennek okai számos tényezőre vezethetők vissza, de az egész folyamat origójában a hazai erdész-társadalomban hagyományosan és régről kialakult növényvédőszer-kerülő magatartás – legalábbis ami az említett állományokat illeti – és a mára kialakult állandósulni látszó humán erőforrás-hiányként érzékelhető.

A peszticidek megítélése és azok erdészeti használatának kérdése régióinkban egyértelműen kultúrtörténeti hagyományokat követ. Például a méltán híres szlavóniai tölgyesek esetében mára technológiai elemmé vált a folyamatos lisztharmentesség fenntar-

tása, annak érdekében, hogy a véghasználatra a lehető leg hamarabb és a legjobb minőségi paraméterekkel kerülhessen sor. Ezzel is biztosítva a termőhelyhez köthető, magas minőséggel párosítható, történelmileg kialakult presztízst.

Lengyelországban pedig a különböző, nagy kártételre képes, döntően polifág fajok gradációjához igazítva végeznek növényvédőszeres kezeléseket, ezzel is jelentősen csökkentve a növedékkiesést.

Természetesen ezek minden esetben társadalomszemléletet tükröző folyamatok is, önmagukban sem nem támogathatók, vagy elvetendőek. Már csak azért sem, mert az erdőnek számos funkciója van és ezek prioritása változhat.

A humán erőforrások mennyiségi elérhetősége és minőségi bizonytalanságai pedig szintén romló tendenciát mutatnak, ami megint csak nem segíti az erdészeti törekvéseket az erdőművelési ágazatban.

Azokon a szerencsés helyeken, ahol megbízható és precíz művelő brigádok dolgoznak a mai napig, ott sem tudnak – az élet törvényszerűségei miatt – minden problémára megoldást találni. Említhetem az évelő fajok elleni eredménytelen mechanikai küzdel-

met kapával, vagy a csapadékos nyarak okozta kapacitás- és logisztikai problémákat egyaránt.

Az is tény, hogy sok legális lehetőség nincs az erdőművelési ágban arra az esetre, ha valahol mégis felmerül a növényvédőszeres beavatkozás szükségessége. A Sumi Agro cég azon növényvédőszer-forgalmazó Magyarországon, amely ebben a szűkös szortimentben igazi nagyhatalom, hiszen rovarölő és gombaölő szereink, továbbá gyomirtók is elérhetőek a felhasználók számára.

A gyomirtás minőségének megítélése teljesen másként fogalmazódik meg a tulajdonosok számára az erdőterületeken, mint ugyanez a beavatkozás szántó művelési ágban.

Jelen esetben sokkal inkább egy eredményes és segítő mértékű beavatkozás a cél, azaz egy jól kivitelezett gyomszabályozás. A szálanként megmaradó, de gazdasági kártételre nem képes gyomnövények gazdagítják a biotópot a fitofágok részére, továbbá kedvezőbb klimatikus és fényviszonyokat eredményeznek a fiatalosoknak.

Ezt a mértéket és állapotot kialakíthatjuk gyomirtó szerrel is. A Sumi Agro palettájáról erre a célra a PLEDGE 50 WP nevű termék áll az erdészek rendelkezésére, amely a telepítés évétől használható, bármely fás szárú állományban.

A hatóanyag alapvetően a magról kelő kétszikűek ellen nyújt erős és hosszan tartó védelmet, beleértve a nagy problémát okozó parlagfűvet is!

A készítmény további kiemelkedően kedvező tulajdonsága, hogy koncentráció függvényében képes még a magról kelő fűféléket is kontrollálni, továbbá levélen és talajon keresztül is hatékony (ezzel képes megakadályozni a későbbi csírázást is)!

A PLEDGE 50 WP egy szezon során két alkalommal használható fel és szükség esetén kombinálható más engedélyezett gyomirtó szerrel is. A kijuttatás során ügyelni kell arra, hogy a permetlé ne kerüljön a kultúrnövény levelére, lombzatára; azaz feltétlenül fakadás előtt, vagy után kell alkalmazni.

Abban az esetben, ha a fakadás nem egyenletes és a terület egy részén már bekövetkezett, akkor a permetezéssel perzseléses lombvesztést okozunk ugyan – egy mesterségesen előidézett „tarrágás” –; de a már jól ismert glifozát hatóanyaggal

SUMI AGRO

letek alapgyomirtásához

ellentétben nem okozza az érintett csemeték pusztulását, miután nem szívódik fel és nem áramlik a növényben.

Nagyon fontos, hogy olyan állományok esetén (pl. fehér akác) ahol a telepítést követően a csemete visszametszésre kerül, a metszett felület feltétlenül a talaj felszíne felett legyen kialakítva! Ezzel biztosítjuk azt, hogy elkerüljük a talaj felszínén akkumulálódott gyomirtószer-zónán való kockázatos átnövését a csemetéknek.

A PLEDGE 50 WP kiváló megoldás a téli, kora tavaszi (fakadást megelőző időszak) kezeléshez és dózis függvényében csökkenthető, vagy teljesen kiváltható az adott évi mechanikai beavatkozás.

Ez tervezés és döntés kérdése természetesen, de a hektáronként engedélyezett legnagyobb kijuttatott mennyiség költsége is kedvezőbb, mint az éves ápolási költség.

Ezek az előnyök elérhetőek, rentábilisak és már a szezon előtt tervezhetőek; érdemes tehát időben végiggondolni az előttünk álló szezont és annak várható teendőit, erőforrásigényeit, kockázatait. Ebben lehet segítségükre a PLEDGE 50 WP.

Fejlesztéseink nem álltak meg ezen a szinten, hiszen vannak problémák, események, amelyek a fent említett módon nem orvosolhatók (pl. a gyéríteni kívánt gyomosodást előidéző növény nem érzékeny a PLEDGE 50 WP hatóanyagára, vagy a beavatkozást a teljes állomány fakadását követően kell elvégezni).

Ilyen esetekben ún. szükséghelyzeti engedély birtokában lehet beavatkozni, hiszen jóval több biológiailag hatékony módszer ismert, mint ami engedéllyel rendelkezik.

Ezek közé tartozik például a makkvetések gyomirtása, vagy a hazai tölgyeseinkben a bálványfa magoncainak gyomirtása a tölgyek leveles állapotában; esetleg a siskanád tippan visszaszorítása, több fontos kétszikű egyidejű gyérítésével. Ezek a speciális kihívások ma már mind megoldhatók a Sumi Agro termékeivel az említett engedély birtokában.

Röviden összefoglalva a PLEDGE 50 WP unikális és erős alapot biztosít a gyomnövények elleni küzdelemben fakadás előtt és/vagy után, fajtától függetlenül, míg számos speciális esetben – az idevonatkozó speciális szabályokat betartva – más termékek, vagy azok kombinációja ad megnyugtató megoldást.

Minden, a témában felmerülő kérdésükre szívesen próbálunk választ adni az info@sumiagro.hu e-mail-címen, hogy ezzel is segítsük eredményes erdőgazdálkodásukat.

Szabó Roland

szakmai- és termékmanager, Sumi Agro Hungary Kft.

SZAKTANÁCSADÓ MÉRNÖK-ÜZLETKÖTŐINK

Dr. Magyar László
Győr-Moson-Sopron
Vas
T: 06-30-9510-394

Petrohay György
Fejér
Veszprém
T: 06-30-6296-637

Virág László
Somogy
Zala
T: 06-30-3575-878

Gáspár Gergely
Komárom-Esztergom
Pest
T: 06-30-5573-689

Steiner István
Baranya
Tolna
T: 06-30-9510-395

Dr. Fenyves Tibor
Nógrád, Heves
Borsod-A-Z
T: 06-30-9510-393

Kisjuhász Roland
Bács-Kiskun
J-N-Szolnok
T: 06-30-2302-098

Simon Zoltán
Szabolcs-Szatmár-Bereg
T: 06-30-506-3747

Tasi Attila
Békés
Csongrád
T: 06-30-6333-686

Fodor Judit
Hajdú-Bihar
T: 06-30-6765-101

SUMI AGRO HUNGARY KFT.

1016 Budapest, Zsolt u. 4.
Tel: 1-214-6441 • Fax: 1-202-1649
info@sumiagro.hu
www.sumiagro.hu

Inváziós fafajaink magyarországi története V.

A keskenylevelű ezüstfa

Korda Márton – egyetemi tanársegéd, SOE EMK NTVI

Az özönnövények által okozott természetvédelmi, gazdasági és humán-egészségügyi problémák jól ismertek, azokat a szakembereknek ma már nem kell bemutatni. Az elterjedtebb inváziós növényfajok sikerének biológiai háttere egyre jobban feltárt, az ellenük való védekezés módszertana egyre több faj esetében kidolgozott, sőt egyre több jogszabály igyekszik nemzeti és uniós szinten is a probléma egyes szegmenseit kezelni. A felismerés ellenére a Magyarországon is gondot okozó özönnövények hazai története jellemzően alulkutatott. A közelmúltban lezajlott elemzés fontosabb, illetve érdekesebb eredményeinek rövid összefoglalását kívánom az *Erdészeti Lapok* olvasói elé tájni cikksorozatunk keretében. A jobb olvashatóság érdekében az irodalmi hivatkozások szerepeltetésétől e helyütt eltekintek, de minden alább szerepeltetett állítás irodalmi forrása a *Tilia* folyóirat XIX. számában tételesen megtalálható.

Kezdetek

A Belső-Ázsiában őshonos keskenylevelű ezüsthát 1683-tól ültetik Európában. Magyarországi bekerülésének időpontja a múltba vész, de a faj történetével is foglalkozó írások egybehangzóan a török időkre teszik megjelenését. Ezt figyelembe véve valószínűsíthető, hogy az európai megjelenése is korábbi lehetett a fent említetté.

Bár a bekerülés pontos időpontja nem ismert, de számos irodalmi adat arra utal, hogy az ezüsthát valóban évszázadok óta jelen van a magyar flórában. Ezt támasztja alá például, hogy az 1783-ban megjelent Benkő-féle *Nomenclatura Botanica, Fűszéres nevezetiben* már szerepel, sőt a fajnak két magyar nevét is említi: „Tüz Olaj-fa; Ezüst-füz”. (Az

előbbinek helyesen minden bizonnyal Fűz Olaj-faként kellett volna megjelennie.) Az ezüsthát legkorábbi konkrét előfordulási adatát a pesti botanikus kert 1788-as növényjegyzékében találjuk.

A faj évszázados jelenlétére következtethetünk *Bernhard Petri* 1797-ben napvilágot látott munkájából is, mely hazánk vadon élő növényeinek jegyzékét közli, benne szerepeltetve az ezüsthát is, melyet feltételezhetően őshonosnak tartott. Ebből az is következik, hogy ekkor már vadon is előfordult.

A sokfelé ültetett díszfa, és kivadulásának kezdetei

Az 1800-as évek legelején is már sokfelé alkalmazott dísznövényről *Diószegi Sámuel* 1813-ban így ír: „Kedves ilatjáért ültetik az udvarokra és

kertekbe, és olajfának nevezik.” Az 1820-as évektől a kertekben egyre gyakoribb, míg az 1870-es évekre szinte általánossá vált. Bár az előzmények fényében nyilvánvaló, hogy ekkor már sokfelé előfordult elvadulva, sőt minden bizonnyal már meghonosodottnak volt tekinthető, de első dokumentált kivadulása az 1870-es évekből való.

Az 1880-as években kibontakozó kertészeti irodalom is sokat foglalkozik a fajjal. Ültetését egyrészt díszkertekbe javasolják kellemes illata és ezüstös lombozata miatt, sөvénynek tövises mivolta és nyírhatósága miatt, de szívósságával, füst- és portürésével magyarázva homoki termőhelyekre és városokba is ajánlják.

A fajjal foglalkozó első részletes cikk 1895-ben *Hanusz István* tollából látott napvilágot a *Kertészeti Lapok* hasábjain „*A magyar olajfa*” címmel. Az adott cím ellenére tisztában volt azzal, hogy a faj nem őshonos hazánkban, de úgy ítéli meg, hogy „*e fa veleszületett jó tulajdonságai kedvéért tágabb kertetű tenyésztést és ápolást is érdemelne, mint a minőt éppen megkap.*”

A jó tulajdonságait külföldi példákkal támasztja alá, de saját megfigyeléseire hivatkozva felhívja a figyelmet arra, hogy virágait a méhek „*örömmel röpködik körül*”. E megfigyelése kapcsán érdemes megjegyezni, hogy egy évvel később *Wagner János* már a méhészek megsegítése érdekében javasolja ültetését. A századfordulóra már széles körben elterjedt díszfává vált.

Az erdészek is felfigyelnek rá

Az első cikket, ami erdészeti célú alkalmazására tesz konkrét javaslatot, *Kiss Ernő* 1897-ben az *Erdészeti Lapok*ban jelentette meg „*Adatok a külföldi fánemek tenyésztésének kérdéséhez*” címmel.

A cikk rávilágít, hogy egy „*alig másodrendű*” fáról van szó, de olyan termőhelyen „*a hol az akác is alig fogamzott meg s majdnem semmit sem növekedett, ott ez a fanem vitorán növekszik s az idő minden viszontagságaival könnyen megküzd*”.

Tapasztalatai alapján így vélekedik a szerző: „*A felületes vizsgáló e fanemre nézve, mivel az, mint említém, csak*

Az invázió kiindulópontja: mezővédő erdősáv ezüsthátból a Dél-Tiszántúlon

másodrendű fává nő, hamar rámondhatná, hogy vele foglalkozni nem érdemes: pedig ez nem úgy van.” Ennek alátámasztására a mezőségi kopárokon szépen tenyésző néhány egyed példáját hozza. Összességében „omlások megkötésénél” érdemesnek tartja a vele való kísérletek megkezdését.

Egy évvel később már arról is értesülünk, hogy a Szeged környéki homokfásítási kísérletekben is szerepet kapott, igaz kifejezetten kísérleti jelleggel. Így tehát a századfordulón egyértelműen körvonalazódik a faj erdészeti szerepe, vagyis a szélsőséges termőhelyek fásítása, de nem faanyaggyártási céllal.

Ismertté válik a sziktűrése

Az 1910-es évektől az ezüstfa sziktűrése egyre gyakrabban hívják fel a figyelmet, és egyre többen javasolják ilyen termőhelyekre, de jellemzően inkább csak kertészeti témákban. Az első javaslat, mely kifejezetten erdészeti célú szikfásításra ajánlja, 1920-ban jelent meg *Tuzson János* tollából, aki a püspökladányi vallási alapítványi uradalom területeinek fásításával foglalkozott. Így *Tuzson János* írása vált a faj szikén való nagyarányú, erdészeti célú preferálásának „nulladik kilométerkövévé”, melyet követően hosszú évtizedeken keresztül alapvető jelentőségű fájává vált a szikesek erdészeti hasznosítási törekvésének.

Szórványadatok bizonyítják, hogy eközben a homokfásításban is alkalmazták. A méhészek is egyre gyakrabban cikkeznek róla. Jelentőségét többek között abban látják, hogy a mézét az akácéhoz keverve illatosabb és sárgább mézét lehet előállítani, illetve vele a főhordást meg lehet hosszabbítani.

A szikesek „szinte nélkülözhetetlenül fontos” fafajává vált

Nagyarányú erdészeti felkarolását egyértelműen az 1923-ban kihirdetett alföldfásítási törvény idézte elő. A törvény cikk kihirdetését követő évben *Kaán Károly* létrehozta a püspökladányi Szikkkísérleti Állomást, ahol *Magyar Pál* 1924-ben megkezdte a szikesek fásítására irányuló kísérleteit.

Ezirányú tevékenysége során mindvégig azon az állásponton volt, hogy a szikes termőhelyet fokozatosan kell meghódítani az erdő számára, így első lépésként nem a minőségi faanyag termelése az elérendő cél, hanem bármilyen fás kultúra kialakítása, mely hosszú távon előkészíti a termőhelyet

az értékesebb fajoknak, illetve azok számára védőállománnyul szolgál. Tehát, a „*fajfajok megválasztásánál elsősorban azok ellentállóképesége és igénytelensége az irányadó, minden más azután jön*”. A cél elérése érdekében *Magyar Pál* indokoltan tartja a „*gyomfák*” alkalmazását is. Ezzel magyarázható az egyébként csekély gazdasági jelentőséggel bíró ezüstfa felkarolása.

Út menti fásításból kiindult inváziója a Budai-hegységben

Kutatásai során mindig is nagy hangsúlyt fektetett az ültetett fajok gyökereinek vizsgálatára, mely tekintetben az ezüstfa hamar felhívta magára a figyelmet, ugyanis a tamariskával együtt a legmélyebbre hatoló gyökérzetet fejlesztette. Tapasztalatai alapján 1929-ben már kijelenti, hogy „*A szikes fásításnál szinte nélkülözhetetlenül fontos faj*”. Ezt azzal magyarázza, hogy a szárazságot és a sziket is nagyon jól bírja, és a megfelelő talajművelés mellett akár a III₂ osztályú sziken is megél. Felhívja azonban a figyelmet arra is, hogy fenti tulajdonságai miatt más fajokkal nem lehet elegyíteni, mert azokat gyökérkonkurenciájával elnyomja. (Témánk szempontjából ez kiemelt jelentőségű megfigyelés, mert az ezüstfa fenti tulajdonságai nemcsak az adott élőhelyen való sikeres megtelepedését segítik elő, hanem nagyban hozzájárulnak az élőhelyek átalakításához is.)

Rávilágít arra is, hogy a tamariskával szemben az ezüstfa harmadrendű fává nőhet, így előnyben kell részesíteni. Mindezt figyelembe véve kijelenti, hogy „*Az ezüstfának szikes talajainkon feltétlenül megvan a maga létjogosultsága*”, továbbá hogy „*előtele-*

pítésre, előállománynak, mely előőrseiül szolgál a későbbi és tulajdonképpeni fásításnak, minden körülmények között ajánlható”.

Ezzel párhuzamosan, bár kisebb eréllyel, a homokon is zajlanak a kísérletek, így pl. *Kiss Ferenc* ugyancsak gyökérvizsgálatokat folytat, melyek hasonló eredményeket hoztak.

Az 1920-as évek második felében a kertészek folyamatosan cikkeznek róla

és alkalmazzák is. A méhészek ekkor már közönséges méhlegelőnek tartották, mely „*virágainak mámorító illatával messze földről csalogatja magához a méheket, hogy dús lakomával szolgáljon nekik és bő zsákmánnyal megrakottan küldje őket vissza kaptárjaikba*”.

Sziki alkalmazása a kiterjedt kísérletek mellett a gyakorlatban is zajlik

Az 1920-as évek második felére, illetve az 1930 évekre vonatkozóan számos cikk igazolja, hogy a szikfásítási kísérletekkel párhuzamosan ilyen céllal nagyobb arányú gyakorlati alkalmazása is megkezdődött. Ezt támasztja alá az is, hogy az állami csemetekertek ekkor már nagy mennyiségben állították elő dugványait.

Erről tanúskodik, hogy 1925 és 1944 között, a földművelésügyi miniszter minden évben hirdetményt tett közzé az államerdészeti facsemetekertekben az állami szükségleten felül megmaradt csemeték kedvezményes kiszolgáltatásáról. Ezeket az alföldfásításra, illetve kopárok és vízmosások fásítására ingyen biztosították.

Az 1930-as évektől egyre több – bár továbbra is csak szórványosan megje-

lenő – írás foglalkozik az ezüstfa homokfásításban való alkalmazhatóságával is.

Kezdetét veszi minden eddiginél nagyobb arányú alkalmazása

A második világháborút követően az erdőgazdálkodás szinte minden mozzanatát a tervgazdálkodás határozta meg, mely témánk szempontjából legfontosabb törekvése az erdőterületek, illetve a fatömeg növelése volt.

Ez alapvetően a gyorsan növő fajok elterjesztését és az erdőn kívüli fásítások kiterjesztését jelentette. Az ezüstfa eddiginél nagyobb arányú elterjesztését ez utóbbi elvárás jelentősen serkentette.

Megjegyzendő azonban az is, hogy az ezüstfánál nem volt tapasztalható olyan mértékben a faj szakmailag is vitatható „reneszánsza”, mint ahogy az pl. az ostorfa esetében látható volt. Ez azzal magyarázható, hogy ültetésének fő célja nem a faanyag előállítása volt. Így amikor a tervgazdálkodás elvárásainak megfelelően az erőltetett erdősítések elkezdődtek, akkor is megmaradt a szélsőséges területek fásításának, illetve erdősítésének pionír jellegű fajaként, viszont ilyen minőségében a korábbihoz képest lényegesen nagyobb felkarolását tapasztalhatjuk.

Ekkortól az erdőgazdálkodást sokáig meghatározták a központilag kiadott utasítások. Ezek közül az első 1949-ben jelent meg. Ebben az ezüstfa alkalmazása homokon és sziken hangsúlyosan jelenik meg. Másodosztályú sziken talajvédő második szint kialakítására ajánlják. Homokon kiemelik talajvédő szerepét, és a „legjobb élő homokfogóként” aposztrofálják.

Az 1940-es évek végétől szikeseinken és homokvidékeinken is nagy eréllyel folytatódott a faj gyakorlati alkalmazása. Szerepet kapott az erdőtelepítésekben, mint elegyfaj, ültették a csatornák mentén, a mezővédő erdősávokban és hangsúlyosan a legelőfásításokban.

Megjelenik a kopárfásításokban is

Az Alföldön széles körben alkalmazott faj az 1950-es évektől egyre gyakrabban kerül említésre a kopárfásítások kapcsán is.

Közben az alföldi felhasználás további fokozásának szükségességét hangoztatják. *Lády Géza* 1952-ben a homokfásítás kapcsán így fogalmaz: „Nincsenek eléggé felkarolva [...] gyen-

gebb homokon a fehérynár, celtisz és ezüstfa”. Írásából egyértelműen kitűnik, hogy ezen változtatni kíván, és a legtöbb fásítási feladatban szerepet szán neki, bár ekkor már többen publikáltak arról, hogy homokfogó élősvényként kevésbé válik be.

Tóth Béla 1954-ben a sziki erdők alsó lombkoronaszintjeiről adja közre kutatási eredményeit, melyből kiderül, hogy az ezüstfát jelentős gyökérkonkurenciája miatt alsó szint kialakítására nem tartja alkalmasnak.

A megjelenő negatív véleményektől függetlenül a szikések erdőn kívüli fásítása továbbra is nagy lendülettel zajlik, sokszor igen ambiciózus tervekkel (pl. Szolnok megye 10%-os erdősültségének elérése erdőn kívüli fásításokkal).

A fajjal szemben az első, kifejezetten természetvédelmi szempontú ellenérv először 1955. október 26-án, Bala-

Terméseit a madarak szívesen fogyasztják és hatékonyan terjesztik

tonfüreden, a Balaton környékének fásításával kapcsolatban megrendezett anketon hangzott el. Itt a Város- és Községgazdálkodási Minisztérium képviselőjében részt vevő *Szabó József* főagronómus az idegenhonos fajok (köztük az ezüstfa is) telepítése ellen érvelt, többek között azzal, hogy „a balatoni táj, mint földrajzi, florisztikai és növényföldrajzi fogalom, feltétlenül súlyos kötelezettségeket és kívánalmakat ró a szakemberekre és szinte jóvátehetetlen hiba volna a tájjelleg és tájhibúség meghamisítása”. Ezzel *Szabó József*

beszéde az első, mely a faj mellőzésére szólít fel, és ezt táj- és természetvédelmi okokkal indokolja.

Az erdősítésekben egyre kevésbé használják, de a fásításokban továbbra is népszerű

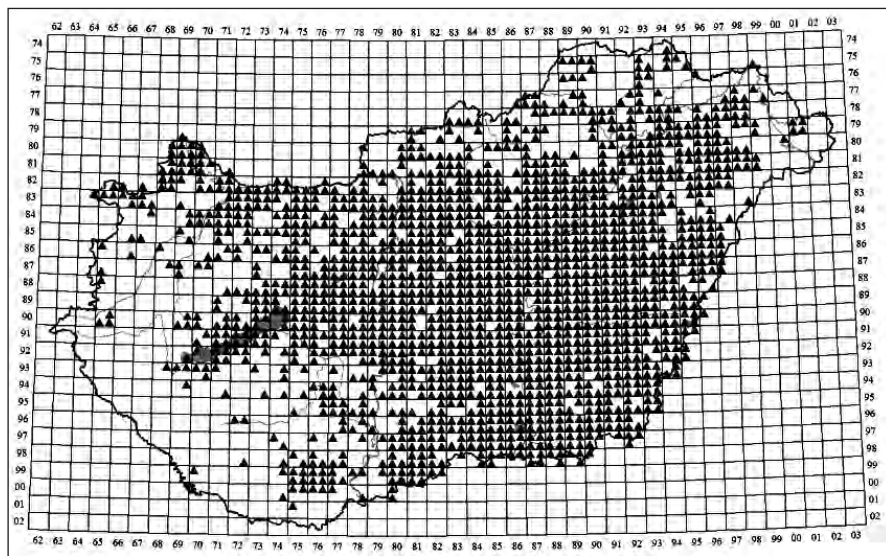
Az 1950-es évek közepétől a szikések fásítása újabb lendületet kap. Ennek bevezetéseként tekinthetünk *Magyar Pál* 1956-ban publikált cikkére, mely elsősorban korábbi eredményeinek összefoglalását adja közre, de újdonság, hogy az ezüstfát elsősorban erdőfoltok és erdősávok szegélyébe ajánlja, ahol a legelő jószág elleni védelem miatt sűrű ültetését javasolja. Mindebből arra következtethetünk, hogy a kísérletek megkezdése óta eltelt három évtized tapasztalatai – ha kimondásra nem is került – szikes termőhelyen az ezüstfát szegélycserjévé degradálták. Ezt a megállapítást néhány évvel később a minőségi törzs nevelésével kapcsolatos kísérletei is tovább erősítik: „az ezüstfa törzsalakján az ápolás sem segít sokat”.

Hasonló következtetést vonhatunk le *Tóth Béla* 1957-es, szikésekkel foglalkozó írásából is. A szikfásítás gazdaságossága kapcsán megjegyzi, hogy I. és II/a. osztályú szikések még rentábilisan erdősíthetők, de a II/b. osztály esetében ezt már csak a nedvesebb termőhelyeknél tartja „esetleg” elképzelhetőnek. A III. osztályú szikéseket – ahova évtizedeken keresztül javasolták az ezüstfát – meg sem említi, sőt így fogalmaz: „Viszont az olyan szikes területek nagyüzemi méretű betelepítése, amelyeken pl. csak gyenge, többnyire bokros fejlődésű tölgyesek, olajfűzések, tamariskások létesíthetők, nem indokolt.”

Bár az erdősítések esetében kezd kibontakozni a faj jelentőségének csökkenése, de a fásítási célú felhasználása továbbra is töretlen.

Az 1961-es „földvédelmi törvény”

Témánk szempontjából jelentős esemény a mezőgazdasági rendeltetésű földek védelméről szóló 1961. évi VI. törvény – közismertebb nevén a „földvédelmi törvény” – kihirdetése. A törvény a mezőgazdasági termelés érdekében „józan mérsékletre inti” a fásítások kapcsán és elsősorban erre a célra alkalmatlan területek fásítását támogatja. Ennek hatása igen fontos, melyet *Kalapos Mihály* így foglalt össze: „Míg korábban a homokterületeinken az akác és nemesnyár vitték a vezető szerepet,

A keskenylevelű ezüstfű aktuális előfordulása hazánkban (Forrás: Magyarország Flóratérképezési Adatbázisa, SOE Növénytani és Természetvédelmi Intézet, Sopron)

kötött talajainkon pedig a kocsányostölgy és nemesnyár. A földvédelmi törvény után kijelölésre kerülő, gyengébb termőképességű talajokon homok esetén az erdei fenyőre, kötött talajainkon pedig a kocsányostölgy, hazai nyár és ezüstfű elegyítésekre tevődött át a súlypont az erdőnkívüli fásításban.”

Így tehát az erdőn kívüli fásításokban továbbra is töretlen a jelentősége, sőt ezüstös lombozata miatt nem meglepő, hogy a parkerdőkben és zöldövezeti fásításokban is szerephez jutott. Az 1960-as évek közepétől a szennyezésekkel szembeni ellenálló képessége miatt egyre gyakrabban kerül említésre az iparterületek környékének fásításában is.

Kiterjedten használják vadgazdálkodási és rekultivációs célokra

Az 1960-es évek végétől kezdve az ezüstfű egy újabb hasznosítási területe kezd kibontakozni, nevezetesen a bányászat és egyéb ipari tevékenységek által különböző módon roncsolt területek rekultivációja kapcsán. Erre a célra az ország számos meddőhányóján, salakterén és zagytározóján ültették, jellemzően sikerrel.

Az 1970-es évek második felétől egyre gyakrabban kerül említésre a vadászati szakirodalomban is. Jelentőségének tömör összefoglalását *Bencze Lajos* adja közre: „Vadgazdálkodási jelentősége apróvadás, különösen fácános területeken kiemelkedő: alkalmas vadgazdálkodási fásítások, csenderekek, vadászerdők kialakítása, illetve gazdagítása céljaira. Megfelel erdősavok, erdőfoltok szegélyeire is, mint védőfa, az apróvadászok biztonságos me-

nedéket nyújt, termését a fácánok szívesen fogyasztják, olykor más madarak és emlősök is.”

Az 1980-as években kitűnő várostűrése miatt kertészeti jelentősége továbbra sem csökken, sőt a Kertészeti Egyetemen kedvező törzs és korona alakú egyedek szelektálásával és szaporításával foglalkoznak.

Egyre gyakrabban említik természetvédelmi vonatkozású írásokban is

Bár felhasználása továbbra is jellemző, sőt a rekultivációkban jelentősége növekszik is, de *Bartha Dénes* és *Mátyás Csaba* 1995-ben már jelzi, hogy a szikfásításban és az erdősavok telepítésében „jelentősége csökkenőben van”. Hogy a csökkenés még igencsak a kezdeti fázisban jár, azt jól példázza, hogy az 1994–1995 időszakban még 1 488 000 db csemetét állítottak elő az erdészeti csemetekertekben. A szerzőpáros fontos megállapítása, hogy „Az utóbbi években agresszív terjedése is megfigyelhető”.

Átalakító inváziós faj, de hasznosítása továbbra is napirenden van

Bár a kertészeti felhasználása, illetve a rekultivációkban való alkalmazása továbbra is jelentős, sőt az *Országos Erdészeti Csemetelettár* szerint 2002-ben az erdészeti csemetekertek még mindig 931 100 db csemetét termeltek, eközben megjelenik az erdészeti szakirodalomban az első olyan írás, mely kifejezetten természetvédelmi szempontból tárgyalja az ezüstfűt. Ebben *Bartha Dénes* a nitrogénkötő képessége miatt a termőhely átalakulását előidéző fajok közé sorolja.

2004-ben jelent meg a hazai neofitonok inváziós szempontú besorolása, mely szerint az ezüstfű átalakító inváziós faj, ez természetvédelmi szempontból a legkedvezőtlenebb. A faj természetvédelmi célú irtásával kapcsolatos első közlések 2004-ben láttak napvilágot az *Özön-növények* című kötetben. Eszerint a Balaton-felvidéki, a Fertő–Hanság és a Kiskunsági Nemzeti Parkokban, majd később a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság működési területén is megkezdődik az ellene való védekezés.

Ekkortájt kezdenek megjelenni a faj által okozott természetvédelmi károkról tudósító cikkek is. Ezek tanúsága szerint a legtöbb problémát a szikeseinken, a homoki élőhelyeinken, illetve a középhegységek nyílt élőhelyein okozza.

Mindeközben a méhészek és a kertészek is napirenden tartják alkalmazását, és hangsúlyozzák jelentőségét, sőt az energetikai célú ültetésekkel kapcsolatos kísérletekbe is bevonták.

Már jogszabályok is korlátozzák alkalmazását

A 2000-es évek végén több jogszabály is megjelent, melyek a faj inváziós státuszát rögzítik, és az ellene való küzdelmet elősegítik. A sorban elsőként a 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet jelent meg, mely a Natura 2000 gyepterületeken írja elő a faj visszaszorításának szükségességét.

2009-ben inváziós mivolta már törvényi rangon is kimondásra került, amikor az erdőtvény, illetve annak végrehajtási rendelete az intenzíven terjedő fajok közé sorolta.

Eközben *Csiszár Ágnes* kutatásai kimutatták, hogy allelopátiás hatása megközelíti a dióét!

Napjainkra erdészeti hasznosítása gyakorlatilag megszűnt, bár energetikai célú telepítésének lehetősége említés szintjén felmerült, ellenben kertészeti és méhészeti megítélésében érdemi változás nem történt. A faj természetvédelmi jelentőségét húzza alá egy 2017-ben készült felmérés is, melynek tanulsága szerint hazánk védett, illetve Natura 2000 területein a legtöbb gondot okozó inváziós növényfajok között az ezüstfű a 4. helyen szerepel.

Jelen publikáció az „EFOP-3.6.1-16-2016-00018 – A felsőoktatási rendszer K+F+I szerepvállalásának növelése intelligens szakosodás által Sopronban és Szombathelyen” című projekt támogatásával valósult meg.

(A fotókat a szerző készítette.)

Az erdő és az oktatás a figyelem fókuszában

Közeleg az Erdők Nemzetközi Napja

A fenntartható fejlődéssel kapcsolatban a közelmúltban elért nemzetközi egyezmények, legyen szó a Fenntartható Fejlődési Célokról, a párizsi klímaegyezményről vagy akár az ENSZ Erdészeti Stratégiai Programjáról, minden korábbinál magasabbra emelték az erdők politikai jelentőségét.

Mégis azt kell tapasztalnunk, hogy az erdőket továbbra is veszélyezteti a földért folytatott harc, a nem megfelelő gazdasági szabályozók és a csökkenő gazdasági jelentőség, mely részben a más gazdasági ágazatokban tapasztalható gyorsabb növekedésből, részben a piac abbéli alapvető fogyatékoságából fakad, hogy nem képes az erdők teljes értékét figyelembe venni.

Ehhez jön még a társadalom távolodása a természettől, az urbanizáció és más folyamatok eredményeképpen előáll az a helyzet, hogy miközben az ismeretek egyre gyarapodnak, az emberek erdőről, és általában a természetről szóló ismeretei csökkennek, a hozzájuk való kötődéssel együtt.

Nem meglepő tehát, hogy egyre határozottabb jelzések érkeznek a világ számos térségéből, hogy csökken a magasan képzett, az új kihívásoknak megfelelni képes szakemberek száma, hiányzik a szakképzett munkaerő és az oktatási intézmények veszítenek jelentőségükből és vonzásokból, komolyan veszélyeztetve ezzel nemcsak a ma, de a jövő szakemberellátását is. Számos területen azért lassabb a haladás, mert bár a módszerek és eszközök rendelkezésre állnak, hiányzik az azokat használni képes, képzett szakember.

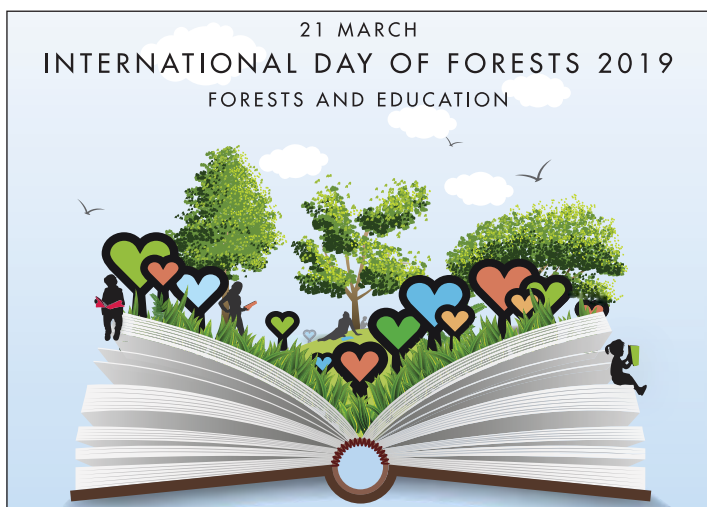
Nem szabad alábecsülnünk a társadalom erdőről szóló ismereteinek jelentőségét sem, mert a nagy döntéseket és főleg azok megvalósítását nem a kevés számú szakember, hanem a széles tömegek befolyásolják, egyéni életvitelükkel, fogyasztói magatartásukkal, politikai preferenciáikkal.

Alapvető jelentőségű tehát a fenntarthatóságához, és ezen belül is az erdőhöz fűződő, biztos és kellően alapos ismereteken nyugvó viszony, mely segít a mindennapi életben a helyes döntések meghozatalához, mert végső soron a haladást ezeknek a kis, önmagukban talán jelentéktelennek tűnő vagy alig érzékelhető döntéseknek a sokasága határozza meg.

Ezért is nagyszerű alkalom, hogy az Erdők Világnapjának témája 2019-ben az erdő és oktatás kapcsolata, mert így lehetséges adódik ezeket a kérdéseket a széles nyilvánosság bevonásával megvitatni.

A FAO a korábbi évekhez hasonlóan számos anyaggal igyekszik az előkészületeket támogatni. Készült egy 60 másodperces reklámfilm, melyet nemzetközi tévécsatornák sugároznak, s amely a nemzeti televíziók számára is elérhető (bízunk abban,

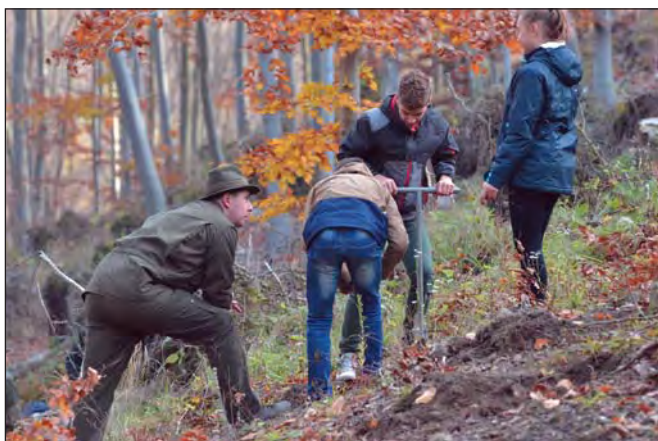
hogy hamarosan a magyar változat is adásba kerül).

Ezenkívül három pályázattal igyekszünk az érdeklődést felkeltetni: az egyikben pedagógusok oszthatják meg az erdőről szóló oktatás előmozdítása terén elért sikeres módszereiket, a másodikban diákok készíthetnek oktatási anyagot mások számára, a harmadikban pedig a legfiatalabbak tervezhetnek az Erdők Világnapja mottóját kifejező ruhadarabot.

A mottó sajnos nehezen fordítható le egyetlen mondatban, ugyanis egyszerre buzdít két dologra: *Tanulj, hogy tudd szeretni az erdőt!* és *Tanuld meg szeretni az erdőt!* Talán úgy oldhatjuk fel a kettőséget, ha így fogalmazzuk át: *Tanulj, hogy megtanuld szeretni az erdőt!*

Reméljük, hogy a felhívás sokakat elér és követésre készítet. Mindezek és sok más segédanyag, beleértve grafikákat és üzeneteket is, melyek köré a kampányok szervezhető, megtalálható a Világnap honlapján: <http://www.fao.org/international-day-of-forests/en/>

Szöveg: **Csóka Péter**
osztályvezető, az Erdészeti Bizottság titkára, FAO
Grafika: FAO, Fotók: **Nagy László**

Erdőtelepítés a száraz sztyeppéken Algériában II.

Hol lehetnek az erdőgazdálkodás határai a klímaváltozás fényében?

Dr. Borovics Attila¹, Zamdouche Ouabid², Dr. Somogyi Norbert³

Magyarországon az Alföldön ma is látni a valamikori dűnék nyomait (sőt a fülöp-házi buckavidéken valódi, mozgó dűnéket is találni), ám Algériában – és sok más, sivatagi területekkel is rendelkező országban – a dűnék nemcsak a valóságot jelentik, hanem komoly fenyegetést is a mezőgazdaságra, a lakosságra, ezért megkötésük nagyon fontos feladat.

Dűnék és elsivatagosodás – megállítható-e a folyamat?

Djelfától északra van egy kifejezett dűnés vidék. Az INRF djelfai regionális központjának munkájához a dűnék megkötésével kapcsolatos kutatási és gyakorlati tevékenység is hozzátartozik.

A Szaharai-Atlasztól északra lévő dűnés zóna, a *cordon dunaire des Zabrez* egy negyedkori, a szél alakította felszíni formáció, amit elsősorban nagyon mozgékony homokdűnék alkotnak. A mozgásukat ma is a szél váltja ki, amit három tényező egyidejűsége okoz:

- szinte nincs olyan növénytakaró a területen, ami a homokot fizikailag megkötné;
- jelen van az újra és újra mozgásba hozható, finom homok;
- a felszíni formák lehetővé teszik a szél deflációt kiváltó áramlását.

A kutatók fölmérték a sztyepp elsivatagosodással szembeni érzékenységet és ennek alapján öt kategóriát állítottak föl:

- már elsivatagosodott 487 902 ha
- érzékeny 5 061 388 ha
- közepesen érzékeny 3 677 035 ha
- nagyon érzékeny 2 215 035 ha
- nem, vagy alig érzékeny 2 379 170 ha

Az elsivatagosodási folyamatot egyrészt talajtani kutatásokkal, másrészt távérzékelési eljárásokkal igyekeznek minél jobban megérteni, és a védekezés érdekében ezek eredményeit felhasználva mechanikai (pl. takarás, szélfogók), másrészt biológiai eljárásokat kidolgozni és egy 100 hektáros kísérleti területen tesztelni. Fölállították azt a fajlistát

is, ami a vizsgálataik szerint ebben a munkában eredményesen használható, a főbb fajokat a táblázat foglalja össze.

A Zöld Gát projekt

Az INRF kutatói szerint ma a legnagyobb kihívás az, miként lehet a délen legföljebb 100, északon a gabonatermesztést is lehetővé tevő 400 mm-es

éves csapadék mellett az elsivatagosodást megállítani egy olyan területen, amire leginkább a vékony termőréteg, meszes altalaj, alacsony szervesanyag-tartalom, valamint az erózióra és deflációra való hajlam a jellemző.

A kutatómunkában négy fő irányt határoztak meg:

- a homokborítás megakadályozása (azaz a futóhomok elleni küzdelem);
- a sztyepp flórájának védelme, hasznosítása;
- az erdők védelme és fönntartatható használata;
- együttműködés, szaktanácsadás.

Faj (latin név)	magyar neve	honossága	család
<i>Acacia farnesiana</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Acacia raddiana</i>		Őshonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Acacia mimosa</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Acacia ebernuia</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Acacia cyclops</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Acacia cyanophylla</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Gladitchia triacanthos</i>	tövises lepényfa	idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Balanites aegyptiaca</i>	sivatagi datolya vagy jerikói balsamfa	Őshonos	<i>Balanitacée</i>
<i>Casuarina glauca</i>		idegenhonos	<i>Casuarinacée</i>
<i>Casuarina equisetifolia</i>		idegenhonos	<i>Casuarinacée</i>
<i>Cupressus arizonica</i>	arizoniai ciprus	idegenhonos	<i>Cupressacée</i>
<i>Eucalyptus occidentalis</i>		idegenhonos	<i>Myrtacée</i>
<i>Fraxinus dimorpha</i>		Őshonos	<i>Oleacée</i>
<i>Melia azedarach</i>	imafüzérfa	idegenhonos	<i>Meliacée</i>
<i>Pistacia atlantica</i>	atlanti pisztácia	Őshonos	Anacardiaceae
<i>Prosopis juliflora</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Prosopis tamarugo</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Prosopis spicigera</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Prosopis dulcis</i>		idegenhonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Atriplex canescens</i>		idegenhonos	<i>Chenopodiaceae</i>
<i>Atriplex halimus</i>		Őshonos	<i>Chenopodiaceae</i>
<i>Atriplex nummularia</i>		idegenhonos	<i>Chenopodiaceae</i>
<i>Tamarix gallica</i>		Őshonos	<i>Tamaricacée</i>
<i>Tamarix articulata</i>		Őshonos	<i>Tamaricacée</i>
<i>Retama retam</i>		Őshonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Robinea pseudo acacia</i>	akác	Őshonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Medicago arborea</i>	fás lucerna	Őshonos	<i>Fabaceae</i>
<i>Opuntia ficus indica</i>	fügekaktusz	idegenhonos	<i>Cactacée</i>

¹ stratégiai főigazgató-helyettes (NAIK), intézetigazgató (NAIK ERTI)

² igazgató, algériai Nemzeti Erdészeti Kutatóintézet (INRF)

³ tudományos főmunkatárs (NAIK)

Telepített aleppói fenyők a Szaharai-Atlaszban, Djelfa városától északra

Sajnálatos módon a klímaváltozás és az emberi hatás egyaránt komoly növényegészségügyi problémákat okoz. Míg az előbbire példa a búcsújáró pille mind jelentősebb kártétele a természetes és telepített aleppói fenyő állományokban (és főleg az utóbbiakban, mivel a monokultúra miatt nincs természetes ellensége), a másodikkra az eukaliptuszt károsító xylofág rovar, a valószínűleg szerszámnyél-importhal behurcolt¹ *Phoracantha semipunctata* (Australian Eucalyptus longhorn) az „iskolapélda”. Ellene egy legalább 20 éves forgóval lehetne fölvenni a küzdelmet, de ezt a gyakorlatban senki nem tartja be, így a rovar térhódítása egyelőre megállíthatatlannak tűnik.

A hetvenes években ezen a területen, azaz az Hautes Plateaux-n, 200 és 300 mm-es csapadék-izovonal közötti sávban, meszes és kis szervesanyag-tartalmú talajba, a marokkói határtól a tunéziaiig terjedő, mintegy 1500 kilométer hosszú sávban (helyenként szinte termőréteg nélküli területeken is) telepített az algériai kormányzat a hadsereg közreműködésével egy összesen 30 millió hektáros, zömmel aleppói fenyő monokultúrára alapozott erdőt.

Ennek elsődleges célja a sivatag észak felé terjedésének megakadályozása, a korábban létező, de abiotikus és emberi hatások miatt eltűnt erdők rekonstrukciója, a talajok vízgazdálkodásának javítása volt.

Ma már egyértelműen látszik, hogy annak idején hiba volt a telepítést úgy elrendelni és meg is valósítani, hogy az egy részletes talajtérképezés nélkül kijelölt sávban történt monokultúrában, ahelyett hogy a telepítendő növényfaj-

kat a lehető legkisebb területegységekre bontott talajvizsgálati eredmények alapján határozták volna meg.

További probléma volt, hogy a szükséges szaporítóanyagot nemcsak olyan területekről szerezték be, ahol a magtermő állományok alkalmazkodtak az arid klímához, hanem más, nedvesebb területekről is, így az ilyen genetikai hátterű csemeték eleve komoly hátránnyal indultak.

Nem kellő szakértelemmel és helytelen technológiával történt a faiskolai anyag előállítás is, mivel az ehhez használt, alul zárt polietiléntasakokban a fiatal növények gyökerei spirális növekedésűek lesznek, ez pedig a későbbi fiatal állományokban deformált gyökérnövekedést okoz, ennek következménye visszamaradott fejlődés, aszályos időjárás esetén pedig – még a jó termőhelyeken is – komolyabb növénypusztulás lehet.

Ezt meg lehet előzni például az INRF által is használt Riedecker-féle WM-konténerrel, amelyben a gyökerek nem tudnak spirálisan nőni és biztosított a levegőzésük is, ellentétben a sok helyen kifejezetten nehéz, kötött, levegőtlen talajokkal töltött konténerrel. Nagyon fontos a jó minőségű termeszűközveg (3–5% szervesanyag-tartalom, 5–6,5 pH) alkalmazása, a helyes öntözés, csak így biztosítható a sikeres erdőtelepítéshez nélkülözhetetlen, kiváló minőségű faiskolai alapanyag.

Elsősorban ezekkel magyarázható, hogy míg egyes helyeken kifejezetten szép állományokkal is lehet találkozni, másutt ötven év sem volt elég ahhoz, hogy a fenyők egy gyereknél magasabbra nőjenek.

Emiatt mondják azt a szakemberek, hogy hivatalosan a mai napig nem beszél senki a projekt sikerességi mutatóiról, mert ha ez megtörténne, akkor – a számtalan és vitathatatlan pozitívum ellenére

– legföljebb 50%-ot lehetne mondani. Viszont a fél évszázaddal ezelőtt – nem feltétlenül szándékosan – elkövetett hibákból mindenképpen tanulni kell, hogy egy sokkal nehezebb pedo-klimatikus feltételrendszer mellett (melynek meghatározó eleme a klímaváltozás) jobb eredményeket lehessen elérni.

A klímaváltozás miatt azonban látni kell, hogy a növényzet újratelepítése a korábban használt fajjal/genotípussal, változatlan formában ugyanezen a helyen nem lehetséges, mivel a 200–400 mm-es csapadékvonalak sok helyen jóval északabbra, gyakorlatilag a Tell-Atlasz északi oldalára helyeződtek át. És ha ott is lenne az újratelepítés, a Zöld Gát tartós fennmaradása érdekében akkor is sokkal nagyobb arányban kellene más, elsősorban lombos fajokat is használni azért, hogy elkerülhető legyenek az olyan növényegészségügyi problémák, mint pl. a búcsújáró pille hernyójának inváziója, továbbá, hogy a talajt javítsák.

A tervezést, de főleg a kivitelezést bonyolítja, hogy egyes helyeken a 200 mm-t sem éri el a csapadék, a nyári aszály akár hat hónapra keresztül is tarthat, viszont egy negyedórás, 10 mm-es heves zápor hihetetlen áradásokat is tud okozni, éves szinten pedig többször előfordult, hogy a 200–400 mm helyett csak 150 mm csapadék hullott egész évben.

Nagyon fontos, hogy a kiválasztott fajok szaporítóanyagának beszerzésekor maximális figyelmet kapjon a származás:

A búcsújáró pille hatalmas károkat tud okozni a kizárólag aleppói fenyőből álló állományban

¹ Marokkóba például 1981-ben hurcolták be, lásd <https://www7.inra.fr/opie-insectes/psfh-sommaire.htm>.

onnan kell ennek érkeznie, ahol a pedo-klimatikus viszonyok a legközelebb állnak a tervezett telepítés helyéhez, másrészt pedig csak olyan fajokat szabad telepíteni, amelyek alkalmazkodtak a telepítendő termőhely talaj- és klimatikus adottságaihoz. A fajválaszték igen tág, tehát ez eleve nem lehet akadály a monokultúra felváltásának, azonban elengedhetetlen a helyszín adottságai és a növényanyag származási helye közötti összhang megléte.

Erdészeti fajok

Őshonosak: örökzöld tölgy (*Quercus ilex*), francia tamariska (*Tamarix gallica*), európai ciprus vagy örökzöld ciprus (*Cupressus sempervirens*), föníciai pikkelyboróka (*Juniperus phoenicea*), aleppói fenyő (*Pinus halepensis*), atlanti pisztácia (*Pistacia atlantica*), fehér nyár (*Populus alba*), *Populus euphratica*, *Fraxinus xanthoxyloides*, vad jujuba (*Ziziphus lotus*), az ernyőakáciákhoz tartozó *Acacia tortilis* subsp. *raddiana*, *Acacia laeta*, *Faidherbia albida*, *Acacia nilotica*, *Myrtus nivellei*, *Cupressus dupreziana*, *Ficus salicifolia* var. *teloukat*, sivatagi datolya vagy más néven jerikói balsamfa (*Balanites aegyptiaca*).

Idegenhonos fajok: akác (*Robinia pseudo-acacia*), arizonai ciprus (*Cupressus arizonica*), kanyonciprus (*Cupressus glabra*), *Eucalyptus salmophloia*, *Eucalyptus occidentalis*.

Fáslegelők fajai

Őshonosak: *Atriplex halimus*, vad jujuba (*Ziziphus lotus*), *Ziziphus spina-christi*, keskenylevelű kőrös (*Fraxinus angustifolia*), *Fraxinus xanthoxyloides*, atlanti pisztácia (*Pistacia atlantica*), fás lucerna (*Medicago arborea*), fehér eper (*Morus alba*), fekete eper (*Morus nigra*), eszpartófű vagy alfafű (*Stipa tenacissima*).

Idegenhonos fajok: fügekaktusz (*Opuntia ficus-indica*), *Atriplex canescens*, akác (*Robinia pseudo-acacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), tövises lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), *Prosopis juliflora*.

Gyümölcsstermő fajok

Olíva (*Olea europaea* var. *sativa*), gránátalma (*Punica granatum*), datolya (*Phoenix dactylifera*), fügekaktusz

(*Opuntia ficus-indica*), pisztácia (*Pistacia vera*).

Az újraerdősítés célja szerint – ez alkalmazandó a Zöld Gátra is – három telepítési formáról beszélhetünk:

- védelmi célú erdőtelepítés (erózió és/vagy defláció elleni védekezés, dűnék megkötése, partoldalak rögzítése, vízgyűjtők védelme stb.);
- faanyag vagy más fő termék előállítására érdekében (asztalosipari fa, építőipari alapanyag, paratölgy-kéreg);
- ipari célokat szolgáló telepítés, elsősorban a papíripar számára (nyár, eukaliptusz stb.).

Bármelyik céllal is történjen a telepítés, az INRF hangsúlyozza, elenged-

A fél évszázaddal korábbi, gyakorlatilag monokultúrás telepítés hibáiból okulva az erdészeti szolgálat és az INRF több más faj bevonása mellett döntött, így a 2030-ig tartó felülvizsgálati és rehabilitációs program keretében a jövőben bizonyos helyeken például az akác (*Robinia pseudo-acacia*) is szerepet fog kapni és ahol lehet, elhagyják a monokultúrát. Az elképzelések szerint olyan fajokat is beillesztenek az újratelepítésbe, amelyeket a környékbeli lakosság gazdaságilag is hasznosítani tud. A terveket egy országos hatáskörű, a földművelésügyi minisztérium háttérintézményeként működő tervezőiroda (BNEDER) készíti, a

Fás lucerna – ígéretes faj a vegetáció helyreállításában

hetetlen a megfelelő növényanyag kiválasztása, helyes előállítás, a telepítés során alkalmazott jó gyakorlat szigorú betartása, valamint a telepítést követő első öt évben a növényállomány rendszeres ápolása, a hiányzó tövek pótlása, szükség esetén öntözés, a kórokozók és kártevők, valamint az erdőtüzek elleni maximális védelem, ha szükséges, akár új tűzvédelmi pászta kialakításával is, a meglévők karbantartása pedig elengedhetetlen.

Mivel a hivatalos döntés szerint viszont az eredeti helyen újul meg a Zöld Gát, ennek keretében Djelfától délre, Moudjebara település mellett egy 20 000 hektáros terület újraerdősítése kezdődött meg, jellemzően újra elsősorban aleppói fenyővel (*Pinus halepensis*) 1250 m tengerszint feletti magasságban, 300 mm éves csapadék mellett (az eredeti állomány telepítése 1973–1982 között történt).

programnak és a vidékfejlesztési intézkedéseknek köszönhetően évente 500–2000 új munkahely létrejöttében bíznak, nagyon nagy hangsúlyt fektetve ezen belül is a fiatalokra.

A Zöld Gát rekonstrukciójához és a Djelfa megyei egyéb erdészeti projektekhez – már nem csak kizárólagosan, mivel a magánvállalkozások is egyre nagyobb szerephez jutnak – a Moudjebara település melletti SARL Atlas² (kft.) állítja elő a növényanyag jelentős részét. Moudjebarában a faiskolát 1969-ben létesítették 11 hektáron, elsősorban erdészeti és dísnövényfajok szaporítására. A cég ma 45 hektáron

² Érdekesesség, hogy a faiskola vezetője annak idején a hőmezővászárhelyi állattenyésztési főiskolán végzett, a mai napig igyekszik a korábbi kapcsolatait őrizni.

működik, ebből a mezőgazdasági terület 36 hektár, növényanyag-előállítás 32 hektáron folyik, 4 hektáron pedig pisztáciaültetvényt létesítettek.

A vízellátást egy 60 és egy 116 méteres fűt kút biztosítja, 6 és 15 liter/másodperc vízhozammal, a felhozott víz tárolására egy 312 és egy 300 köbméteres tározót építettek. A 3 főállású állandó és két szerződéses dolgozó mellett 41 időn munkást alkalmaznak. A növényanyag előállítása hozzávetőlegesen a következő fajokat foglalja magában:

Erdőtelepítésre: aleppói fenyő (*Pinus halepensis*) 1,7 millió, kazuária (*Casuaria* sp.) 500 ezer, örökzöld ciprus (*Cupressus sempervirens*) 300 ezer, atlanti pisztácia (*Pistacia atlantica*) 100 ezer, eukaliptusz (*Eucalyptus* sp.) 100 ezer.

Takarmánynövények vagy elsősorban takarmányozási céllal hasznosított fajok, összesen 3 millió növény, ebből: *Atriplex* sp. (ezen belül elsősorban *A. canescens*) 2,9 millió, fás lucerna (*Medicago arborea*) 50 ezer, *Prosopis alba* 30 ezer, *Retama raetam* 20 ezer.

Egyéb, fatermetű fajok (összesen 1,5 millió növény), ebből: tamariskusz

(*Tamarix* sp.) 800 ezer, keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) 250 ezer, kőris (*Fraxinus* sp.) 160 ezer, imafüzérfa (*Melia azedarach*) 100 ezer, japánakác (*Sophora* sp.) 100 ezer, tövises lepényfa (*Gleditsia triacanthos*) 50 ezer, akác (*Robinia pseudo-acacia*) 20 ezer, akácia (*Acacia* sp.) 10 ezer.

A Zöld Gáthoz használt fajok mellett a környező gazdaságok, sőt települési önkormányzatok igényeit is igyekeznek kielégíteni, így a fajválaszték igen széles, megtalálható benne olyan érdekesség is, mint pl. a fás lucerna (*Medicago arborea*), ami takarmánynövénynek és mézelőnek is kiválóan hasznosítható. A cég jelentős gépparkot is üzemeltet, ennek köszönhetően a térségben infrastrukturális beruházások földmunkáit, erdőtelepí-

Faiskolai pillanatok Moudjebara mellett (SARL Atlas)

tést, az elsivatagosodást fékező, megelőző beavatkozások kivitelezését egyaránt vállalják.

Az cikksorozat megjelenését a Külgazdasági és Külügyminisztérium Tudománydiplomáciai Főosztályának anyagi támogatása és az INRF hozzájárulása tette lehetővé. A szervezésben nyújtott segítségért köszönet illeti az algéri magyar nagykövetség munkatársait.

Képek: **dr. Borovics Attila,**
dr. Somogyi Norbert

2018 volt a legmelegebb év 1901 óta Magyarországon

2018 középhőmérséklete országos átlagban 11,99 °C, ez a legmagasabb érték 1901 óta az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) éghajlati adatbázisának jelen állapota szerint. A közel 12 fokos 2018 évi országos átlaghőmérséklet 1,66 fokkal múlja felül az 1981–2010-es normál értéket.

A 2014-es év volt eddig a legmelegebb. Figyelemre méltó, hogy az első 10 legmelegebb évből 8 az ezredforduló utáni évek közül került ki. A múlt század elejétől a melegedés mértéke 1,23 °C, ami a globális melegedés trendjét némileg meghaladja.

Csak február és március volt hidegebb a sokéves átlagnál. Rendkívül enyhe januárral kezdődött 2018, a 6. legmelegebb volt 1901 óta. A rekord meleg április után a május is rendkívül meleg volt, a 3. a sorban. A nyári hónapok közül az augusztus került be a legforróbb augusztusok sorába a 4. helyre, ősszel pedig októberben alakult jóval átlag feletti a hőmérséklet, a 7. legenyhébb októbert tapasztaltuk 2018-ban.

A hideg márciust meleg április és május követte. Az első tavaszi napon -24,6 °C fokot rögzített az automata meteorológiai állomás Sátorhelyen (ez egyben a 2018-ban mért legalacsonyabb hőmérséklet), a tavasz utolsó napján már 32,9 fok volt Sajópüspöki állomáson. Összességében a 3. legmelegebb tavasz volt a tavalyi.

Három komoly hőségperiódus lépett fel 2018 nyarán. A legtöbb hőségnapot Fülöpháza állomásunk környezetében tapasztaltuk: 51 napon haladta meg a napi legmagasabb hőmérséklet a 30 °C fokot. 2018 legmagasabb hőmérsékletét Budakalász állomáson rögzítettük: 36,6 °C fokot mértünk július 29-én és augusztus 9-én. Összességében a 7. legmelegebb nyár volt a tavalyi.

A csapadékviszonyokat tekintve a tavaszi hónapok változatos képet mutattak. Míg a február és a március jóval csapadékosabb volt a szokásosnál, addig áprilisban jelentős csapadékhiány mutatkozott. A nyári csapadék jellemzően szélsőséges időbeli és térbeli eloszlással érkezett. Heves esőzések

során több településen, egy-egy napon a szokásos havi csapadék többszöröse hullott, ugyanakkor az északi országrészben augusztusra már csapadékhiány alakult ki. A legnagyobb napi csapadékösszeget Bánkút állomáson mértük: 173 mm hullott június 10-én.

Rekord közeli, 1901 óta a 2. legmelegebb ősz volt a 2018-as. Szeptember első két dekádjában nyarat idéző hőmérsékletek voltak jellemzők. Október közepétől a hónap végéig egy száraz, átlag feletti csúshőmérsékletű időszak következett. A szokásos októberi csapadék csupán 41%-a hullott pár napra koncentráltan, legnagyobb hányadban október 24-én és 28-án.

Az év utolsó két hónapja az átlagosnál szárazabb volt, így átlag körüli: 589,9 mm csapadék hullott 2018-ban országos átlagban, ami az év során időben egyenetlenül oszlott el.

Összességében 1901 óta a legmelegebb, ugyanakkor átlag körüli csapadéku évet zártuk 2018-ban.

Lakatos Mónika, Bíróné Kircsi Andrea, Hoffmann Lilla

Forrás: OMSZ

https://www.met.hu/omsz/OMSZ_hirek/index.php?id=2384&hir=2018_a_legmelegebb_ev_1901_ota_Magyarorszagon_%E2%80%93_elozetes_eghajlati_erteke

Pozitív eredményekkel zárul a KASZÓ-LIFE projekt

A KASZÓ-LIFE projekt (LIFE12 NAT/HU/ 000593) több mint 5 éves időtartama alatt a KASZÓ Zrt. azon dolgozott, hogy a projektben nevesített munkákkal a kaszói erdő állapotán javítson. A beavatkozások hatásainak vizsgálatát a NAIK Erdészeti Tudományos Intézet végezte el. A vizsgálatokat a projekt elején, 2013. szeptember 1-jén kezdték, és a 2018. december 31-i projektzárás után még 5 évig folytatják. Az első 5 éves eredmény alapján a projekt jótékony hatása egyértelműen kimutatható.

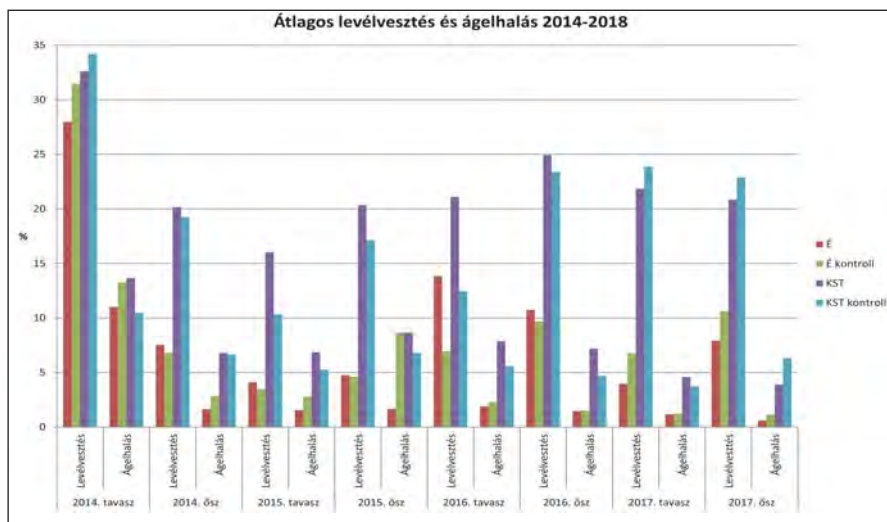
A kumulált talajvízszintek regressziós elemzése töréspontot mutatott ki 2016-ban, azaz a talajvízrendekben a műszaki beavatkozások lezárásával egyidejűleg változás történt.

Míg a területre hulló éves csapadékmennyiségben jelentős eltérés nem mutatkozott, addig a projekt- és kontrollterületeken mért talajvízszintek különbsége statisztikailag szignifikáns javulást mutatott már a 2017. évben.

A beavatkozásokat megelőző és követő két-két vegetációs időszakra vonatkozóan a vízellátás jelentős javulása volt megfigyelhető a Kúvölgyi- és Bükki-tavakhoz közeli mintaterületek esetében. A kisebb, időszakos víztestek mellett e hatás kevésbé érezhető. Ezekben a kutakban ± 10 cm-es változást tapasztaltunk, ami a kontrollterületeken kimutatott vízszintsökkenés mértékétől (-40 - 80 cm) messze elmarad.

A Kúvölgyi-tavak környékén elhelyezkedő mintaterületeken lefolytatott

szivárgáshidraulikai vizsgálatok eredményei megmutatták, hogy a tározóka-

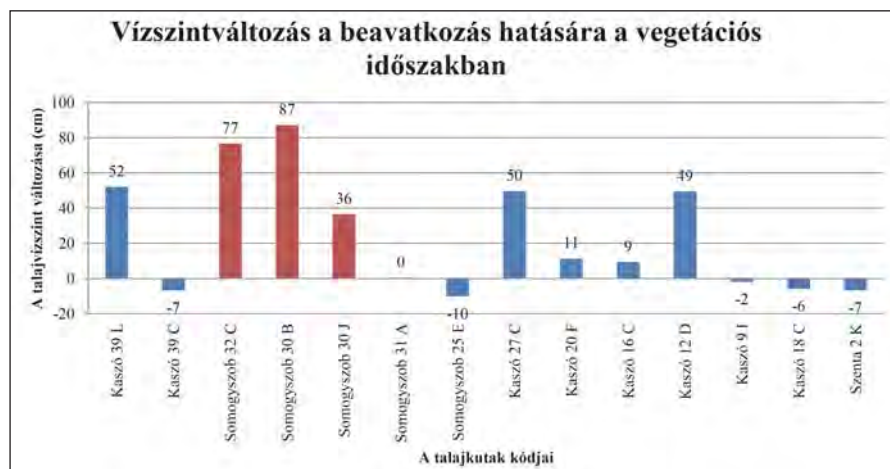
pacitás megnövelése a tavaktól több mint 300 méterre is érezhető hatását, a talajvízpótlás a 200 m-es sávon belül

odókaival (ICP Forests) végeztük évente két alkalommal a fák állapotában bekövetkezett változásokat.

Az eddigi vizsgálatok eredményei azt mutatják, hogy mind a tölgyek, mind az éger esetében 2017-től már kisebb mértékű javulás jelentkezett a projekt területén a kontrollterületekhez képest. Ez a javulás 2018-ban is folytatódott, mindkét fontos paramétert, a levelvésztést és ágelhalást tekintve egyaránt.

Az égereken a legelterjedtebb kárforma a lombbrágás, amit legnagyobb részt az éger levelész (*Agelastica alni*) idéz elő. A faj előfordulási gyakorisága évről évre emelkedik, háttérbe szorítva a többi kárformát.

Az éger állományokban, egyes években az erős szél és a kései fagyok okoznak lombvesztést, míg a leromlá-

A talajvízszintek változása a műszaki beavatkozások hatására az azokat követő két vegetációs időszakban (referencia: a beavatkozásokat megelőző két vegetációs időszak átlaga).

sos típusú megbetegedések aránya a kezdeti évekhez képest visszaesett. Az alászorultságból adódó károsodások – amelyek természetes folyamatnak tekinthetők – mértéke kissé csökkent az elmúlt évek során.

A kocsányos tölgyek esetében a leromlásos komplex megbetegedés tüneteinek valamint a lisztharmatfertőzések a legjelentősebb kárformák. Ahogy az égereknél úgy a tölgyeken is egyes években a viharos szél, vagy a kései fagyok okoznak kisebb-nagyobb károkat. Emellett a klimatikus változásokat jelző díszbogárkárók előfordulási gyakorisága évről évre emelkedik.

A különféle kárformák a jövőben is rendszeresen jelen lesznek az állományokban, de a projekt sikerességét jelzi, hogy ezek intenzitása csökkent az elmúlt időszakban. Ugyanakkor ennek egyértelmű igazolását csak a hosszabb távú vizsgálatok adatai támaszthatják alá a jövőben.

A mintaterületeken folytatott cönológiai megfigyelések eredményeként kimutatható volt a felszínig nedves és vízzel

időszakosan borított égerekben a zombékosodás megindulása. A tartósabb vízborítás a fajszámban és az összborításban ugyanakkor csökkenést hozott.

A lágyszárú fajsza és diverzitás maximuma évi 12 napot nem meghaladó vízborítás, 50-70 cm-es átlagos talajvízszint mellett alakul ki az égerekben. A botanikai megfigyelések eredményeként a botanikai kvadrátokban 10 védett növényfaj került elő.

Dr. Nagy László¹,

Dr. Koltay András¹,

Szalai Kitti², Horváth László²

Irodalom:

EÖTVÖS CS., HORVÁTH L. (2018): A Szentai-erdő talajvízszint változásai a Kaszó-Life projekt hatására. *Erdészettudományi Közlemények*, 8 (2): 17-23.

GARAMSZEGI B, NAGY-KHELL M., FARKAS M., NAGY L. (2018): Az időjárás viszonyok hatása mézgás éger és kocsányos tölgy állományok növekedésére talajvízháztartás javítását célzó beavatkozások mellett. *Erdészettudományi Közlemények*, 8 (2): 9-16.

KOVÁCS G., HEIL B., HEILIG D., GRIBOVSKI Z., KALICZ P., LIMP T., NAGY D., NAGY D., PAÁL E. FNÉ (2018): Jelentés a Kaszó-Life projekt D3 akciójáról. Kézirat, Sopron, 99 p.

¹ NAIK ERTI

² KASZÓ Zrt.

Megjelent, megrendelhető!

OROSZI SÁNDOR

A MAGYAR ERDŐGAZDÁLKODÁS KÉPES TÖRTÉNETE

1945-1990

Dr. Oroszi Sándor: A magyar erdőgazdálkodás képes története III. (1945-1990)

A 2016-ban megalakulásának 150. évfordulóját ünneplő Országos Erdészeti Egyesület legszebb hagyományait folytatta akkor, amikor útjára bocsátotta dr. Oroszi Sándor erdőmérnök-történész szerkesztésében a magyar erdőgazdálkodás történetét képekben megjelenítő háromkötetes, egyedi albumsorozatot.

A kiadvány páratlan, eddig nem publikált archív anyagok közvételével mutatja be a magyar erdőgazdálkodás eseményekben, fordulópontokban, kiemelkedő személyiségekben gazdag fejlődését.

A jelen kötet történeti áttekintésének képei, illusztrációi a vesztes 2. világháború után hazánkban kiépülő szovjet típusú államberendezkedés erdőgazdálkodási viszonyait, erdőgazdálkodási szakmai és szakpolitikai vonatkozásait igyekszik átfogóan bemutatni, egyben bepillantást enged a kommunista állampárt által irányított Magyarország korabeli politikai és gazdasági jellemzőibe is.

A sorozat első kötete a dualizmus kori, míg a második része a két világháború közötti időszak hazai erdőgazdálkodásának bemutatására vállalkozott.

A már korábban megjelent első és második kötet 5800 Ft-os, a most megjelent harmadik kötet 6500 Ft-os áron megrendelhető az egyesület honlapján – www.oee.hu – található Termék-megrendelő alkalmazás segítségével, vagy közvetlenül az OEE Titkárságán keresztül!

„Királyhalmán, Szeged erdőbirtokainak közepén van az erdőőri szakiskola, ami olyan nagyszerű intézmény, hogy a kirakatba tehetné Szeged.”

Móra Ferenc

Múltban gyökerező jelenünk

135 éves múlt az ásoththalmi Bedő Albert Erdészeti Szakiskola

A fenti címmel jelent meg a legpatinásabb erdészeti szakiskolánk fotóanyaggal gazdagon illusztrált „képes története”. Valóban szembetűnő, hogy milyen kiválóan kísérik a jó minőségű képek a vastkos kiadvány egyes fejezeteit.

Az ásoththalmi tanintézet példaértékű módon dokumentálja történelmét és megemlékezik jeles elődeinkről. Ez a könyv, a 100 éves jubileum óta eltelt időszak immár kilencedik jelentős írásos visszatekintése. Az *Andrési Pál* és *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó* szerzőpáros most is rendkívül magas színvonalon és mindenre kiterjedően mutatja be neves szakiskolánk múltját és jelenét.

A szakiskola történetét taglaló fejezetből megtudjuk, hogy az Országos Erdészeti Egyesület által szorgalmazott alapítás költségeihez az állami támogatáson kívül Szeged városa is segítséget nyújtott.

Az alapítást nem csak *Bedő Albert*, de az Egyesület elnöke, *gróf Tisza Lajos* szegedi királyi biztos is szívügyének tartotta, hiszen már az átadás előtt is megtekintette az intézményt, nem maradt el az ünnepélyes megnyitóról sem és elkísérte még abban az évben az uralkodót, *Ferenc Józsefet* is, aki ellátogatott a frissen átadott iskolába.

A könyv lapjain végigkövethetjük az alapítástól napjainkig a különböző képzési formákat, az oktatott tárgyakat az ezekhez kapcsolódó infrastruktúra változását és nem utolsósorban azokat a nagyszerű igazgatókat, erdészeket, oktatókat, pedagógusokat, akik keze alatt erdész generációk nevelkedtek fel a „homokbucák között”.

Bepillantathatunk a hallgatók mindennapi életébe, napi-rendjébe, de még az ellátás, a napi, heti menü összetételét is megismerhetjük az egyes oktatási időszakokban. Az iskola éllemezés szempontjából hosszú időszakon keresztül jelentős részben, a háborús időszakokban pedig szinte teljesen önálló volt.

Szembetűnő és egyáltalán nem véletlen, hogy a szakiskola diákjai mindenkor szigorú időbeosztásban, nagy fegyelemben éltek, teljesítettek szolgálatot. Jól kiérezhető a leíratakból, hogy a mindenkori tanári kar komolyan vette *Bedő Albert*nek a megnyitó beszédében elmondott szavait: „*Nem üvegházi növényt óhajtunk az intézetben bírni, melynél a*

valódi értéket a reá fordított költségek aránytalanul meghaladják, hanem a gyakorlati erdőgazdaság igényeinek kell ez intézetnek minden tekintetben megfelelni ...”

A folyamatosan változó képzések mélypontja az 1954-es esztendő volt, amikor sorra szűntek meg más iskolák országsszerte és a szakiskolában is, alig egy hónapos oktatás után az új évfolyam tanulóit szélnék kellett ereszteni.

Ásoththalmom azonban ezt is kibírta, majd az 1958 utáni új típusú erdészeti szakiskolai képzéssel ismét fejlődési pályára állt és 1961-től felvehette *Bedő Albert* nevét is.

A tanintézmény újabb kori történelme jelentős beruházásokról, tudatos fejlesztésekről és kiváló érdekérvényesítő munkáról szól. Nagyon jelentős az a tevékenység is, ami a névadó emlékének megőrzését, munkásságának széles körű megismertetését célozza. Gondoljunk a kálnoki *Bedő-szoborra*, vagy a róla szóló tanulmánykötetek elkészítésére.

A történeti részt követő fejezetben egykori diákok emlékeznek az ásoththalmi esztendőkre, majd emlékkönyvhöz méltóan az elmúlt öt tanév legfontosabb eseményeinek leírását olvasva követhetjük nyomon az iskolai élet mindennapjait és nem utolsósorban eredményeit.

A továbbiakban a tantestület szakmai tanulmányútjait ismerjük meg és az iskola közelmúltban lezajlott kiemelt ünnepi eseményeibe nyerhetünk bepillantást. A szerzők nem elégednek meg az egyszerű leírással, de közreadják az egyes előadások szövegét és a rendezvények visszhangját is.

Ezt követően visszaemlékeznek az időközben eltávozott igazgatókra, pedagógus kollégákra, név szerint *Bíró Lajosra*, *Daróczi Ambrusra*, *dr. Dózsa Józsefre*, *Obermayer Györgyre* és *Fröhlich Andrásra*.

Végül a 2014–2018 között végzett diákok névsorát és osztálytablóit adják közre és ismertetőt olvashatunk az Ásoththalmi *Bedő Albert Alapítványról*.

Nagymúltú oktatási intézményünk ezzel a kiadvánnyal méltóképpen emlékezett meg fennállásának 135. évfordulójáról, amelynek ünnepegén a résztvevők kézhez is vehették a szép kiállítású, szakmatörténeti szempontból is hézgapótlónak számító könyvet. Gratulálunk Ásoththalmomnak és a szerzőpárosnak!

A könyv megrendelhető az Ásoththalmi *Bedő Albert Alapítványtól* 2000 Ft/darab + postaköltség áron az igazgato.bedo@gmail.com e-mail címen.

Dr. Sárvári János
a könyvtár őr

Az OEE Elnöksége 2019–2022

**Az Országos Erdészeti Egyesület 2018. november 28-án megválasztott országos vezetőségének tagjait az alábbi névjegyek segítségével mutatjuk be.
Az új Elnökség 2019. január 1-jével lépett hivatalba.**

Zambó Péter – elnök
okleveles erdőmérnök (1982),
vállalatgazdasági szakmérnök (2002)

Az erdőmérnöki diploma megszerzése után a Pilisi Parkerdő Zrt. jogelődjeinél erdőművelési műszaki vezetői, majd főmérnöki beosztásban dolgozott. 2000–2019 között a Pilisi Parkerdő

Zrt. vezérigazgatója. 2019-től az Agrárminisztérium földügyekért felelős államtitkára. 1978 óta tagja az Országos Erdészeti Egyesület Visegrádi Helyi Csoportjának. 2010–18 között az OEE elnöke. 2013–15 között az Országos Erdőtanács elnöke. 2006-ban Pro Silva Hungariae, 2011-ben Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikereszt kitüntetését kapott.

Kiss László – általános alelnök
okleveles erdőmérnök (1980),
szakközgazdász (1986)

Az erdőmérnöki diploma megszerzése után az Ipoly Erdő Zrt. jogelődjeinél műszaki vezetői, erdőszetvezetői, főosztályvezetői és igazgatóhelyettesi pozícióban dolgozott. 1995-től az ÁPV Rt. erdészeti portfólió menedzsere, majd 1998-

tól napjainkig az Ipoly Erdő Zrt. vezérigazgatója. 1974 óta az OEE tagja, 2018-ig a Balassagyarmati H. Cs. elnöke. 2006–2010 között régióképvisező. 2010–2018 között az Egyesület általános alelnöke. 2006-ban a Pro Silva Hungariae, 2010-ben a Pro Silviculture, Natura et Venatoria Kari Dísző, 2018-ban Magyar Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését kapott.

Andrésiné dr. Ambrus Ildikó – technikus alelnök
okleveles erdőmérnök (1986),
okleveles mérnöktanár (1991)

1986 óta az ásothalmi Bedő Albert Erdészeti Szakképző Iskola és Kollégium szaktanára, 1989–1996 között igazgató-helyettese, majd 1996-tól napjainkig igazgatója. Egyetemi doktori fokozatát 1994-ben szerezte, Sopronban. Agrárszakok-

tatási és pedagógiai értékelési szakértő, 2006-ban közoktatási vezető képesítést szerzett Szegeden. 1983 óta az OEE, 1986-tól a Csongrád Megyei Helyi Csoport tagja. 1999-től az Oktatási Szakosztály titkára, 2016-tól elnöke. 2015 óta az OEE technikus alelnöke. 2002-ben Pro Natura díjjal, 2006-ban Hubertus Kereszt Arany Fokozatával, míg 2012-ben Bedő Albert-emlékéremmel tüntették ki.

Pintér Csaba – magán-erdőgazdálkodási alelnök
erdészetechnikus, vadgazda mérnök,
természetvédelmi mérnök

Szakmai pályafutását 1991-ben a Szombathelyi Erdészeti Zrt. jogelődjénél kerületvezető erdész-ként kezdte. 1997-től a Győr-Moson-Sopron megyei Földművelésügyi Hivatal munkatársa, majd

megyei vadászati felügyelő lett. 1997 és 2007 között a megyei vadászati és halászati felügyelő-ség vezetője. 2011–2015 között a megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság igazgatója. 2017 óta tájegységi fővadász osztály-vezető. 1987 óta az OEE tagja, a Rába-menti H. Cs. titkára. 2017-ben Pro Silva Hungariae-díjjal tüntették ki.

Haraszi Gyula – Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottság elnöke
okleveles erdőmérnök (1988)
vadgazdálkodási szakmérnök (1992)

1988 után az Ipoly Erdő Zrt. jogelődjeinél műszaki vezetői, majd erdőszetvezetői munkakörben dolgozott. 1996 és 1999 között a Pilisi Parkerdő Rt. fahasználati ágazatvezetője, 1999-től az Ipoly

Erdő Zrt. műszaki vezérigazgató-helyettese. 1984 óta az OEE tagja. 1994–1997 között régióképvisező. 1997-től a Visegrádi H. Cs. titkára, 2002–2010 között a Vadgazdálkodási Szakosztály titkára. 2006–2014 között az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottságának elnöke, majd 2014–2018 között annak tagja. 2010-ben Bedő Albert Emlékéremmel, 2013-ban Vadas Jenő Emlékéremmel, 2017-ben Pro Silva Hungariae-díjjal tüntették ki.

Dobre-Kecsmár Csaba – Észak-Magyarország régióképviseelő
okleveles erdőmérnök (1999),
mérnök-közgazdász (2003)

Az erdőmérnöki diploma megszerzése után 2005-ig az Egererdő Zrt.-nél és jogelődjénél dolgozik. 2006-tól az erdőgazdaság központjának munkatársa, 2010-2013 között erdőgazdálkodási

és természetvédelmi osztályvezető. 2013–2014 közötti időszakban az erdőgazdaság vezérigazgatója. 2014-től általános vezérigazgató-helyettes. 2008 és 2013 között a társaság felügyelőbizottságának tagja. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei küldötte, Heves megyei Földbizottsági alelnök. 2006-tól az Országos Erdészeti Egyesület Egri Helyi Csoportjának titkára, 2015 óta régióképviseelő.

Gencsi Zoltán – Észak-Alföld régióképviseelő
okleveles erdőmérnök (1989),
természetvédelmi szakmérnök (1994)

1990-től a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság munkatársa, osztályvezetője, igazgató-helyettese. A Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Kht. korábbi ügyvezetője. Jelenleg Hortobágy község alpolgármestere, a Balmazújvárosi

Városgazdálkodási Nonprofit Közhasznú Kft. ügyvezetője és a Hajdúböszörményi Erdőbirtokossági Társulat elnöke. A Soproni Egyetem és a Debreceni Egyetem címzetes egyetemi docense. 2010–2018 között az Országos Erdészeti Egyesület régióképviseelője, a Debreceni Helyi Csoport elnöke. Hortobágyért-díjban (2008), Pro Biokultúra emlékérem (2009) és Polgár Város aranyérme (2018) kitüntetésben részesült.

Köveskúti Zoltán – Nyugat-Dunántúl régióképviseelő
okleveles erdőmérnök (1990),
környezetvédelmi szakmérnök (1994),
erdészeti növényvédelmi szakmérnök (2000)

Az erdőmérnöki diploma megszerzése óta a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. és jogelődjeinek, az Ivádi, a Hegyvidéki és a Soproni Erdészet munkatársa, a

soproni-hegységi erdők erdőgondnoka. Az összes klasszikus erdészeti ágazat irányítását végezte már az erdőműveléstől a fagyártmány termelésig. Rendszeresen részt vesz az egyetemi erdőmérnök képzés gyakorlatainak szervezésében és lebonyolításában. E munka elismeréseként a Rectori Tanács 2013-ban címzetes egyetemi docensé nevezte ki. 1982 óta az OEE Soproni H. Cs. tagja, 2008–2018 között titkára, majd 2019 óta annak elnöke.

Rípszám István – Dél-Dunántúl régióképviseelő
okleveles erdőmérnök (1989)
természetvédelmi szakmérnök (1994)

A diploma megszerzése után a bogádi MGTSZ-ben erdészeti főágazatvezető, majd a Mecseki Erdészeti Rt. Árpád-tetői Erdészetének műszaki vezetője. 1997-től a Mecsekerdő Zrt. jogelődjének központjában munkatárs. 2004-től a Pécsváradi

Erdészet igazgatója. 2014-től az erdőgazdaság termelési vezérigazgató-helyettese. Tagja a Duna-Dráva NP nemzeti parki tanácsának. Az MTA Pécsi Akadémiai Bizottság Ökológiai, és az Erdészeti, Vadgazdálkodási Munkabizottságok tagja. 12 évig az OEE Baranya megyei H. Cs. titkára. 2010-2014 között régióképviseelő. Az OEE Díjbizottság tagja. Mecseki Erdőkert-díjjal és 2010-ben Bedő Albert Emlékéremmel tüntették ki.

Szabó Tibor József – Dél-Alföld régióképviseelő
okleveles erdőmérnök (1994)

Az erdőmérnöki diploma megszerzése után a Kiskunsági Erdészeti és Faipari Rt. Császártöltési Erdészetének erdőművelési műszaki vezetője. 2002–2004 között az Állami Erdészeti Szolgálat Kecskeméti Igazgatóságának körzeti erdőfelügyelője. 2004–2010 között a KEFAG

Zrt. termelési vezérigazgató-helyettese. 2011–2015 között a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóságának igazgatója. Jelenleg erdészeti igazságügyi szakértőként dolgozik. 2010–2018 között a Dél-Alföldi régió képviselőjeként az OEE Elnökségének tagja. 1994-ben erdőmérnöki tanulmányai befejezésekor egyetemi munkája elismeréseként Alma Mater Emlékéremmel tüntették ki.

Macsek Lajos – Közép-Magyarország régióképviseelő
okleveles erdőmérnök (1993),
gazdasági szakmérnök

1986-ban erdésztechnikusként végzett, majd a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság Ráckevei Erdészetének munkatársa. Az erdőmérnöki ok-

levél megszerzése után az Ipoly Erdő Rt. Diósjenői Erdészeténél erdőművelési műszaki vezető, majd 1995-től a Budapesti Erdőfelügyelőség és jogutódjainál erdőfelügyelő. 1999-től a Pilisi Parkerdő Zrt. munkatársa, a Gödöllői Erdészet vezetője. 2017-től a Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt. vezérigazgatója. 1986 óta az OEE tagja.

Erdőpedagógiai továbbképzés Lengyel-Annafürdőn

2018. november 22–23-án került megrendezésre a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. szervezésében a Lengyel-Annafürdői Turisztikai és Természetismereti Központban az Országos Erdészeti Egyesület Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály Záró Szakosztályülése, mely egyben erdőpedagógiai továbbképzésük is volt.

Nagy örömünkre szép számmal, mintegy 60-an tiszteltek meg minket az ország minden részéből érkezett vendégek, környezeti neveléssel foglalkozó erdészek és pedagógusok, így két szép napot tölthettünk el együtt a tolnai erdők ölelésében.

A Gyulaj Zrt. részéről *Göbölös Péter* vezérigazgató és Szegedi Viktória erdei iskola vezetőhelyettes köszöntötte a vendégeket, és vezették be őket a közjóléti ágazat munkájába.

Az ebédet követően a Szentkúti Kunyhó – Ökoházhoz indultunk el, és aki elég bátor volt, biciklivel tette meg a közel 6 km-es távot a hűvös novemberi idő ellenére.

A „*Környezettudatosan Annafürdőn*” program keretében, a résztvevők ízelítőt kaptak, hogyan működik egy teljesen megújuló energiákkal fenntartott ház, majd perecsütésen, vályogtéglakészítésen, és vackorvarráson vehettek részt, ki-ki a maga csoportjával.

A visszaérkezés után lazításképp *Kovács Gábor* „Hu-Ha” (Hulladékból Hangszert) című műsorában frappáns ötletekkel látta el a résztvevőket, hogy adhatnak új értelmet hulladékaiknak, kidobásra szánt dolgaiknak, és azt is megtudhattuk, hogy bármiből egyszerűen hangszer varázsolható. Az est zárásaként pedig helyi specialitást kóstolhattak meg

a vendégek, majd könnyed esti program következett „ember, természet, művészet” jegyében.

Másnap ismét szakmai előadások és gyakorlati erdőpedagógiai foglalkozások következtek az idei, Finnországban megrendezett Nemzetközi Erdőpedagógiai Konferencián részt vevő szakosztálytagok közreműködésével, majd az annafürdői parkerdőbe indultak sétára a szakosztály tagjai a Gyulaj Zrt. közjóléti fejlesztéseit megismerni.

A program zárásaként a lengyeli Apponyi-kastélyparkban elfogyasztott ebéd közben mindenki a két nap alatt szerzett tapasztalatait vitatta meg egymással.

A program a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával valósult meg.

Szabó Stefánia

turisztikai szervező, programadó
Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.

Erdész-pedagógus párok találkozója Keszthelyen

A Bakonyerdő Zrt. és az Országos Erdészeti Egyesület Pápai Helyi Csoportja 2018. augusztus 16-án, csütörtökön rendezte meg az erdész-pedagógus párok XI. találkozóját. Az erdészek és pedagógus feleségeik (illetve erdésznök és pedagógus férjeik) találkozásának a Keszthelyi Erdészet adott otthont, ahol legutóbb 2007-ben volt hasonló rendezvény.

A találkozó története 2005 óta íródik, akkor rendezte az elsőt a helyi csoport és a Monostorapáti Erdészet. Az akkori hagyományteremtő gondolatok máig érvényesek: alkalmat adni egy meghitt, családias rendezvényen a két meghatározó, fajsúlyos, de legalábbis korábban komoly tekintélynek örvendő társadalmi rétegnek.

Akkoriban indult a Zrt. első erdei iskolája és kezdett egyre fontosabbá válni az erdészek közjóléti tevékenysége. Szeretjük volna, ha jobban megismernék a résztvevők egymást, s gondoltunk arra is, hogy jól ki tudnánk használni a szoros kapcsolatokból adódó helyzeti előnyöket, középpontba helyezve az erdészek közjóléti szerepvállalását. A kezdeményezés sikerét bizonyítja, hogy idén már tizenegyedik alkalommal került megrendezésre az erdész-pedagógus párok találkozója.

A megjelenteket *Szakács István*, a házigazda Keszthelyi Erdészet igazgatója köszöntötte Nagymezőn, s egyben ismertette az erdészet munkáját, kiemelve az utóbbi évek közjóléti

fejlesztéseit. A nem messze található gyenesdiási lőtérén *Keczei Zoltán* mutatta be a Befag Erdész Lövészklubot, ahol a résztvevők ki is próbálhatták a koronglövő pályát. A 2014-ben ökoturisztikai pályázat segítségével épült Természet Háza Látogatóközpontban *Sali Éva* tartott szakavatott tárlatvezetést, majd levetítette a környék látnivalóit bemutató kisfilmet.

A Keszthelyi Vadászati Múzeum megtekintése után, az annak tetőterében található, Európa egyik legnagyobb történelmi modellvasút-kiállítását látogatta meg a csoport. Az „élő” kiállítás monumentalitása, apró részletekre kiterjedő precizitása mindenkit egyformán lenyűgözött.

Visszatérve a Keszthelyi-hegységbe a 2015-ben átadott balatonyöröki Padkői kilátóból gyönyörködhetnek a résztvevők a balatoni panorámában, valamint nyerhettek képet az elmúlt évek nagymértékű fenyő- és cserpusztulása után magához térő erdő állapotáról.

A nap egyik csúcspontjaként a szigligeti vár meghódítására is sor került. Itt *Békássy Gábor*, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park természetvédelmi őre tartott forró hangulatú ismertetést a környék látnivalóiról, természeti értékeiről, történelméről, kiemelve az erdészet és a Nemzeti Park jó és szoros kapcsolatát.

A tartalmas nap zárására, a látottak kiértékelésére a Csali pincészetben került sor, ahol megismerkedhettek a résztvevők a családi vállalkozás sokoldalúságával, a krokodil bor létrejöttével. Köszönet illeti a Keszthelyi Erdészetet a minden részletre kiterjedő szervezésért, vendéglátásért, a gondosan összeállított tartalmas programért.

Stubán Zoltán titkár, OEE Pápai H. Cs.

A TAEG Zrt.-nél jártak a kecskeméti

2018 október közepén ismét sor került az OEE Kecskeméti Helyi Csoportjának szakmai tanulmányútjára, amely során a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.-hez látogattunk el. A kétnapos program alatt betekintést nyertünk a hegyvidéki erdőgazdálkodás rejtelmeibe, lehetőségünk nyílt régi barátságok ápolására, új barátságok építésére.

A korai indulást követően a déli órákban érkezünk a hűség városába, Sopronba. Szakmai programunkat a Hegyvidéki Erdészetenél kezdtük. Kísérőinkkel a Károly-parkolóban találkoztunk, ahol először megkoszorúztuk a Rongyos-gárda emlékművét, majd házigazdáink ismertették a történelmi háttérrel és az emlékmű Kiskunsághoz való kötődését is.

A koszorúzást követően a Várasi erdőtümbben folyó erdészeti munkákat tekintettük meg, a rövid túra során célunk a nemrégiben átadott Kőhalmy Vadászati Múzeum és a Károly-magaslat megtekintése volt.

Vendéglátóink ízletes vadpörkölttel vártak minket a múzeum egyik termében. Az erdőgazdaság parkerdei munkáiról, közjóléti fejlesztéseiről *Bánáti László* parkerdei és kommunikációs igazgató tartott színvonalas előadást.

Az ebédet követően autóbusszos kiránduláson vettünk részt a Soproni-hegyvidéken: Ultrai út–Görbehalm–Fehér út–Hidegvízvölgy – Hermes – Brennbergbánya útvonalon. A kirándulás során több megálló volt, ahol az erdőgazdaság Soproni Egyetemmel közös természetes erdőfelújítási módszereit, lucfenyvesek szűkárósítását, szűkáros területek sikeres felújítását *Kiss József* termelési vezérigazgató-helyettes, *Csapó József* a Hegyvidéki Erdészet erdészeti vezetője, *Köveskúti Zoltán* erdőgondnok mutatták be.

A Hidegvízvölgyi hidrológiai kutatásokról *Griboszkai Zoltán* intézetigazgató, egyetemi tanár tartott rövid előadást. A szakmai programok estig tartottak, majd elfoglaltuk a szállásunkat.

Másnap a reggelit követően a Páneurópai Piknik Emlékhelyet tekintettük meg. A terület történelmi jelentőségéről *Rumpf János* professzor tartott előadást és számolt be az 1989. augusztus 19-i határáttöréssel kapcsolatos személyes élményeiről. A történelmi eseményekről szóló előadást követően megtekintettük a Fertőrákos Kőfejtőt. A kőfejtőben tett idegenvezetést is tartalmazó túrát követően Fertő tavi hajókiránduláson

vettünk részt. A programot ebéddel egybekötött baráti beszélgetéssel zártuk.

Köszönet illeti a programot támogató *Sulyok Ferenc* vezérigazgatót (KEFAG Zrt.), valamint a szervezőket, a TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.-t, különösképpen *Jámbor László* vezérigazgatót, *Kiss József* vezérigazgató-helytestet, *Csapó József* erdészeti vezetőt, *Köveskúti Zoltán* erdőgondnokot, a Hegyvidéki Erdészet munkatársait. Külön köszönet illeti dr. *Rumpf Jánost* a Páneurópai Piknik Emlékhelyen tartott előadásáért.

Andrési Dániel, Koczka Zoltán
OEE Kecskeméti H. Cs.

Évzáró Emlékszakestély Kecskeméten

Még a selmechányai 2018-as Szalamander ünnepeken fogalmazódott meg az az igény, hogy a különböző első világháborús centenáriumi események között emlékezzünk meg a Magyar Királyi Bányászati és Erdészeti Főiskola, az egykori Akadémia és Alma Mater tanépületeinek a diákság általi kényszerű elhagyásáról, amely 1918. december 14-ének éjszakáján történt meg a mintegy 300 fős utolsó diákcsoport elvonulásával.

Az OMBKE Fémkohászati Szakosztály Kecskeméti Helyi Szervezetének és az OEE Kecskeméti Helyi Csoportja vezetésének közös invitálására, 2018. december 14-én, a KEFAG Zrt. Juniperus Park Hoteljének éttermében gyűltek össze a megemlékezők, akiket házigazdaként *Sulyok Ferenc* vezérigazgatónak, az OEE Kecskeméti Helyi Csoportja elnökének pohárköszöntője hangolt rá az estére.

A centenáriumi szakestély résztvevői könnyű vaddisznópörkölttel erősítették magukat a következő órákra, majd elnököt választottak *Dánfy László* személyében, aki az OMBKE Helyi Szervezetének elnöke és mint magánerdőgazdálkodó, tagja az OEE helyi szervezetének is.

A tisztségviselők kijelölése után a Házirendet *Bognár Gábor* ismertette. A hitelesítésre *Beliczai István* korelnököt kérte fel az elnök. A Komoly Pohár keretében *Dánfy László* elnök történelmi helyzetképet adott vetített képes illusztrálással a selmechányi történelem szélesebb háttéréről, megemlékezve *Szikorszky Zoltán* bányamérnök-hallgató, tüzér főhadnagy által vezetett fegyveres diákok rendfenntartó szerepéről és a diákság elvonulása után *Réz Géza* rektor által képviselt tanári kar törekvéseiről a főiskola megvédése terén, amely 1919. január 9-ig bezárólag sikeres volt.

Bognár Gábor háznagy hozzászólásában *Ruzsinszky László a. Poéta Tempus* című kisregényének részleteit ismertette a nevezetes nap diákság által megélt utolsó selmechányi óráiról. A Vidám Pohár keretében *Szabó Tibor* igyekezett a méltóságteljes hangulatot oldani, majd sok selmechányi-soproni-miskolci nóta közepette értékes felszólalásoknak engedett teret az elnök.

A szakestély végén ismét a Háznagy kért szót és felolvasta *Dzsida József Nincsenek már selmechányi diákok* című gyönyörű versét, majd a záró énekek, és a magyar és székely himnusz intonálásával ért véget a hivatalos rész. Az ezt követően kialakult baráti beszélgetés a késő esti órákban ért véget.

Köszönet az OMBKE Oroszlányi Szervezetének, az OEE Elnökségének és az egyetemi utódok vezetésének, hogy létrejöhett a centenáriumi megemlékezés és különvonalat indult Selmechányra az ott megrendezett ünnepekre

Dánfy László
OEE Kecskeméti H. Cs.

A Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár 2018. évi beszámolója

Könyvtárunk életében kiemelten fontos események zajlottak a 2018. év során, melyekről részletesen az alábbiakban számolunk be.

Új Szervezeti és Működési Szabályzat

Az OEE Elnökségének döntése alapján megújítottuk a Könyvtár Szervezeti és Működési Szabályzatát, amit az Elnökség 7/2018. (03. 09.) sz. határozatával, egyhangúan elfogadott. Az új szabályzat az OEE honlapján a könyvtári link alatt olvasható.

A könyvtári digitalizálás 2. lépcsője

Az OEE könyvtári digitalizálási program második üteme továbbra is időarányosan zajlik. Az Agrárminisztérium által támogatott pályázat összegének engedélyezett mértékű belső átcsoportosításával további mintegy 6-7000 oldallal növelni tudjuk az adatbázis bővítésére előirányzott mennyiséget.

Így összesen 44 ezer oldal + 6-7 ezer oldal, vagyis *mintegy 51 ezer oldal* digitalizálása és adatbázisba rendezése válik lehetővé a második ütemben. Az előbb jelzett 51 ezer oldal digitalizálása 2018. december 15-ig megtörtént.

A következő lépés a PDF formátumok elkészítése és adatbázisba vitele volt, amely munkafázis 2019. január végén záródott le. A program végleges befejezésére ezután fennmaradó egy hónapban a tesztelések és a finomítások feladatait is elvégezzük.

Könyvtári revízió (leltár)

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége a leltározást végzők felvetése alapján úgy határozott, hogy az idei évben az archív részleg teljes állományát (könyvek és folyóiratok is) leltározzuk.

Így 2019-ben megkezdhetjük az újabb kori beszerzések leltározását is. Ennek megfelelően a Könyvtár Archív

részlegének teljes leltározása 2018 decemberében befejeződött és a következő eredményt hozta.

Összesen felleltároztunk 4353 könyvet és 2118 folyóiratot, vagyis mindösszesen: 6471 db dokumentumot, amelyeknek volt valamilyen beazonosítható könyvtári jelzetük. Találtunk továbbá mintegy 200 db dokumentumot (köztük igen értékes archív kiadványokat), amelyeken nincs semmilyen egyesületi nyilvántartási szám. Ezek a példányok tehát tovább gyarapítják majd nyilvántartott könyvállományunkat.

Beszámoló a Pártoló Tagi Tanácsnak

Az év végén a Wagner Károly Alapítvány kuratóriumának elnöke, *Bakon Gábor* tájékoztatta az OEE Pártoló Tagi Tanácsát a könyvtárban folyó munkákról. A leltározási feladatok részleteit *dr. Sárvári János*, a digitalizálás eredményeit *Nagy László* főszerkesztő ismertette.

Ezúton is szeretnénk kifejezni köszönetünket a Pártoló Tanács tagjainak, akik anyagilag is támogatták a Wagner Károly Alapítványt és ezzel könyvtárunk működését!

Az elmúlt év során könyvtárunk az előbbieken leírt feladatokon túlmenően biztosította folyamatos működését.

Az Országos Erdészeti Egyesület és a Pártoló Tagi Tanács elnökének meghívását elfogadva 2018. július 24-én meglátogatta Egyesületünket és annak könyvtárát *dr. Nagy István* agrárminiszter.

A könyvtárat látogatók száma a tavalyi esztendőben meghaladta a korábbi éveket. Ez jelentős mértékben annak is volt köszönhető, hogy a 2018. évi egyesületi választások során több helyi csoport és szakosztály is a könyvtárban tartotta meg választási rendezvényét, ami lehetőséget nyújtott a könyvtár bemutatására is.

A nem egyesületi látogatók közül még ki kell emelni a Természetjáró Szövetség csoportjának rendezvényét, és egy finn, észt erdőtulajdonosokat és erdőgazdálkodókat tömörítő csoport könyvtári bemutatóját.

A 2018. év több jelentős könyvadoományt is jelentett egyesületünk számára. Közülük is külön kell szólnom *dr. Adámfi Tamás* több mint száz erdészeti-vadászati könyvet tartalmazó adományáról, vagy *Holdampf Gyula* tagtársunk immáron negyedik nagyszámú dokumentumot tartalmazó ajándékáról.

Dr. Varga Szabolcstól válogatott, archív ritkaságokat is tartalmazó könyvcsomagot kaptunk. *Ugron Ákos* érdekes minisztériumi iratokkal, ismertetőkkel és könyvalakú dokumentumokkal gazdagította állományunkat.

Dr. Szemerédy Miklóstól és *Gencsi Zoltántól* az általuk írt könyvek szerzői példányait, *Berdő József* kollégánktól több mint fél évszázados erdészeti témájú, ritkaságszámba menő gyufacímkeket kaptunk.

Nagyon köszönjük eddigi és leendő adományozóinknak önzetlen segítségüket és kérjük a jövőben is támogassák Egyesületünket, Könyvtárunk ügyét!

Érdemes még megemlíteni az *OEE Almanach 2.* kötetének megjelentetésére való előkészítést, amelynek során, az ősz folyamán az OEE helyi csoportjaitól és szakosztályaitól kapott anyagokat, kiegészítéseket, módosításokat és javításokat a szöveget átvezettük, annak véglegesítése és nyomdai előkészítése folyamatos. Az OEE Elnöksége a kötet megjelentetését technikai okok (a kiadásra kerülő könyvek munkáinak év végi torlódása) miatt 2019-re tervezi.

Dr. Sárvári János
a Könyvtár őre

Mátraiak az Alföldön

Szakmai tanulmányút a Kiskunságban

A Mátrafüredi Helyi Csoport tevékenységének kiemelt célja a tagság szakmai összetartozásának az erősítése, a szakiskolában nevelődő, tanuló diákság integrálása az erdész szakmába, a generációk közötti tapasztalatátadás segítése. Ezért is nem érdektelen talán, ha egy korábbi őszi rendezvényt idézünk most vissza folyóiratunk hasábjain.

Balról: Vódlí Dávid, Szabó Lajos, Ugró Sándor, Szuromi László, Dr. Csóka György, Tajti László, Tóth Sándor

A helyi csoportunk egy szép őszi napon kétnapos tanulmányútra indult az Alföldre. A közösségi együttlét élményén túl az egyik legfontosabb cél az volt, hogy testközelből lássák a helyi csoport tagjai a Kiskunsági Nemzeti Park területén történő erdőkezelési tevékenységet.

A helyi csoport tagjaiból külön ki kell emelni az Erdészeti Tudományos Intézet szakmai gárdáját, illetve a Mátrafüredi Erdészeti Szakiskola tanárait és diákjait.

Első nap Tiszaalpáron a Templomdombnál indult a szakmai program, ahol a Kiskunsági Nemzeti Park igazgatója, Ugró Sándor bemutatta az igazgatóság tevékenységrendszerét, működését, majd Bártol István, természetvédelmi őr, az Árpád-kori falurekonstrukciót és egy kiváló kilátóhelyről a Szikra és az Alpári-rét madárvilágát.

Délután a szelektív programok a tiszavölgyi erdészkerületben folytatódtak, ahol Szabó Lajos, a Kiskunsági Nemzeti Park erdészeti osztályvezetője, valamint Vódlí Dávid kerületvezető két erdőrészlet megtekintése során beszélt a nemzeti park erdőgazdálkodási-erdőkezelési tevékenységéről, valamint az ártéri erdőterületek erdőszerkezet-átalakításáról.

A Kiskunsági Nemzeti Park mintegy 10 000 hektár erdőterületen végez erdőkezelési feladatokat, ennek a nagy része a kiskunsági homokhátság extrém száraz homoki termőhelyein található, a kisebbik rész pedig ártéri területeken, elsősorban a Tisza árterén.

A délután fénypontja a kenutúra volt Lakitelek-Töserdőn a Holt-Tiszán, mely nemcsak a diákság részére volt különleges élmény. Este a Kontyvirág Erdei Iskolában volt a szálláshely, ahol a résztvevők megkóstolhatták a kiskunsági puszták egyik fontos termékéből, a bivalyból készült pörköltet. Vacsora után a baráti beszélgetés az éjszakába nyúlt, természetesen előkerültek a jófajta mátra borok is. A diákság jókedvvel hallgatta Szuromi László és Csóka György jó ízű adomáit.

Másnap a korai reggeli után Bugacot célozta meg a csapat, legelőször a KEFAG Zrt. Bugaci Erdészetének alsómonostori csemetekertjét tekintették meg (a KEFAG Zrt. jelentős csemete-beszállító a nemzeti park erdőszerkezet-átalakításához). Ezt követően megtekintettük az Alföldfásítási Múzeumot.

Ezután újból a Kiskunsági Nemzeti Park saját vagyongazdálkodási erdőterületére mentünk, ahol egy hosszabb gyalogtúra kapcsán a bugaci ősborkást jártuk

be, legfőképp a 2012. évi erdőtüzkárral érintett terület rehabilitációját.

Itt természetesen a nemzeti park erdőkezelési tevékenysége került az előtérbe, a terepi sétát Tóth Sándor, kerületvezető erdész és Szabó Lajos, erdészeti osztályvezető vezette.

Kiemelt téma volt a természetvédelmi szempontok érvényesítése az erdőkezelési tevékenység során. Elsősorban arra kell gondolni, hogy természetvédelmi területen az őshonos fa- és cserjefajokat részesítik előnyben az erdőszerkezet-átalakítás során. A fahasználati beavatkozások közben fokozottan ügyelnek arra, hogy holtfa a területen megfelelő eloszlásban maradjon. Kímélik az odvas fákat, a fészkes fákat. Különösen figyelnek a védett fajok és élőhelyük, valamint a taposásra érzékeny homoki gyepek megőrzésére.

A nemzeti park által vagyongazdálkodott területek közel 40%-a túlnyomórészt idegenhonos fafajokból áll. Szerencsére megtalálhatók az ártéri területeken puhafás és keményfás ligeterdők, valamint a homokhátsági területeken a borókás nyárasok és pusztai tölgyesek maradványai. Az erdőszerkezet-átalakítások során őshonos fafajokból álló, természetes elegyfajokat tartalmazó erdőket hoznak létre.

A Mátrafüredi Helyi Csoport végzős erdésztechnikus tanulói számára ez a két nap is jól szolgálta a technikai minősítő vizsgára való sikeres felkészülést.

Köszönettel tartozunk az AM ASZK Mátra Erdészeti-, Mezőgazdasági- és Vadgazdálkodási Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma veze-

tőségének, rendezvényünk támogatásáért! Köszönet a KNPI munkatársainak a szakmai programért! Helyi csoportunk tagsága egyetértett abban, hogy anyagi lehetőségeinkhez mérten, a jövőben is szervezzünk hasonló tanulmányutakat más-más erdészeti tájakon!

Szabó Lajos, Lászlka István, OEE
Mátrafüredi H. Cs.

Békés megyei erdészek emlékezete

Immáron hagyományosan, adott nap-tári évben, minden novemberi havi helyi csoport taggyűlés tisztelgő körúttal kezdődik Békésben. Ilyenkor tagjaink meglátogatják a megyében álló erdészeti emlékhelyeinket.

Gazdag múltunk feltárása szerencsére olyan jól haladt az elmúlt években, hogy a novemberi megrövidült nappalokba már teljeskörűen nem fér bele a látogatás és tisztelgés. Idén november 30-án két helyszínt kerestem fel közösségünk. Mindkettő az idei vándorgyűlés alkalmával létesült, és tagjaink egy része még nem láthatta.

Elsőként a *gr. Tisza Lajos*, Egyesületünk volt elnöke tiszteletére felállított geszti fejfa-emlékoszlopot kerestük fel. Az emlékhely formája a geszti temetőben használatos évszázados sírjeleket idézi. Örömteli hír, hogy az ország erdészeinek jelenlétében felavatott emléket szeretettel befogadta a helyi református gyülekezet, a település önkormányzata és a helyi Arany János Általános Iskola és annak alapítványa

is. Gesztről származó kollégánk, *Serfőző László* újra és újra megteremti a megemlékezés hitelességét számtalan geszti történetével, a Tisza családhoz kötődő többgenerációs emlékeivel.

Másodikként a Fekete-Körös partján álló Szép-Szilágyi Erdészeti Emlékhe-lyet látogatta meg a társaság, ahol ugyancsak a vándorgyűlés alkalmával

avattunk fel egy emlékhelyet a megyében valaha szolgált erdészeinkről.

Jó alkalom volt ez arra, hogy a kollektív emlékezetet is segítségül hívjuk a még hiányzó nevek és adatok összegyűjtéséhez. A volt erdészházban lévő kiállítás megtekintése során, ami a vándorgyűlés óta is gazdagodott, megfogal-

mazódott az az igény, hogy hozzunk létre egy erdészeti-vadászati könyvtárat is.

Ennek alapjait már a DALERD Zrt. erdészeti erdei iskolája lerakta, hiszen évek óta gyűjti a hagyatékokból és adományokból származó értékeket. Bízunk abban, hogy ez a mostani rendezvény újabb lendületet ad majd a terveinknek.

A taggyűlés Gyula-Városerdőn újabb tagokkal kiegészülve az erdészeti erdei iskolában zárult. Kollégáink meghallgathatták küldöttgyűléséről, a választások eredményeiről. Érdekes beszélgetés alakult ki a Körösök völgyének tájhasználatának változásairól annak kapcsán, hogy megismerhettük azokat a georeferált térképeket, amelyek a vízrajzi és az ökológiai változásokat mutatják az elmúlt évszázadok során. Gyarapodott a tájneveink jegyzéke, a tájhasználati, erdőkezelési módozataink listája.

A tartalmas napot kellemesen elköltött ebédrel és baráti beszélgetéssel zárta a Békés Megyei Helyi Csoport.

Puskás Lajos

elnök, OEE Békés megyei H. Cs.

Roth Gyula és Gunda Mihály emlékére

2016 karácsonyára feleségem ajándékképpen bekereteztette a régóta kallódó, nagyanyámról festett képet. Tisztítás után meglepetésként ért a kép bal alsó sarkában olvasható aláírás. Egyben eszembe jutott egy elbeszélés.

A festmény története a következő. 1943 nyarán a tatai Esterházy-kisállomás felől három férfi érkezett Bajra. Egyikük *Roth Gyula* egyetemi tanár, aki évek óta ingázott Budapest és Sopron között fiatal egyetemisták, főiskolások kíséretében.

Utazásai közben az említett állomáson le-leszállva többször meglátogatta a Bajon élő uradalmi pagonyerdészt – *Szekeles Károlyt* – aki egyben a professzor által sokat támogatott MEVME elnöke is volt.

Már jól ismerte az utat a templom mögött fekvő erdészházhoz, mely kb. 15 percnyi gyaloglásra feküdt a vasútállomástól. Ekkor is rövid látogatásra érkeztek a MEVME elnökéhez v. Szekeles Károlyhoz. A másik két fiatal soproni egyetemista – Felvidékről –, kiknek a tanára a vonaton már ecsetel-

leendő vendéglátójuk életét és a Magyarországhoz visszatért területek kapcsán kifejtett tevékenységét.

Ilyen esetekben hangzott el a híres kiáltás úgy, hogy a vendég is hallja: „Anyu, öntsd fel a levest, mert vendégek érkeztek!” Miután jóízűen megebédelték a vendéglátó háziasszonyt megkérdezték, hogy miként szolgálhatják meg a finom ebédet.

Egyikük örömmel ajánlotta fel, hogy szívesen megfestené az arcképét mivel szeret rajzolni, csak kapjon egy fény-

képet. A kép elkészült, a fiatal diák készítette hálából a háziasszonyról. A háború, mint sok minden mást, ezt az ismeretséget is szétzilálta. A professzor még évekig látogatta a családot.

2016 márciusában Dunaszerdahelyen kiállítás nyílt az 1952-ben született *Beothy Élő Hajnalka* különleges technikával készült festményeiből. A művész nő frezetto technikájának elismeréseként 2013-ban Vincent van Gogh Artist Diplomát kapott, melyet XVI. Károly Gusztáv svéd király adományozott neki.

Az említett dunaszerdahelyi kiállításra a művész nő elmondta, hogy *Babos Ágnes* festőművész adta meg az indítást és *dr. Gunda Mihály*, a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem tanszékvezető professzora szeretettette meg vele a rajzolás örömét. Ő volt az egykori festődiák, aki később a soproni egyetem ábrázoló geometria tanszékének vezetője, a gépészeti műszaki rajz szerelmese lett. Az említett pagonyerdészről pedig egy erdei utat nevezett el Baj község 2018 júliusában. Így él tovább emlékü.

Inokai Balázs

okl. erdőmérnök

Mechatron-írón

Eleinte szakgazdasági, majd fahasználati munkakörben, a központi könyveléstől rendszeres adatátvitelre is szükség volt. A jellemzően még átíró könyvelés hamarosan mechatronikusra váltott, a jellegzetes géprobaj felülírta a halk kézi írást.

A mostani történet délelőttjén azonban leállt a Robotron könyvelőgép. Ideges kapkodás, tanácstalan arcok a könyvelőségben. Négy nap múlva, közben egy vasárnap, háttáridős az éves zárás. Végleges adatok tehát még odébb, a szervizelés pedig...

Éves szakmai adatok helyett hallgatom a sápadó csoportvezetőt, nézem, ahogy ismételten próbálkozik életre kelteni a gépet, közben tüzetesebben bámulom a lebénult masina küllemét.

Arányos, esztétikus a kivitel, praktikusan zárt, ahol szükséges. A billentyűzet előtti oldalsó peremen látható csupán egy kis átmérőjű nyílás. A kezemben tartott grafitceruza vastagságával egyező lehet.

Lehajolva kukucskálok, hogy mi látható a kis nyíláson, de: sötét egy hely! – *Hagyja csak, meg kell várnunk a műszerészt, nincs más választásunk!* – mondja elkeseredetten a csoportvezető.

Visszahúzódok, közben azért, óvatosan belecúsztatom a ceruzát a kis lyukba, talán 4-5 centire, ... elakad!

„– *Hozzá ne nyúljon, az Isten szerel...!*” – lehet megszegik, kattanás, és zakatolva nekilendül a szerkezet.

Egyszerre hökkent és sugárzó tekintetek vetődnek rám, talán fel is dobnának örömben, ha elég magas lenne a belvilág. Egyik könyvelőnő már a folyosón harsogja, hogy „*megcsinálta, működik!*”

A géphiba elhárítása valamennyire mégis elégedettséget fakasztó sikertörténet lett inkább, amiért nem zrika járt.

Zrika azért volt néhány hónap múlva, másik részlegnél, mert az akkori, átlagosnál kissé bonyolultabb, beragadt billentyűs mechatronikus asztali számológép életreklítésében is, letéteményesként hittek bennem, és „*hittak*”.

Billentyűzet gombjai és takarólemeze, kézzel és bicskapengével le; a mintegy 20 billentyű rugói pedig, ahogyan szoktuk mondani: a *szélrózsa minden irányába fel...*

Apatóczy István
erdésztechnikus

'R', mint reciprok

Vagy mondhatnám: terítéken a fafeldolgozás, ha azt veszem, hogy az egykori erdő- és fafeldolgozó gazdaságok fűrészipari fejlesztései követőre találtak, pl. bizonyos erdő- és vadgazdaságnál is.

Tűzbe hozták, és bár nem abba a tűzbe rogyott, baklövés azért adódott. Ami viszont nem feltétlenül érdemelt kap mellett tűzhető töretet.

Történt pedig, hogy a történelmi nagyvadas területet kezelő erdészet újabb történelmi eseményhez érkezett. Az addigi szalagfűrész feldolgozást az újonnan beépítésre váró R-2 gatter jóvoltából tervezte gazdagítani, termékekben, értékben egyaránt.

A gatter beépítését ugyanakkor nyilván tervezte a kisebb központi stáb is, erdész, gépész, mérnök, technikus.

A technikus kapta az egyik utolsó látványos lépés előkészítésének feladatát. A stáb vezetője kiterítette elé az elég viseltes, kétasztalnyi pauszt, rajta a valahonnan másolatban megszerzett gépalapozási rajzzal és vignettákkal óvatosan leszorította a széleket. Erre az üres pausztekercsből hengerített azonos méretű darabot és azt is leszorította.

– A rajzról hajszálpontosan másold át, és tussal húzd ki a gép aljának szegélyvonalait és a rögzítő csavarok jelöléseit! Hajszálpontosan!! – ismételte jelentőségteljesen, vállon paszkolva a fiatallembert.

A technikus a jelentőséget teljesen átérezte, a vállveregetést meg a bizalom jelének érezte. Érzeteknek bővében tehát, behúzott: ceruzával vonalzó mentén, körzővel pedig, középpont körül. Következett a tusvonalas átrajzolás, kis fújkálásos-legyezgetős szárítás, végül a kontroll.

És nemsokára következett a várva várt pillanat. Az emelődaru az elkészült masszív alap fölé emelte a gattert és ünnepélyes lassúsággal, az élénken figyelők gyűrűjében engedte a vastos rögzítő csavarok szintjéig.

A szerelők egyike mozdított kicsit az elakadó monstrumon, ám az ismét megbillent. A megemelt gép alatt most másik csavart igyekezett kissé irányba segíteni, kalapálással.

Az összképet nézvést kiderült azonban, hogy egy csavar, nem csavar. Vagyis, hogy egy csavar, mint száz, ha az az egy, a szükséges százból, rossz helyen van.

Főleg pedig, ha az együtt szükséges 5-10-ből mindegyik – mint ennél a gépnél – átellenes helyen van.

Pauszfordultával, végül helyükre kerültek a dolgok.

Apatóczy István
erdésztechnikus

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület elnökségének
2018. november 23-án, 9.30-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Erdészeti Információs Központ (Budakeszi út 91.)

Jelen vannak:

Elnökség: Zambó Péter elnök, Andrásiné Ambrus Ildikó, Kiss László és Mocz András alelnökök, dr. Oroszi Sándor SZB elnök, Dobre-Kecsmár Csaba, Köveskúti Zoltán, Spingár Péter, Szabó Tibor József és Szentpéteri Sándor régióképviselők (10 fő).

Tanácskozási joggal: Bak Julianna EB elnök, Nagy László EL főszerkesztő, dr. Sárvári János, a Könyvtár őre, Elmer Tamás projektfelelős

Az ülést megnyitva Zambó Péter elnök köszöntötte a megjelent elnökségi tagokat, meghívottakat. Megállapította, hogy az elnökség 10 fővel határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Szentpéteri Sándort, a hitelesítésre Köveskúti Zoltánt és Szabó Tibor Józsefet kérte fel, majd ismertette a napirendet. Fentieket az elnökség egyhangúan elfogadta.

Az első napirendi pontban Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgató az Országos Erdészeti Egyesület 2019. évi tagdíjainak megállapítására vonatkozó javaslatát ismertette. 2018 év végén szükséges megállapítani a 2019-től érvényes egyesületi tagdíjakat, amelyek az Alapszabály részét képezik. A rendes tagok tagdíjait a küldöttgyűlés határozatban állapítja meg. A tagdíjakról írásban kiküldött előterjesztés alapján a 2018. november 28-i budapesti Közgyűlésen szavaznak a küldöttek. A 2013–2017 közötti infláció mértéke, valamint a jelenleg rendelkezésre álló előrejelzések alapján a 2019. évi 3% körül várható a fogyasztói árindex éves változása a tagdíj vonatkozásában már érvényesíthető, így a javasolt tagdíj a korábbi kismértékű változások elmaradását is tartalmazza. Az elnökség az előterjesztést megvitatta és a következő döntést hozta:

25./2018. (11. 23.) elnökségi határozat: Az elnökség javasolja a küldöttgyűlésnek, hogy a 2019. január 01-től érvényes tagdíjakat a következők szerint állapítsa meg: aktív dolgozók tagdíja évi

10 000 Ft; nyugdíjasok tagdíja évi 4000 Ft; kedvezményes (határon túli, tanuló, gyesy-gyed, munkanélküli) tagdíj évi 1600 Ft.

A szavazáson jelen van 10 fő elnökségi tag. Szavazatok: 10 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Második napirendi pontban Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgató beszámolt az Egyesület EU 2016/679. számú Általános adatvédelmi rendeletnek (GDPR és a 2011. évi CXII. törvénynek) való megfelelése érdekében tett lépésekről. A szabályzatok, tájékoztatók, iratminták, adatbázisok GDPR rendelet rendelkezéseivel összhangban való megfelelésének helyzetéről. Az Egyesület 2018. július 12-én szerződést kötött a Vagyonbank Befektetési és Vagyonkezelő Kft.-vel, az EU 2016/679. számú Általános adatvédelmi rendeletnek, azaz General Data Protection Regulation (továbbiakban GDPR)-nak és a hatályos Információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek való megfelelésre. A GDPR konformitás felmérését célzó átvilágítás megtörtént, a szükséges dokumentumokat a Vagyonbank Kft. elkészítette. A legnagyobb feladat a tagnyilvántartásban szereplő adatok jogszerű nyilvántartása és ennek érdekében a tagnyilvántartó adatlap is kiegészítésre került. Ezeket a tagsággal kell kitöltetni és a titkárságra megküldeni. Ebben a munkában a régióképviselők segítő közreműködését kéri. Bak Julianna EB elnök javasolja a túlzott adminisztráció és postaköltség csökkentése érdekében az elektronikus adatbekérés lehetőségét. A legjobb megoldás érdekében a Vagyonbank Kft.-vel a titkárság egyeztetési a legegyszerűbb megoldás lehetőségét.

Harmadik napirendi pontban Nagy László főszerkesztő az egyesületi honlap arculatának, működtetésének megújítására a kor követelményeinek való megfelelésére vonatkozó tervezetet mutatta be. A 6 éve készített és azóta folyamatosan üzemeltetett központi honlap megérett mind technikailag, mind admin, mind arculati alapon, mind felhasználói oldalról a megújításra. A webfejlesztések területén 6 év na-

gyon sok idő, menet közben ugyan megpróbáltunk megfelelni a megváltozott igényeknek, számos utólagos módosítás történt, de az admin, WCMS önmagában már 10 évnél is régebbi, így bőven cserére érett. Ráadásul honlapcsaláddá nőttük ki magunkat, így a többi tematikus honlapunk működtetése is optimalizálást, egyszerűsítést kíván (lásd Év fája).

26./2018. (11. 23.) elnökségi határozat: Az elnökség egyetért a honlap fejlesztésével, megújításával, amelyre a forrás rendelkezésre áll és a munkák koordinálásával megbízza Nagy László főszerkesztő urat. A honlap elkészítésének határideje 2019. január 31.

A szavazáson jelen van 10 fő elnökségi tag. Szavazatok: 10 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

Negyedik napirendi pontban Lomniczi Gergely az Indigo Communication Kft. stratégiai igazgatója számolt be az Egyesület 2018. évi kommunikációs eseményeiről, eredményeiről, amely kiemelkedően eredményes volt az erdészeti ismeretterjesztés területén. Az Agrárminisztérium támogatásával az Országos Erdészeti Egyesület számos szemléletformáló kampányt valósított meg, amelyek a korábbi években nem látott mértékben jutottak el a lakossághoz, és aktivizálták a nagyközönséget. Tavasszal az Erdők Világnapjától (március 21.) a Föld Napjáig (április 22.) tartott a klímaváltozás és az erdők kapcsolatát bemutató kampány. Nyolc üzenetben mutattuk meg az erdők szerepét a klímaváltozás negatív hatásainak csökkentésében. Az üzeneteket tartalmazó rádióspotok összesen 74 alkalommal jelentek meg a Petőfi és a Sláger Rádióban, üzenetenként átlagosan 405 ezer fős eléréssel. A közösségi média kampányhoz 50 Facebook-oldal csatlakozott, összesen 530 ezer követővel. Az egyes posztok átlagosan 156 ezer emberhez jutottak el. Ez volt az erdészeti ágazat első közösségi médián alapuló kampánya, ami jelentős sajtóérdeklődést is generált.

A klímaváltozással kapcsolatos kampánnyal egy időben indult, és ugyanezt a témát dolgozta fel a középiskolásoknak szóló online erdőismereti vetélkedő, a „Fedezd fel az örökséged!” 2. fordulója, amin 161 háromfős csapat vett részt.

A tavaszi lombfakadás után indult a Fa Book erdei fahatározó applikációt be-

harangozó kampány. Az applikációt több mint 20 ezren töltötték le, a közösségi médiában a kapcsolódó kvíz mintegy 500 ezer embert ért el. A téma jelentős sajtóérdeklődést is generált, 87 helyen jelent meg a fejlesztést és annak célját bemutató közlemény. Október 1-jén az Erdők Hete nyitórendezvényén került bemutatásra *A növekvő erdők nyomában* című ismeretterjesztő film. A 37 perces alkotás a magyarországi erdőtelepítések 100 éves történetét dolgozza fel a fiatal korosztálynak szóló képi világgal. Az interneten szabadon megtekinthető film beharangozó kampánya során a videóelőzetes 502 ezer nézőhöz jutott el, míg magát a teljes filmet közel 6500 alkalommal nézték meg. A kapcsolódó Facebook- és hírlevélkampánnyal közel 750 ezer embert sikerült elérni. Az erdőterület növekedésének témáját dolgozta fel az Erdők Hete rendezvénysorozat, és az ősszel harmadik alkalommal induló „Fedezd fel az örökséged!” vetélkedő is.

Fenti kampányok mind az Agrárminisztérium környezeti nevelési támogatásának segítségével valósultak meg 2018-ban, és hoztak a 21. századi kommunikációs eszközök használata terén is látható és maradandó eredményeket.

Az ötödik napirendi pontban Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgató a Vidékfejlesztési Program (VP) erdészeti támogatási jogcímeinek forrásátcsoportosításáról tájékoztatta az elnökséget. Az Agrárminiszternek írott levél folyamánként, a VP erdészeti támogatásainak hatékony felhasználásának érdekében 2018. szeptember 10-én a MEGOSZ képviselőivel egyeztetést folytatott Egyesületünk. Ennek egyik hangsúlyos eredménye, hogy a teljes ágazati forrás 2020-ig (2022) rendelkezésre áll, átcsoportosítás nem történt azt az erdészeti ágazat tudja felhasználni. Ennek nyomán keresték meg Egyesületünket a következő kérdésben:

Az Erdősítés támogatása (VP 5-8.1.1-16) című pályázati felhívásra (keretösszeg: 38,84 Mrd Ft) eddig 815 db támogatási kérelem érkezett be, ebből 770 db hagyományos erdőtelepítésre és 47 db ipari célú faültetvények létesítésére. Mivel a felhívás 2019. június 30-án lezárul, ezért szükség lenne az Egyesület szakmai véleményére, hogy a jelenleg felhasználható 19,63 Mrd Ft forrásra a jelenlegi feltételek alapján körülbelül mekkora igény várható? A magán- és állami tulajdonban lévő erdészetek nagyjából mekkora területű erdőtelepítést terveznek a jövőben, ennek mennyi a várható forrásigénye?

Ezen felül szükségét látjuk-e további átcsoportosításoknak, annak érdekében, hogy a rendelkezésre álló forrásokat a VP erdészeti jogcímein teljeskörűen fel tudjuk használni. Szabó Tibor József régióképviseelő véleménye szerint az alacsony forrásfelhasználás oka az elhúzódo, lassú, 1,5 évet is elérő elbírálás és kifizetés. Ennek felgyorsításával javítani lehetne a pályázati hajlandóságon. Mocz András alelnök tájékoztatta az elnökséget, hogy 2019 tavaszáig a MEGOSZ felméri, hogy a támogatási időszak végéig mennyi erdőtelepítést lehet prognosztizálni, amelynek alapját az erdészeti hatóságoknak beadott kiviteli tervek jelentik. Az igények után tesznek javaslatot az átcsoportosítások mértékére. Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgató az átcsoportosításoknál kérte, hogy az állami erdőgazdálkodók számára is lehetővé kell tenni a forrásokhoz való hozzájutást.

27./2018. (11. 23.) elnökségi határozat: Az elnökség megismerte a VP erdészeti jogcímeinek eddigi felhasználását és az átcsoportosítás érdekében további adatgyűjtést tart szükségesnek a 2019. március 31-i határidőre történő javaslatok átadásához. Felelős Mocz András alelnök és Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgató, határidő 2019. január 31.

A szavazáson jelen van 10 fő elnökségi tag. Szavazatok: 10 igen, 0 tartózkodás, 0 nem.

A hatodik napirendi pontban Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgató a 2018. évi országos választások helyzetét ismertette. Az Egyesület helyi csoportjaiban és a szakosztályokban a választásokat 2018. szeptember 28-ig kellett megtartani. Határidőre a 38 helyi csoportból 34 esetében megtörténtek a választások. 4 helyi csoportnál – Bajai, Pest megyei Magánerdő gazdálkodási, Sopron Hallgatói, Zalaegerszegi – határozatképtelenség miatt nem történt meg a tisztújítás, itt egy év múlva lehet újból választást tartani. A szakosztályok esetében rosszabb az arány, mivel a 21 szakosztályból 5-nél volt határozatképtelenség, ezek a következők: Erdészeti Erdei Iskola, Erdőfeltárási, Erdővédelmi, Magánerdő-gazdálkodási és a Megújuló energia Szakosztályok. Az eljárásrend a helyi csoportokhoz hasonló. A jelölések az országos tisztségekre megtörténtek, az elnöki tisztségre 4 jelölés érkezett, amelyet 3 jelölt nem vállalt. A régióképviseelők esetében a Közép-Magyarorszá-

gi Régió esetében 3 jelölés történt, 2 jelölt nem vállalta, a Nyugat-Dunántúli és az Észak-Alföldi Régiónál két jelöltre érkezett javaslat, mindkettő vállalta, a többi régió esetében 1-1 jelöltre érkezett javaslat, mindenki vállalta. Az EB elnökére egy jelölés van, vállalta, míg a tagokra 12 jelölés érkezett, amelyet 6 jelölt nem vállalt. A jelöltek bemutatkozása a honlapon elérhető, az országos választásra a 2018. november 28-i Ünnepi Tisztújító Küldöttgyűlés keretében kerül sor, ahol a választások lebonyolítását az OVB végzi.

A hetedik egyebek napirendi pontban Zambó Péter Elnök tájékoztatta az elnökséget a 2019. február 9-i Erdészbál előkészületeiről, a kiemelt meghívottakról. Dr. Rakonczay Zoltán egykori alelnökünk nekrológjának megírására Nagy László főszerkesztőt kéri fel, hogy a következő lapszámban megjelenhessen. Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgató tájékoztatta az elnökséget a könyvkiadás helyzetéről. *A Magyar Erdőgazdálkodás Képes Története* III. kötete elkészült a Küldöttgyűlésen már megvásárolható. Az *Almanach* II. kötetének és a *Gyökerek és lombok* XII. kötetének megjelenése 2019. első félévében várható. Nagy László főszerkesztő a trianoni megemlékezés keretében megjelentetni kívánt könyv szerkesztésébe bevont történészekkel történt egyeztetésről számolt be. Az elnökség támogatta a megbízási szerződés keretében történő munkák elkezdését. Andrásiné Ambrus Ildikó alelnök tájékoztatta az elnökséget, hogy a megalakult ágazati készsgtanácsba az oktatás képviselőjeként bekerült. A középfokú erdészsképzést integrálni akarták a mezőgazdasági képzésbe, de a sikeres érdekérvényesítésnek köszönhetően maradt külön struktúrában. Mocz András alelnök és dr. Oroszi Sándor a Szerkesztőbizottság elnöke bejelentette, hogy a következő elnökségben már nem tud feladatot vállalni. Megköszönte az elnökségnek a közös munkát és jó munkát és sok sikert kívánt a 2019-től hivatalba lépőknek.

Az ülés végén Zambó Péter elnök megköszönte az elnökség munkáját és az elnökségi ülést bezárta.

kmf.

Zambó Péter
elnök

Szentpéteri Sándor
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Köveskúti Zoltán
regióképviseelő

Szabó Tibor József
regióképviseelő

JEGYZŐKÖNYV

az Országos Erdészeti Egyesület
Tisztújító Ünnepi Küldöttgyűlésének
2018. november 28-án, 10.00-kor kezdődött üléséről

Az ülés helyszíne: Budapest, Agrárminisztérium Darányi Ignác terem

Az ülést megnyitva Zambó Péter elnök köszöntötte az Agrárminisztérium, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a Partnerszervezetek, úgymint a MEGOSZ, FAGOSZ, Pro Silva Hungaria és a Soproni Egyetem képviselőit, a megjelent küldötteket, az elnökség és az Ellenőrző Bizottság megjelent tagjait és az érdeklődő tagokat. Megállapította, hogy 59 fővel a küldöttgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgatót, hitelesítőknak Holdampf Gyulát és Nagy Frigyes Vincét javasolta, személyüket a küldöttgyűlés egyhangúlag elfogadta. Ezután ismertette a napirendet, melyet a küldöttek tartózkodás és ellenszavazat nélkül elfogadtak.

Az első napirendi pont keretében dr. Bitay Márton Őrs államtitkár ünnepi beszéde hangzott el. Megemlékezett az erdőgazdálkodást ért trianoni veszteségekről és azóta eltelt eredményekről, amelyekben minden korszak erdészei sokat tettek és ezt a munkát csak elismerés illeti. Az Országos Erdészeti Egyesület az Agrárminisztérium stratégiai partnere és a jövőben is számít a közös munkára. Beszéde végén külön megköszönte Zambó Péter elnök és Kiss László alelnök úr munkáját és megnyitotta a Tisztújító Ünnepi Küldöttgyűlést.

A második napirendi pontban Zambó Péter elnök ünnepi beszéd keretében értékelte az Országos Erdészeti Egyesület 2015–2018 közötti tevékenységét, amely teljes egészében az *Erdészeti Lapok* decemberi számában lesz olvasható.

Harmadik napirendi pontban Andrásiné dr. Ambrus Ildikó technikus alelnök dr. Bedő Albert halálának 100. évfordulója kapcsán tartott megemlékezést, legnagyobb erdész elődünk egyesületi és szakmai munkásságának méltatásán keresztül.

Negyedik napirendi pontban Kiss Csaba az Egyesület Erdészettörténeti Szakosztályának elnöke a Selmechányai Magyar Királyi Bányászati és Erdészeti Főiskola, az erdészeti felsőoktatás Ma-

gyarországra való menekülésének 100. évfordulójáról emlékezett meg archív felvételek bemutatásával. Előadása Selmeci exodus címen az *Erdészeti Lapok* januári számában lesz olvasható.

Ezután a Tisztújító Ünnepi Küldöttgyűlés résztvevői kivonultak az Agrárminisztérium árkádsorába és megkoszorúzták a nagy erdész polihistor dr. Bedő Albert mellszobrát halálának 100. évfordulójára emlékezve. Koszorúzás keretében egy főhajtás erejéig emlékeztek Wagner Károly és Kaán Károly emlékének is adózva.

A szünetet követő ötödik napirendi pontban a küldöttek megválasztották az Országos Erdészeti Egyesület országos tisztségviselőit. A választás lebonyolításának idejére Orbán Tibor, az Országos Választási Bizottság elnöke átvette a lebonyolító elnök tisztét, megállapította, hogy az időközben megérkezett Zalaegerszegi Helyi Csoport két küldöttével szavazásra 61 küldött jogosult. Orbán Tibor ismertette az OVB eddigi munkáját, a helyi választások eredményét, az ajánlások és a jelölési folyamat menetét, majd ismertette a jelöltlistát és a szavazás menetét. A választással kapcsolatban az Országos Választási Bizottság külön választási jegyzőkönyvet készít. A választás eredményeként 2019. január 1-

jétől az OEE országos vezetősége a következők szerint áll fel.

Elnökség: Zambó Péter elnök, Andrásiné dr. Ambrus Ildikó technikus alelnök, Kiss László általános alelnök, Pintér Csaba magánerdős alelnök, Haraszti Gyula SZB elnök, Dobre-Kecsmár Csaba, Gencsi Zoltán, Köveskúti Zoltán, Macsek Lajos, Ripszám István, Szabó Tibor régióképviselők.

Ellenőrző Bizottság: Bak Julianna elnök, Dudás Péter, Ferenczi Tamás, Kolozsvári Ákos, Vaspöri Eszter tagok.

A választást követően Zambó Péter harmadik alkalommal megválasztott elnök megköszönte a tagság bizalmát és röviden ismertette terveit, elképzeléseit. Az Egyesület alapvető céljain, a stratégia irányán nem tervez érdemi változást. Kárpát-medencei léptékű, a tagoknak közösségi otthont adó egyesületet tervez építeni, amely mindenben a magyar erdők és az erdészek érdekeit tartja szem előtt. Tekintélyünket a fenntarthatóság igényének szolgálatába kell állítani – hangsúlyozva, hogy arra mi kívánjuk a hiteles megoldásokat, mi vagyunk a letéteményesei. Fejleszteni kell a kapcsolatrendszerünket itthon, még inkább a határainkon túl, erősítve a kohéziót az Egyesületben és a szakterületek között. Az *Erdészeti Lapok* folytonosságát töretlenül biztosítani kell. Partnereit kívánunk lenni az Agrárminisztériumnak és a Kamarának az ágazatpolitika alakításában, a vidékfejlesztésben, és a még hiányzó jogszabályok megalkotásában. Feltétlenül számíthatunk a szövetségeseink szoros együttműködésére. Társadalmi kapcsolatainkat professzionális kommunikációval fogjuk

fejleszteni, megnövelt ráfordításokkal, következetesen munkálkodva a közbizalom helyreállításán.

A jövő építését a fiatal generációkra alapozzuk, erőteljesebben támogatva a fejlődésüket, és sokkal aktívabb együttműködést kérve tőlük az Egyesületben.

A tagság minden korosztályának kínálunk érdemi előnyöket – nem adva fel olyan nagy projektet sem, mint a leendő Hermeszi Erdész Idősothton. Mindehhez lényegesen nagyobb függetlenségre, befolyásra és erőforrásokra lesz szükségünk. Ez teszi megkerülhetetlené, hogy valóban a saját lábára állítsuk az Egyesületet, tekintettel a múltunk történelmi mintáira. Ezekből is merítve, megfontoltan változtatnunk kell majd a szervezetünkön, a módszereinken, a szabályzatainkon, javítanunk kell a vagyoni helyzetünkön és a gazdálkodás teljesítményén. Markáns eleme lehetne ennek az Alkotmány utcai székház vagyonkezelői jogának tervezett megszerzése és hasznosítása. Ugyancsak felmerülhet egy más típusú elnökség víziója, amelyben szerepet kaphatnak olyan személyiségek, méltóságok is, akik bármelyik fórumon képesek a céljainkat képviselni. Ehhez eredményes munkát, sikereket és jó egészséget kívánt.

A hatodik napirendi pontban dr. Oroszi Sándor a sorozat szerzője bemutatta a *Magyar Erdőgazdálkodás Képes Története* III., befejező kötetét, amely az 1945-től 1990-ig terjedő időszakot foglalja össze. Ezzel a kötettel teljessé vált, így az olvasók rendelkezésére áll az 1867-től induló a sorozat. A könyvek az OEE titkárságán beszerezhetők.

A hetedik napirendi pontban a küldött előterjesztés és az elnökség határozata alapján Zambó Péter javasolta, hogy a 2019. évi tagdíjakat az Egyesület Küldöttgyűlése emelje meg az elmaradt inflációs korrekciókkal és a prognosztizált 2019. évi infláció változásának megfelelően.

5./2018. (11. 28.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés a 2019. évi tagdíjak vonatkozásában az elmaradt változtatások és a tervezett inflációval emelt összegekről dönt, amelynek éves mértéke: aktív dolgozó 10 000 Ft, nyugdíjas 4000 Ft, kedvezményes (diák, hátrón túli, egyéb) 1600 Ft.

Szavazás. Mellette: 60 Ellene: 1, Tartózkodott: 0

Nyolcadik napirendi pontban Zambó Péter az előterjesztésnek megfelelően javasolta, hogy a küldöttek választásokat követően fogadják el a módosított Alapszabályt. Az elnökség és az Ellenőrző Bizottság összetétele a választásoknak megfelelően megváltozott, ennek megfelelően az Alapszabály 12. § 13. pontja, Az Elnökség tagjai, valamint a 17. § 14. pontja, Az

Ellenőrző Bizottság tagjait az Országos Választási Bizottság által felügyelt és a Küldöttek szavazatai szerinti választásoknak megfelelően módosítani szükséges.

6./2018. (11. 28.) küldöttgyűlési határozat: A küldöttgyűlés az Alapszabály 12. § 13. pont az Elnökség tagjai, valamint a 17. § 14. pont az Ellenőrző Bizottság tagjai pontjait az Országos Választási Bizottság által lefolytatott és a Küldöttek által megválasztott új tisztviselőknek megfelelően módosítani rendeli.

Szavazás. Mellette: 60 Ellene: 0, Tartózkodott: 1

Az egyebek napirendi pontban Szentpéteri Sándor ügyvezető igazgató tájékoztatta a küldötteket és a megjelenteket a 2019. évi Országos Erdészbálról, amely Siófokon, a Hotel Azúr szállodában lesz 2019. február 9-én. A felhívás a decemberi *Erdészeti Lapok*ban és Egyesületünk honlapján is megjelenik. Várunk minden érdeklődőt!

Prof. dr. Náhlik András rektor úr tájékoztatta a résztvevőket Alma Materünk 100 évvel ezelőtti, Selmecbányáról új „házát” keresve történt elindulása alkalmából tervezett megemlékezési programsorozatáról, amely 2018. december 4-én Sopronban veszi kezdetét.

Az emlékezés egyik különleges elemeként a Soproni és a Miskolci Egyetem 2018. december 7-én nosztalgiaavonatot indít Selmecre, amelyre invitált minden akadémiái örökös, balekot, firmát, veteránt, és ultra supra veteranisimust. Megemlékezni hívtott mindenkit a dicső selmeci időkről, tisztelegni az ősi Alma Mater előtt, köszönetet mondani a városnak, és azoknak az embereknek, akik jelenleg, más történelmi környezetben is tisztelik és vigyázzák, a Selmeci Akadémia örökségét.

Az ülés végén Zambó Péter elnök megköszönte a megjelent küldöttek aktív részvételét, és bezárta a küldöttgyűlést, áldott karácsonyt és boldog új évet kívánt mindenkinek!

kmf.

Zambó Péter
elnök

Szentpéteri Sándor
jegyzőkönyvvezető

Hitelesítők:

Holdampf Gyula
Nagy Frigyes Vince

Honlapjaink:

www.oee.hu
www.vandorgyules.hu
www.azevfaja.hu
www.erdokhete.hu
www.erdeivandor.hu

Szőnyi László (1921–2018)

Tisztelt gyászoló Család, Kedves Kollegák, Hölgyeim és Uraim! Mindnyájunkat megdöbbentett a rövid gyász hír: 97 éves korában elhunyt dr. Szőnyi László gránitokleveles, Bedő-díjas erdő-

mérnök, a mezőgazdasági (erdészeti) tudományok kandidátusa, címzetes egyetemi tanár, az ERTI korábbi tudományos főosztályvezetője, erdészeti kutató, az Országos Erdészeti Egyesületben legrégebb óta folyamatos tagsággal rendelkező tagtársunk.

Szaktársaink, Egyesületünk kiemelkedő egyéniségét szolgáltatta magához most a Mindenható. Fájdalmas leckét osztott ránk, ma búcsúzni jöttünk.

Búcsúzunk Szőnyi Lászlótól, az Országos Erdészeti Egyesület és a FAGOSZ tiszteletbeli tagjától, a magyar erdészet nagykövétől, a 20. századi nagy erdészgeneráció egyik utolsó képviselőjétől.

Szőnyi László 79 éven át, 1939-től, soproni tanulmányai kezdetétől volt Egyesületünk tagja.

Már egyetemi polgárként egyenrangú volt azok között, akik jellemformáló tartásukkal, karakán hazafiságukkal hitelesítették az erdészet megjelenését, akiket példaképnek tarthatunk.

Évfolyamában szaktársaink olyan jeles személyiségeivel köthetett barátságot, életre szóló szövetséget, mint *Halász Aladár; Sali Emil, Reuter Camilló, Tóth Béla és Tuskó László*.

A háborút követő erdőmérnök nemzedék egyik legsokoldalúbb tagjaként, nemzetközi szintre lépett képviselőjeként szolgálta hét évtizeden át az erdészeti kutatást és az erdőgazdálkodást.

Idézzük fel e kimagasló életút főbb állomásait!

Szőnyi László 1921-ben született Szegeden, pedagógus családban gyermekeként. Indítottságát meghatározta az ismeretek, a humánnum iránti elkötelezettség, a kemény munka természetessége és a szeretet. Gimnáziumi tanulmányait Cegléden végezte kitűnő eredménnyel, jeles rendű erdőmérnöki oklevelét 1943-ban kapta meg a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán. Pályakezdését beárnyékolta a háború.

Első munkahelye az Egyetem volt, ahol már hallgatóként gyakornok, majd adjunktus az Út- és Vasútépítési Tanszéken. 1944-ben már a Felvidéken, a Besztercei Erdőigazgatóságon dolgozott, majd a Miskolci Erdőigazgatóságon kapott munkát a bányavasutaknál. Ezután bízták meg a Bánhorvati Erdőhivatal vezetésével.

1945-ben kötött házasságot *Szabó Évával*, akinek áldozatos szeretete állt mellette, megőrizve a család erejét és harmonikus biztonságát az életpálya során.

Pedagógusként és kutatóként is korán bizonyíthatott: 1946–1948 között a Királyhalmi Erdészeti Szakiskola tanára. Ekkor írta *első tudományos dolgozatát* a fák növekedése és a talajvíz kapcsolatáról, ezzel elnyerve a Meteorológiai Intézet országos pályázatának díját. Itt jelent meg *első népszerűsítő írása*, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat lapjában.

1949-ben a soproni Erdész Szakiskola vezetésével és szervezésével bízták meg, mellyel úttörő szerepet játszott az erdészeti technikai képzés megindításában.

1950-ben az FM Szakoktatási Főosztályára rendelték, ahol az alsó- és középfokú erdészeti oktatás megszervezésével, tantervek kidolgozásával, tankönyvek megírásával bízták meg. Szerkesztésében jelent meg az *Erdészeti Kiskönyvtár*, a magyar középfokú erdészeti oktatás első tankönyvsorozata.

1952-ben a Budapesti Erdőtelepítő Állomásra került. Itt a fásítások regionális tervezésével, kivitelezésével foglalkozott. 1953-ban kezdte meg egyetemi előadásait a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, melyeket a TIT is a programjába vett.

Élete meghatározó korszaka indult 1954-ben, amikor az *Erdészeti Tudományos Intézetben* megkezdhetette közel két évtizedes kutatói tevékenységét.

Az erdészeti termőhelyfeltárás új rendszerét kidolgozó, Babos Imre vezette kutatócsoport oszlopos tagja, majd a homokfásítási országos program egyik kutató-tervezője. Ebben az időszakban tartotta meg *első külföldi előadását*. Tudományos és ismeretterjesztő beszámolókat tartott, szócikkeket készített a *Mezőgazdasági és az Erdészeti Lexikon* részére.

A tájrendezés keretében, bányaműveléssel érintett területek újrahasznosításában foglalta össze a vizsgálatait. Disszertációt írt, 1960-ban megkapta a *mezőgazdasági (erdészeti) tudományok kandidátusa* tudományos fokozatot. Tevékenysége korán felkeltette a külföldi figyelmét is.

1958-ban megbízták az Erdőtelepítési és Fásítási Osztály vezetésével. Kutatásának súlypontja a gyorsan növő fajok, a nyáarak, majd a fenyők felé tolódott el. Értékelte a duglászfenyő hazai előfordulásait, kidolgozta a magyarországi telepítési lehetőségek irányelveit. Származási kísérleteket indított meg.

A magyar erdészeti kutatásban elsőként vizsgálta a növekedési dinamikát, szemlélte a származási jellegzetességeket *kutatófilmen*, és mutatta be tudományos rendezvényen. Az elsők között alkalmazott sztereofotó felvételeket a kísérleti területen.

A magyar erdészeti kutatást beillesztette a származási kísérleteket végző intézmények nemzetközi hálózatába. Több külföldi tanulmányutat követően szervezte meg a Nemzetközi Lucfenyő Származási Kísérlet magyarországi egységét, a mátrai Nyírjespusztán, az IUFRO keretében, ami az életműve fontos része lett.

Több, államilag elismert klónt kidolgozó munkacsoport tagja volt. Irányításával

dolgozták ki a hazai fenyőtermesztés célprogramját.

1966-tól a *magyar erdészeti nemesítés nagy időszaka* bontakozott ki, ebben Szőnyi Lászlónak mértékadó szerepe volt. Értékelhetővé váltak az első kísérleti telepek. A vezetése alatt álló osztály munkatársai minden évben önálló dolgozatokkal jelentek meg az ERTI ülészakán. Megkezdődtek a nemzetközi rendezvények. A munkásságával kiépített kapcsolatok keretében az IUFRO Magyarországon rendezte meg a következő ülést.

Szőnyi László megbízást kapott a nemzetközi munkacsoport vezetésére – ami mai mércével is hatalmas szakmai siker volt.

1968-ban az Erdőmérnöki Kar javaslatára *címzetes egyetemi tanár* címet kapott.

1969-ben, Washingtonban, az Erdészeti Növény-nemesítési Világkonferencián, az erdőművelés génszerkezetére gyakorolt hatásával foglalkozó ülés elnöki feladataira kérétek fel.

Erdészeti nemesítésünk nagy lehetőségei, kapcsolatai akkor alakultak ki a világ felé. Szőnyi László e tanulmányutak kezdeményezésében, vezetésében, értékelésében és a Magyarországot érintő kedvező nemzetközi visszhang kialakításában is meghatározó szerepet játszott. Bevonták a tudománypolitikai tevékenységbe.

Évtizedeken át elismert kelet-európai összekötője az erdészeti nemesítés vezető lapjának, a *Silvae genetica*-nak. Az *MTA Erdészeti Bizottságának tagja*, az *Erdészeti Nemesítési Albizottság vezetője* lett.

Négy idegen nyelv felsőfokú ismerete tette számára lehetővé, hogy az *ENSZ, a KGST* egyre több ülésén vehessen részt mint a delegáció vezetője. Imponáló latin műveltsége mellett görögül is tudott. Az 1971. évi *Vadászati Világkiállítás* előkészítése, nemzetközi kapcsolatokat építő megbeszélései során jutott el tolmácsként Afrikába, az USA-ba, valamint Európa és Ázsia számos országába.

Egész kutatói időszakán végigvonult a tájrendezés és a vízhasznosítás erdészeti módszerei iránti elkötelezettsége. Munkássága fontos része az erdészeti vízgazdálkodással, az erdők vízháztartásával, a fák növekedési ritmusával kapcsolatos vizsgálatok szintézise, valamint a kopár és degradált területek erdészeti meliorációjának korszerűsítése. Eredményeit külföldi tudományos közleményekben, konferenciákon is ismertette.

1973-ban a MÉM Erdőrendezési Főosztályára hívták be osztályvezető-helyettesként. Feladata a fagazdaság műszaki fejlesztésében való részvétel, egy időben annak személyes irányítójaként. 1974-ben a Szovjetunió erdőgazdálkodását tanulmányozhatta, 1977-ben pedig, FAO-ösztöndíjként az USA erdő- és fagazdaságát.

1980-ban a MÉM átszervezett Erdőrendezési Szolgálatához osztották be. Nemzetközi kapcsolatok terén továbbra is működött, lapszemlét kezdeményezett és állított össze.

1981-ben kérelmezte a nyugdíjazását.

Aktív tudományos szervező tevékenységét közel 30 hazai, 5 külföldön megjelent ere-

deti tudományos *dolgozat*, több *könyv* társszerzősége, számos ismeretterjesztő írása egészítette ki.

Egyetemi előadásokat 1953-tól nyugdíjazásáig, megszakítás nélkül tartott a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen, a Kertészeti Egyetem Tájékoztató Tanszékén, a Műszaki Egyetemen és természetesen az Alma Materben is. Oktató tevékenységét kéziratok, gyakorlati vázlatok, útmutatók segítették.

Nyugdíjazását követően a tudományos ismeretterjesztés területén az Országos Erdészeti Egyesület, a Faipari Tudományos Egyesület, a Magyar Kereskedelmi Kamara kereteiben tevékenykedett.

Kiépítette az OEE külföldi – kiemelten tanulmányúti – kapcsolatát. Felsőfokú idegenvezetői szakvizsgát tett. Tájékozottsága, kapcsolatai, műveltsége, többnyelvű közveltsége, a látogató kultúrkörének megfelelő interaktív közlésmódja minden tekintetben elismert. *Magyarország szakmai nagykövetének tekintettük Őt. Ez a teljesítménye teljesen egyedülálló erdészetünk történetében.*

Tevékenységét több ízben ismerték el kitüntetésekkel. Korszakának magas állami kitüntetései mellett, megkapta a legmagasabb szakmai elismeréseket: az Országos Erdészeti Egyesület keretében végzett kimagasló munkájáért és a magyar erdészet fejlesztéséért 1983-ban *Bedő Albert-émlékérmét* vehetett át. 1996-ban az OEE a legnagyobb elismeréseként, *tiszteletbeli tagjává* választotta. 1997 óta a FAGOSZ örökös tiszteletbeli tagja. Kutatómunkásságáért, 1998-ban a *Vadas Jenő-émlékérmét* kapta meg.

Szőnyi Lászlót derűs, lendületes, emellett nagyon fegyelmezett embernek ismertük. Mindig megadta a tiszteletet partnereinek.

Munkatársaihoz ragaszkodott, továbbképzésüket, pallérozásukat fontos feladatoknak tekintette.

Személyiségéből tisztesség és páratlan műveltség sugárzott. Haláláig kitartó szellemi frissességével, csalhatatlan memóriájával a huszonéves korosztályt is csodálatra készítette. Optimizmusa, inspiráló szavai máig hatnak az erdészek köreiből.

Csaknem nyolcvan esztendeig volt Egyesületünk hűséges tagja. Hosszú időn át tevékenykedett a közjóléttel és a fásítással foglalkozó szakosztályokban, valamint az *Erdő* folyóirat szerkesztőbizottságában. A Szeniorok Tanácsának veterán tagjaként is többször szerepet vállalt. Az egész erdésztársadalom őszinte szeretete, nagyrabecsülése övezte őt.

Kedves Laci Bátyám! Főhajtással búcsúzom az Országos Erdészeti Egyesület, a magyar erdészek nevében. Hálásak lehetünk mind, akiket távolról vagy közvetlenül, önzetlenül segítettél.

Nekem megadott, hogy magánemberként is megismerjelek. Mint édesapám évfolyamtársával és barátjával, már gyerekkoromban találkozhattam veled.

Páratlan műveltséged feledhetetlen példája egy személyes élményem is. Görögországban, a Thermopülai-szorosban kalau-

zoltad éppen a csoportunkat, ahol megálltunk egy kőbe vésett felirat előtt. Házigazdáink nem boldogultak az ógörög szöveggel, ám te udvariasan kisegítetted őket – mindenki ámulatára, helyben angolra fordítottad azt. Mindenütt hangsúlyoztad hazánk rangját és eredményeit. „Mi Európában vagyunk, nem kell odamennünk” – rögzíti a tőled vett idézet. Köszönjük mindazt, amit az erdőért, Magyarországot és értünk tettél! *Jó Szerencsét, Isten Veled! Nyugodj békében!*

Zambó Péter

OEE elnök gyászbeszédje

Tóth Kálmán (1948–2018)

2018. szeptember 22-én a vitnyédi temetőben hatalmas gyászoló gyülekezet kísérte utolsó útjára a 70 éves korában váratlanul elhunyt erdészt, aki négy ciklusban kerestül volt Vitnyéd község polgármestere.

Agyagosszergényben született 1948-ban, az általános iskolát itt végezte.

A Rábaközi Erdészetnél kezdett dolgozni, a Vitnyédi csemetekertben Szabó István nagy tapasztalatú erdész keze alatt. Tőle sajátította el a csemetenvelés és az erdőgazdálkodás minden csínját-bínját, ezzel egész későbbi szakmai fejlődését megalapozta. A szorgalmas, megbízható fiúra felfigyeltek főnökei és 1965-ben két éves erdész-vadász képzésre iskolázták be Ásotthalomra, tavaly, 2017-ben vehette át az iskola 50 éve végzeteknek alapított arany oklevelét.

1968-ban kapott kerületvezető erdészi kinevezést a Vitnyéd-Schweitzer-tilos kerületbe, egyben a jól működő csemetekert vezetője is lett. Folytatva elődje magas színvonalú munkáját, a 2 hektáros csemetekert az ő keze alatt folyamatosan fejlődött és bővült, míg a nyolcvanas évek végére területvásárlásokkal elérte a 17 hektáros nagyságot. Artézi kútra alapozott öntözőrendszer, villamosítás, hidegágyak sokasága, három nagy fóliasátor, dísznövényeknek üvegház, fenyőneveléshez vetőgépsor és tálcás-tölcséres rendszer, új üzemépület, gépesített csemeteiskolázás, géptároló szin, nádas magtároló épület megvalósítása és eredményes működése fűződik a nevéhez. A csemetekertből kerültek ki a községfásításokhoz igényelhető csemetek, sorfák, ezeknek az elosztása során a megye szinte minden településére személyesen kísérte el a szállítmányokat, látta el szakmai iránymutatással a községi tanácsokat.

A színvonalas munkát az erdészeti középiskolából és egyetemről érkező tanulmányutas csoportok is rendszeresen tanulmányozták, az erdőgazdaságnak is büszkesége volt a csemetekert, amely munkahelyet biztosított Vitnyéd és a környező települések aktív és nyugdíjas dolgozói tulajtainak.

Családjával először Agyagosszergényben lakott, majd a Vitnyéden elkészült erdészeti szolgálati lakásba költöztek be három gyermekükkel.

Aktív közösségi ember volt, úgy a sport területén a focicsapatban, mint a szakmai rendezvényeken kivette a részét az erdészetnél. Főnökei rábeszélésére az 1979-ben megüresedett erdészeti párttitkári posztot elvállalta, és több mint 10 éven át tiszteséggel betöltötte. A termelésbe pozíciója ellenére sosem avatkozott, a kötelező beszámolókat, jelentéseket az erdészet munkájának népszerűsítésére, elismertetésére használta fel. Elismertségét jelzi, hogy a rendszerváltás után is nyugodtan az emberek szemébe tudott nézni és önkormányzati képviselőnek, majd alpolgármesternek és négy ciklusban polgármesternek választották Vitnyéden.

2002 őszéig volt az erdészet alkalmazásában, innenél kezdve 3 cikluson keresztül főállású polgármesterként volt Vitnyéd szolgálója, ahogy telefonon be szokott mutatkozni.

A helyi közéletnek már a rendszerváltás előtt aktív részese volt sportkört vezetőként, a helyi vadásztársaságban 1997-től felelős pozíciókat vállalt és a területkialakításban aktív résztvevő volt.

Polgármesterként szívén viselte a falu minden polgárának sorsát, bárki fordult hozzá kérésrel, mindent elkövetett, hogy segítsen. Noha nem rendelkezett magas iskolai végzettségekkel, de az életben a józan paraszti észre alapozott; jó kapcsolatteremtő képessége révén hatalmas kapcsolati tőkével bírt, ez jó üzleti szellemmel párosulva a falu felvirágoztatását segítette. Büszke volt falujára, az elért eredményekre: mikor az ezredforduló táján a faluban négy jól menő étterem és egy nagy gazdaáruház működött, büszkén mondta: nézzétek meg este Vitnyédet kivilágítva, olyan, mint Las Vegas!

Igazi gazdája volt a falunak, minden nap körbement az utcákon és ha valahol valami rendtelenséget látott, intézkedett, vagy szóvá tette. Az általa vezetett testületek érdeme a falu mintaszerű parkosítása, a jól gondozott, egyöntetű utcafásítás, a kerékpárút Kapuvártól egész a vitnyédi temetőig, a ravatalozó, temetői utak és a temetőkerítés megépítése, utcák rendbetétele, a közösségi ház kialakítása, kultúrház renoválása. Az első sajtversenyeket is ők indították, és tartották egész a csermajori iskola megszűntéig.

A helyi egyesületeket személyében is támogatta, míg aktív volt, a néptáncosokat és a népdalkört minden fellépésükre elkísérte. Együttértett az elhunyt vitnyédi polgárok családjával, minden vitnyédi elhunyt temetésén részt vett.

Helyi érdemeit a képviselő-testület Vitnyéd Díszpolgára kitüntető címmel ismerte el 2010-ben.

Betegségével, korai halálával nagy űrt hagyott maga után, de itt maradnak alkotásai és a törődése, barátsága, amely kitörölhetetlenül él a helybeliekben.

Isten vele, nyugodjék békében!

Kóródi Sándor

Törökmogyoró a csata téren

A honfoglaláskori, több mint 1100 éve zajlott szálláshely választásunk óta a magyar történelem bővelkedik a hadi eseményekben, harci cselekményekben. Népek országútaján kerestünk hazát. Nem kevés olyan csatát vívtunk az eltelt mozgalmas évszázadok alatt, amelyet mind a mai napig nem tud egyértelműen vesztes, vagy győztes ütközetként számon tartani a kollektív történelmi tudatunk.

Ilyen nevezetes egykori harctér fekszik a Cserhát-hegység Romhányi-rögvidékének hullámzó, mészköves dombosrai árnyékában megbújó kis medenceségben, ahol számos emlékhely idézi fel a Rákóczi-szabadságharc utolsó jelentősebb hadmozdulatát.

Romhány településtől alig egy macskaugrásnyira terebélyes jellegű hívja fel a tájon barangoló figyelmét, egy több mint 300 éves törökmogyoró. A Rákóczi-fának is nevezett famatuzsálem egy kis dombon áll. Korábban ez volt a település központja, bölcsője, későbbi innen vándorolt észak és kelet felé, a mai helyére.

Vezérlő fejedelmünk valahogy úgy lehet a Kárpát-medencében számtalan helyen égbetörő emlékfáival, mint Mátyás királyunk a róla elnevezett források és kutak hosszú sorával. Ha az Igazságos egész életében csak a királyságát járta volna, az is kevés lenne ennyi, a személyes látogatása miatt a nevét viselő földrajzi pont felkereséséhez. Mindamellet visegrádi palotájának elképesztő fényűzése – a reprezentáción túl – sok mindent elárul Hollós Mátyás az otthon kényelmét fontosnak tartó törekvéseiről.

Ettől függetlenül a népi emlékezetet és annak őrzőit őszintén becsülni és óvni kell! Ilyen az 1710 január 22-i kétbodonyi-romhányi csata emlékét vigyázó öreg faóriás is.

A néphit szerint Rákóczi Ferenc innen irányította a kuruc seregmozgásokat, a harctéri eseményeket. A kezében lévő mogyoró vesszőt ledugta a földbe, amely később ott maradt, megeredt és máig hirdeti a szabadságharc hősiességét.

Egy másik helyi hagyomány szerint a törökföldön bujdosó, száműzött fejedelmet egy régi katonája látogatta meg rodostói otthonában, ahol egy törökmogyoró cserjét kapott Rákóczitól, hogy azt vigye haza, és ültesse el a romhányi csata helyszínén.

Azon a hideg, ködös, fagyos délutánon, a Lókos-patak völgyében lezajlott ütközet során 12.000 fős seregtettek – osztrák dragonyosok és lengyel, litván, svéd vértések, magyar vitézek – néztek egymással farkasszemet. A kuruc sereg nagy lendülettel verte vissza a császáriak átkaroló lovassági támadását és beszorította őket a mocsaras patak-völgybe, ahol nagy részük váratlanul megadta magát.

Ezután bekövetkezett a Mezőkeresztesről (1596) már oly jól ismert magyar fosztogatási kedv fellángolása, amikor a kuruc katonák nem törődve se az ellenséggel, se a parancsokkal saját zsebük tömésébe kezdtek.

Ennek következtében Sickingen generális a mocsárba szorult lovaságát kivonszolja újra hadrendbe állt, majd Croix tábornok vezetésével kihasználta a magyar zsoldban álló svéd vértések és a tiszántúli hajdúk rossz hadállásából támadt rést, hátába került a kuruc seregnek. Ez elég is volt a fejetlen visszavonuláshoz. Rákóczi már hiába vonult a csatahelyre személyesen, a menekülő katonáit nem tudta visszafordítani.

A kurucok 400 főt, az osztrákok dupla ennyi embert vesztek, de mindkét fél a siker tudatában vonult el Romhány alól. A hadászati győzelem hosszú távon a labancoké lett, hiába sikerült a téli felvidéki hadjárat következtében Érsekújvárt is felszabadítani. A katonai előnyöket a kurucok nem tudták kihasználni és később Nógrád megyét is fel kellett adni.

Az ütközetben elhunyt magyar vitézek végső nyughelyeként a közelben emelkedő Vérhegy nevű domb szolgál, s 1932 óta monumentális obeliszk is hirdeti, hogy Romhánynál valójában nyertünk is, meg nem is.

Szöveg: **Nagy László**

Képek: mapio.com, Ökotárs Alapítvány,
Vesszős Katalin, Nagy László

Új országos alelnöke van a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarának

Luzsi József a vidékfejlesztésért felel a köztestületben

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) 2018. december 20-án, Gödöllőn tartott országos küldöttgyűlésén egyhangú szavazással Luzsi Józsefet, a köztestület erdő- és vadgazdálkodási osztályának eddigi elnökét, a Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének tiszteletbeli elnökét választották meg vidékfejlesztésért felelős országos alelnököknek. Luzsi József ifj. Hubai Imrét váltotta a kamarai tisztségben, mivel a NAK 2018. november 13-án megtartott rendkívüli küldöttgyűlésén visszahívta tisztségéből a korábban megválasztott vidékfejlesztésért felelős alelnököt. A NAK országos erdő- és vadgazdálkodási osztályának elnökévé, szintén egyhangúlag Bleier Norbertet, a Szent István Egyetem Vadvilág Megőrzési Intézet korábbi munkatársát, az Agrárminisztérium táj-egységi fővadászt választották meg az országos küldöttek.

Az országos küldöttgyűlés támogatva továbbá a köztestület csatlakozási szándékát a World Farmers Organization (WFO) szervezethez. A WFO több mint félszáz ország gazdáit képviseli a globális fórumokon.

Forrás: **MEGOSZ, NAK**

https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/uj_orzagos_alelnok

Lezárult három nemzeti park igazgatóság ÁSZ utóellenőrzése

Vagyongazdálkodási jogszabálysértések - fókuszban a haszonbérletek

Az Állami Számvevőszék befejezte a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság és a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság feladatellátásának és vagyongazdálkodásának utóellenőrzését. Az ÁSZ megállapította, hogy a debreceni székhelyű Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságnál és az esztergomi székhelyű Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóságnál az Állami Számvevőszék által korábban azonosított szabálytalanságok továbbra is fennállnak, így nem biztosított a nemzeti vagyonnal történő felelős gazdálkodás. A szarvasi székhelyű Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság az intézkedési tervében vállalt feladatait nem hajtotta végre, így nem volt biztosított a nemzeti vagyonnal való átlátható és felelős gazdálkodás. Az Állami Számvevőszék stratégiájában célul tűzte ki a számvevőszéki munka hasznosulásának javítását. Ezzel összhangban ellenőrzi, hogy az ellenőrzött szervezet megvalósította-e a korábbi ellenőrzései által feltárt hibák, hiányosságok és szabálytalanságok megszüntetése céljából elkészített intézkedési tervében foglaltakat.

Forrás: **ÁSZ Hírportál**

https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/nemzeti_park_igazgatóság_vagyongazdálkodási_jogszeres

Az Alkotmánybírósághoz fordult az alapvető jogok biztosa az erdőtörvény miatt

Több országos természetvédelmi szervezet beadványa

Több országos természetvédelmi szervezet beadványa alapján Bándi Gyula biztoshelyettes, a jövő nemzedékek szószólója megvizsgálta az erdőtörvény előírásait és – mert azok számos ponton a visszalépés tilalmába ütköznek, valamint a sértik a jogbiztonságot – kezdeményezte, hogy az alapvető jogok biztosa forduljon az Alkotmánybírósághoz a törvény több rendelkezésének megsemmisítése, az alkotmányos

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

követelmények meghatározása érdekében. Az ombudsman egyetértett a helyettese szakmai álláspontjával. Mindezekre tekintettel a biztos indítványában egyrészt kezdeményezte az erdőtörvény azon bekezdéseinek megsemmisítését, amelyek új rendelkezéseket bevezetve csökkentették a védelmi szintet, vagy amelyek módosítással nem voltak helyrehozhatók; másrészt indítványozta a módosított, hatályos szöveg egyes részeinek törlését.

Forrás: **ABJH**

https://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/alkotmanybirosag_erdotorveny_2017_modositas

HASZNÁLJA TAGSÁGI KÁRTYÁJÁT!

Az Országos Erdészeti Egyesületben fennálló tagságot 2012-től tagsági kártya igazolja. Az OEE-kártya tulajdonosa egyre több kedvezményt vehet igénybe a különböző vásárlási lehetőségektől kezdve a vadászházi szállásokig. Az aktuálisan elérhető kedvezmények listája a www.oee.hu oldalon olvasható, évente egy alkalommal az *Erdészeti Lapok* is közli.

Az Egyesület vezetése a kártya használatára biztat minden egyesületi tagot! A kedvezményrendszer igazi értékét, minél szélesebb körű elfogadottságát a rendszeres kártyahasználat alapozza meg. A kártya névre szól, sorszámmal és vonalkóddal van ellátva, az Egyesület titkársága évente érvényesíti. A 2019-re szóló érvényesítő mátrixokat azok a tagok kapják meg az *Erdészeti Lapokon* keresztül, akik határidőre eleget tesznek az adott évre vonatkozó tagdíjfizetési kötelezettségüknek.

A kedvezményrészerről és a tagsági kártyával kapcsolatos bármely kérdésben felvilágosítás kérhető az Egyesület titkárságán (titkarsag@oee.hu, 06 1 201 6293) vagy a helyi csoportok titkárainál.

Partnereink:

Csak szeretni lehet

A STIHL akkumulátoros kerti gépeivel megszabadul a zsinóroktól, a helyhez kötöttségtől és az idegesítő hosszabbítókerülgetéstől. Ráadásul a szabadság még szokatlanul csendes működéssel is együtt jár. Ergonomikus tervezés, kis súly, könnyű kezelhetőség és nagy akkumulátorteljesítmény.

Az ár **2019. március 31-ig** vagy a készlet erejéig érvényes!

ANDREAS STIHL KFT.
2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (+36-23) 418-054
Akciós termékek: stihlnemzedek.hu
Általános információk: stihl.hu

STIHL MSA 120 C-B
fűrész

AK 20 akkuval
és AL 101 töltővel szettben

99 900 Ft

STIHL®